

WYDAWNICTWO AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

INDEX

OSOBOWY I RZECZOWY

do Tomów I, II, III i IV

SPRAWOZDAŃ KOMISYI

dla badania

HISTORYI SZTUKI W POLSCE

OPRACOWAŁ

WŁODZIMIERZ DEMETRYKIEWICZ

CZŁONEK KOMISYI.

KRAKÓW.

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.

1891.

INDEKS ALFABETYCZNY

OSÓB, MIEJSCOWOŚCI, PRZEDMIOTÓW I WYRAŻEŃ

zawartych

W SPRAWOZDANIACH KOMISYI DO BADANIA HISTORII SZTUKI W POLSCE

Tom I—IV włącznie.

- Aaron, biskup krakowski, T. III, str. 103.
Abraham, T. IV, str. 68.
Abrahamynne, uxor supparii, T. IV, str. 67.
Achatius, aurifex, r. 1563. T. IV, str. XXXVIII.
Adam, plebanus, T. IV, str. 67 i 70.
Adelaida, księżniczka, córka Kazimierza Sprawiedliw. T. II, str. 28, str. 33—36.
Akerman, T. IV, str. 88.
Akustyczne sklepienia, patrz: Sklepienia.
Albertus, architector, r. 1557. T. IV, str. XXV.
Albertus, murator, r. 1565. T. IV, str. XXV.
Albertus senior altaris capellae domini Hinczonis in castro Cracoviensi, T. IV, str. 77.
Albicius, T. IV, str. 77.
Albrycht arcyksiążę, wielkorządca Niderlandów, T. III, str. V.
Aleksander I Dobry, czyli Stary, gospodar Mołdawski, T. IV, str. 87, 88 i 100.
Aleksandrowicz Stanislaus, artis pictorum socius r. 1606, T. IV, str. LIX.
Aleppo w Syrii, T. IV, str. 109.
Aldorfer Albrecht, malarz, T. IV, str. 108.
Altomonte Marcin, malarz nadworny króla Jana III, T. IV, str. L.
Ambona: Biecz, T. IV, str. LXXXVIII.
Sącz stary. T. IV, str. LXXXIV.
Ambrosius, murator Almanus r. 1572 i 1575. T. IV, str. LXII.
Andreas, T. IV, str. 67.
Andreas, architector r. 1576. T. IV, str. XXV.
Andreas, aurifaber, r. 1527. T. IV, str. XXXVII.
Andreas, pictor Ruthenus r. 1570 (we Lwowie), T. IV, str. LIX.
Andreas, pictor r. 1554 we Lwowie, T. IV, str. LIX.
Andrzej, kasztelan wieluński, r. 1257, T. IV, str. XXXV.
Andrzej z Krakowa T. II, str. 114.
Andrzejowicz Albert, artis pictorum socius. T. IV, str. LX.
Angelico da Fiesole, malarz, T. II, str. 82.
Anna Jagiellonka, T. IV, str. LV.
Antependyjum: Paczołtowie (skóra), T. IV, str. XLV.
Wilczyńska, malowane, T. IV, str. XCII.
Antonello da Messina, malarz, T. II, str. 98, 99 i 101.
Antonius Almanus Vernensis, murator r. 1572, T. IV, str. LXII.
Antyfonarze, ob. Zwierzyńiec.
Aquamanile, porównaj: «naczynia liturgiczne».
Bortkuszki, T. IV, str. XCIII.
Kraków, T. IV, str. XCIV.
Arcani Gasparo, murator de Mesoco vel Masauchi oppido Rheatarum, r. 1593. T. IV, str. LXIV.
Archeologia, porównaj: «Encyklopedyja».
Archiwum: Jassy, archiwum metropolitalne, T. IV, str. 92 i 95.
Kościelniki, T. IV, str. LII.
Kraków, archiwum Ant. Sznajdra, T. IV, str. LVII.
Sącz nowy, archiwum miejskie, T. IV, str. LXXXI.
Sącz stary, reszty biblioteki w farze, T. IV, str. LXXXIV.
Sandomierz, klasztor św. Jakuba, T. II, str. 38.
Tum pod Łęczycą, T. I, str. 88.
Żółkiew, archiwum Radziwiłłowskie, T. IV, str. 96.
Armarium (szafa): Biecz, T. IV, str. LXXXVII.
Arrasy flandryjskie na dworze Zygmunta I, T. I, str. 64.
Athos, góra, T. IV, str. 101. Szaty kościelne w tamtejszych monasterach.
August II, król Polski, T. IV, str. XV, XXI, L, LII, XCV.
August III, król Polski. T. IV, str. XCV.
Augustin pictor, filius Blasii Porucznik r. 1549. T. IV, str. LIX.
Augustinus mgr. rector scholae, T. IV, str. 67.
Autografy:
Altomontego Marcina, T. IV, str. LI.

- Berecciego Bartłomieja, T. IV, str. XXVII.
 Chodowieckiego Daniela, Tablica XIV do tomu IV. (porów. T. IV, str. LXVIII).
 d'Aviano Marek, T. IV, str. L.
 Avril Filip, Jezuita, T. IV, str. 91.
 Awecuda Klemens, mistrz majolik, T. III, str. 7.
 Azow, T. IV, str. 93, 94.
- v. Bach Andreas, murator, r. 1534. T. IV, str. LXII.
 Bachem Jacobus de Colonia, lapidista, r. 1505, T. IV, str. LXII.
 Baciarelli, malarz, T. IV, str. LIII i LXXXV.
 Baldi Julius, murator, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
 Baltner Oswaldus, pixidarius, T. IV, str. LXXI.
 Bamgart Petrus, T. IV, str. 74.
 Banner Jan w Krakowie, T. II, str. 114.
 Baran Stanisław, malarz, r. 1568. T. II, str. 25.
 Barbari Jacopo dei, malarz, T. II, str. 97—99; 101 i następane; 106 i następane; 111 i 113.
 Barbari Mikołaj dei, malarz, T. II, str. 97, 98 i 99.
 Bardyjów na Węgrzech: Klasztor Cystersów, T. III, str. 46.
 Kościół farny: Ołtarz Wita Stwosza z obrazami Kulmbacha, T. II, dopełnienie do str. 74.
 Barnowski Miron, T. IV, str. 88.
 Bartholomaeus mgr. rector scholae in hospitali, T. IV, str. 67.
 Barthon Marcin, † 1589, T. IV, str. LXXXVIII.
 Bartosch pictor, Lwów r. 1470. T. IV, str. LVIII.
 Baryła Leoneyjusz, patrz: Dositeusz, metropolita Suczawski.
 Baryłowski (Baryłowicz) Leoneyjusz, patrz Dositeusz, metropolita Suczawski. T. IV, str. 90.
 Baszgerit Nicolaus, T. IV, str. 74.
 Baszty, patrz: Biecz.
 Czerwińsk.
 Jarosław.
 Kraków, zamek.
 Sącz nowy, (zamek).
 Sącz stary.
 Sulejów, T. I, str. 9.
 Tum pod Łęczycą, T. I, str. 99.
 Żarnów, T. IV, str. 137.
- Batory Stefan, król, T. IV, str. III i XVI.
 Bauer, malarz, uczeń Schraudolfa, T. IV str. XLIII.
 Bayr Melchior, złotnik, T. II, str. 116.
 Bazylijanie w Żółkwi, T. IV, str. 93 i 104.
 Beatryxa Aragońska, córka Ferdynanda I, T. IV, str. LXXV.
 de Becz Andreas, T. IV, str. 76.
 Beczsky Martinus, T. IV, str. 76.
 Beczsky, filia, T. IV, str. 77.
 Bedros Piotr, Ormianin, złotnik nadworny Jana III, T. IV, str. 116.
 Będzin, zamek. T. III, str. 17 i 23.
 Beer Paulus, T. IV, str. 75.
 Beham Barthel, malarz, T. II, str. 108 i 110.
 Behaim Hans, ludwisarz, T. II, str. 113.
 Beheim Jan, ludwisarz, T. I, str. 29.
 Behem Hans, złotnik, patrz: Bem Jan.
 Behem Jan, złotnik, patrz: Bem Jan.
 Behem Jerge, złotnik krak., T. III, str. 165.
 Behm Balthazar, pisarz miejski krakowski, T. II, str. 90.
 Behm Jan, złotnik, patrz: Bem Jan.
 Bejsce (powiat Pinczowski): Chrzcielnica, T. IV, str. XLVI.
 Kaplica Firlejów renesansowa i ich pomniki. T. IV, str. XLVI.
- Obraz Altomontego, T. IV, str. L.
 Ołtarzyk renesansowy. T. IV, str. XLVI.
 Bellini Gentile, malarz, T. II, str. 90 i 99.
 Bellini Gian, malarz, T. II, str. 67, 98 i 101.
 Belze Martinus, T. IV, str. 72.
 Bem Jan, złotnik krakowski, T. III, str. 165.
 Bemynne Pauel, domina, T. IV, str. 77.
 Benedictus murator r. 1526. T. I str. 72.
 Benedykt, Gwardyan Franciszkanów w Krakowie (r. 1259) T. IV, str. 155.
 Benedykt XIV, papież, T. I, str. 48.
 Benedyktyni w Polsce, T. I, str. 78; T. III, str. 102; T. IV, str. IV, T. IV, str. XLI, porównaj także: «Opaci Benedyktynów».
 patrz: Lubin.
 Mogilno.
 Tum pod Łęczycą. T. I, str. 88 nota.
 Benedyktynki, patrz: Jarosław.
 Beneszius antiquus, T. IV, str. 76.
 Ber Caspar, r. 1523 T. I. str. 30.
 Berecci Bartholomeo, T. I, str. 26, 29, 32, 65 i nast. T. IV, str. XXV, XXVI, LXV, LXIX, LXX.
 Berecci Włochowicz Sebastyan, r. 1521, T. IV, str. XXV, XXVI, XXVII.
 Berk Georgius, civis et aurifex cracoviensis, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
 Berk Jan, złotnik krakowski, T. III, str. 165.
 Berlin, muzeum: Obraz Trzech króli Kulmbacha, T. II, str. 108.
 Pacyfikał, z r. 1460, T. III, str. V.
 Portret Fugera, Kulmbacha, T. II, str. 109.
 Portret Kobiety, Kulmbacha, T. II, str. 109.
 Rysunek Kulmbacha, T. II, str. 110 i 111.
 Bernardyni w Polsce, T. IV, str. XVIII.
 patrz: Kazimierz biskupi,
 Wilno,
 Zbaraż.
- Bernhardus notarius civitatis, T. IV, str. 77.
 Bessaraba Brankowano Konstanty, wojewoda wołoski, T. IV, str. 101.
 Bessaraba Negul, gospodar wołoski, T. IV, str. 88.
 Bestyaryjusz, T. I, str. 100; T. II, str. 46; T. III, str. 101; T. IV str. 131 i XLVI.
 Bhem, złotnik w Wilnie, T. IV, str. LV.
 Białystok, galeryja obrazów, T. IV, str. LIII.
 Bianchi Andrea, Murator Italus de oppido Brieni r. 1596, T. IV, str. LXIV.
 Bianchi Pietro, murator r. 1593. T. IV, str. LXIV.
 Bibliografija polskich prac odnoszących się do sztuki, T. III, str. II; T. IV, str. XXXIII.
 Bidrah, wyroby indyjskie, T. IV, str. 107.
 Biecz, T. IV, str. 184 i LXXXVI.
 Baszty miejskie, T. IV, str. 183 i LXXXIX i XC.
 Kamienice T. IV, str. LXXXIX.
 Dom Kromera, T. IV, str. LXXXIX.
 « wójtowstwa (t. zw. karczma), T. IV, str. 189.
 Klasztor Reformatorów, T. IV, str. XC.
 Kościół farny, T. IV, str. LXXXVI.
 Ambona, T. IV, str. LXXXVIII.
 Chrzcielnica, T. IV, str. LXXXVIII.
 Dzwonnica i baszta. T. IV, str. LXXXVI.
 Ławy kościelne, T. IV, str. LXXXVI.
 Nagrobki, T. IV, str. LXXXVI i nast.

- Obrazy na drzewie, T. IV, str. LXXXVIII.
 Ołtarz wielki, T. IV, str. LXXXVI.
 Pulpity, T. IV, str. LXXXVI.
 Stalle gotyckie i renesansowe, T. IV, str. LXXXVI.
 Świecznik, T. IV, str. LXXXVIII.
 Szafa gotycka, T. IV, str. LXXXVI.
 Tęcza, T. IV, str. LXXXVI.
 Mury obronne miejskie, T. IV, str. XC.
 Ratusz z turmą więzienną i zegarem pełnym, T. IV, str. LXXXIX.
     miecz katowski, T. IV, str. XC.
     przywileje pergaminowe, T. IV, str. XC.
 Szpital, T. IV, str. LXXXIX.
- ✓ Bieganice, wieś w Sądeckiem, T. IV, str. LXXXII.
 Chrzcielnica kamienna.
 Obrazy na drzewie z XVII w.
 Płyta nagrobkowa z r. 1584.
- ✓ Binarowa, wieś w Gorlickiem, T. IV, str. XCI.
 Kościółek drewniany z polichromią, T. IV, str. XIII.
     Ampułka, T. IV, str. XCI.
     Chrzcielnica gotyc., tamże.
     Konfesyjonał, tamże.
     Okucie i zamek, tamże.
     Ołtarz rzeźbiony, tamże.
     Portret, tamże.
     Pulpit, tamże.
     Świecznik tamże.
- Biskupi krakowscy, udział ich w budownictwie, T. III, str. 20.
 Biskupstwo krakowskie, T. III, str. 103.
 Bizantyńska sztuka, T. IV, str. III, XIII, XLIV.
     Obacz także: Konstantynopol i Kurtea d' Argyisz.
- Blachmal, Blachmat, T. IV, str. 99 i 106.
 Bland L. współpracownik sztycharza Falcka, T. IV, str. II.
 Blank Gregier, złotnik krakowski r. 1576—92, T. IV, str. 59.
 Blank Karolus, uczeń złot. r. 1576, T. IV, str. 59.
 Blank Piotr, uczeń złot. r. 1576, T. IV, str. 59.
 Blasius aurifex, r. 1559, T. IV, str. XXXVIII.
 Blasius, pictor r. 1525. T. I str. 69. 72.
 Bleiling Joannes. murator de Poznania, r. 1529, T. IV, str. LXII.
 Bloss Joannes, factor Fuccarorum r. 1525. T. I. str. 70.
 z Bnina Andrzej, biskup poznański, T. III, str. 95.
 z Bnina Piotr, T. I, str. 57.
- ✓ Bobowa, T. IV, str. XCI i XCII.
     Kościół parafijalny, częściowo gotyc. ołtarz rzeźbiony z XVII w.
     Kościół św. Zofii gotycki, (portal), chrzcielnica gotycka kamienna.
     Podsienia drewniane rynku.
     Ratusz.
- Bochneryne, T. IV, str. 77.
 Bogacz Jan, mieszczanin Nowego Sącza, T. IV, str. 170.
 Bogoryja Jarosław, arcyb. gnieźn. T. I, str. 87.
 Bogumił arcybiskup, syn Bogumiła kasztelana Gnieźn. T. III, str. 109.
 Bogusz, z domu Półkoza, T. I, str. 34.
 Bogusz, pictor Armenus r. 1573 (we Lwowie), T. IV, str. LIX.
 Boguszowicz Szymon, Armenus pictor, T. IV, str. LIX.
 Bolesław Pobożny, ks. kaliski, T. IV, str. 140, 162 i 165.
 Bolesław Śmiały, T. I, str. 58.
 Bolesław Wstydlivy, T. I, str. 82, T. III, str. 42 i 47; T. IV; str. 140, 147, 148 i 161.
- Bona królowa, T. I, str. 64; T. IV str. LIII. LV i LVII.
     jej popiersie agatowe w złoto oprawne, T. IV, str. 56 nota 3.
 Boner, T. I, str. 25, 63 i nast.; T. II, str. 61, 65, 71, 72, 73, 74, 112, 114 nota, 116.
 Boner Jan, wielkorządca krakowski, wójt krośnieński, T. IV, str. 186.
 Borek w Poznańskim T. IV, str. XXX.
     Kościół parafijalny późno-renesansowy.
 Borgomius Puzel Stanislaus, malarz r. 1621, T. IV, str. XXVIII.
 Borkin Katherina, T. IV, str. 66.
 Borneisz Bartholomaeus, T. IV, str. 75.
 Borneysin, T. IV, str. 76.
 Bortkuski pod Wilnem, aquamanile brązowe, T. IV, str. XCIII.
 Boryszewski Andrzej, arcybiskup gnieźnieński, T. IV, str. 133.
 de Borziszowice Nicolaus de armis Roszarum, T. IV, str. 133.
 Bossi Anzelmo, lapidista, r. 1574, T. IV, str. LXIII.
 Bossi Giulio, lapidista, r. 1574. T. IV, str. LXIII.
 Bossi Pietro, lapidista r. 1574. T. IV, str. LXIII.
 Boticelli Sandro, malarz, T. II, str. 100 i 101.
 de Bouillon Marya Karolina (Sobieska), T. IV, str. 95.
 Bourgeois Francis, agent króla Stanisława Augusta, T. IV, str. XXIII.
 de Boxstat Hieronymus, mgr. sacristianus ecclesiae ad. S. Mariam, T. IV, str. 73.
 Bożek Jan z Bochni, r. 1579, T. IV, str. LXII.
 Bożyszczka kilkotwarzowe słowiańskie, T. I, str. 50.
 Branicki Grzegorz, łowczy krakowski i starosta Niepołomski, T. II, str. 21.
 Brask Jan, biskup Linkopeński, T. III, str. 120.
 de Brige Bernhard, T. IV, str. 77.
 Brixen, obraz Pollaka, T. IV, str. IX.
 Brocchi Ignazio, architekt króla Stanisława Augusta, T. IV, str. XXII.
 Brody, fabryka jedwabiu, T. IV, str. LXVI.
 Bronau Franciszek, złot. krak. pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
 Brosilin de Ylkusch, T. IV, str. 75.
 ✓ Bruxella, pamiątki polskie, T. IV, str. III.
 Brykiet Dominik, złot. krak. poł. pierw. XVII w. T. IV, str. 60.
 Brzesko, patrz: Hebdów.
 Brzezyna olim filius Stanislaus zwany Staszkiem, lapidista r. 1525. T. IV, str. XXV.
 ✓ Brzeżany, pomniki Sieniawskich, T. III, str. III i XXIII.
 ✓ Budapeszt, zbiory, T. IV, str. 109.
 Budowle w Polsce:
     ich widoki na starych rycinach, T. IV, str. LVII.
     Benedyktyńskie, T. III, stron. 99, stron. IV; T. IV, str. 14.
     Cysterskie, T. II, str. 51; T. IV, str. 179 i XLVI, porównaj także: «Kościół Cystersów».
     Dominikanów, T. II, str. 51.
     B. drewniane patrz: «Zabytki budownictwa drewnianego».
     Franciszkanów, T. IV, str. 178.
     B. gotyckie, w ogóle: T. III, str. 52; T. IV, str. 178, ceglano kamienne, T. IV, str. 179.
     porównaj także: Gotycyzm, Klasztory gotyc., Kościoły gotyc. i Budowle średniowieczne.
     B. Iwonowskie, T. I, str. 41.
     Budowle renesansowe:

- Kopułowe budowle barokowe w ogóle T. IV str. XLIII, LIV.
- Bazary (ratusze) w miasteczkach podolskich, T. IV, str. XLIX.
- Bejsce, kaplica Firlejów, T. IV, str. XLVI.
- Biecz, kościół i klasztor Reformatorów, T. IV, str. XC.
- Borek w Poznańskim, kościół parafialny, T. IV, str. XXX.
- Czerwińsk, pałac opata, T. IV, str. 39.
- Gostyń (nowy), kościół Filipinów, T. IV, str. XLIII.
- Hebdów, T. IV, str. LIV kościół.
- Jarosław, kamienice renesansowe T. III str. V, T. IV str. XLIX.
- Klasztor Jezuitów T. III str. VI.
- Kościół Benedyktynów T. III str. VII.
- Jezów, zameczek, T. IV, str. XCII.
- Kościelec pod Inowrocławiem (kaplica rodowa Kościeleckich) T. IV, str. 57.
- Kraków, obacz także:
- gimnazjum Nowodworskie
  - kamienice XVI w.
  - kościół św. Anny
  - kościół Dominikanów: kaplica św. Jacka, kaplica ks. Zbaraskich.
  - kościół Franciszkanów, kaplica św. Salomei
  - kościół katedralny: grobowiec św. Stanisława.
  - kaplica Gamrata.
    - « Tomickiego.
    - « Wazów.
    - « Zygmuntowska.
  - kościół św. Piotra.
  - zamek na Wawelu: pałac królewski.
- Krasiczyn, zamek, T. IV, str. XLI.
- Krobia, pałac biskupów, T. III, str. 94.
- Łąd, kościół opactwa, T. III, str. 118, pałac opata T. III, str. 119.
- Ostróg na Wołyniu: kamienice, kolegium Jezuickie, synagoga. T. III, str. 68.
- Sandomierz, zamek T. II str. 31.
- Szymbark, zameczek, T. IV, str. XCII.
- Ujazd, zamek. T. IV, str. XXXIX.
- Wola pod Krakowem, pałac Justusa Decjusza, T. IV str. LXIX.
- Zbaraż, kościół Bernardynów, pałac. T. III, str. IV.
- Zwierzyniec, klasztor, T. IV, str. LXXI.
- Żółkiew, synagoga, T. IV, str. XVIII.
- B. romańskie ceglane w ogóle, T. II, str. 47 i 50.
- ciosowe w ogóle T. II, str. 51, T. IV, str. 179.
  - z kamieni eratycznych, T. I, str. 61.
  - porównaj także: Budowle średniow. Klasztory romań., Kościoły romań., i Romanizm.
- B. średniowieczne T. II, str. 51. T. III, str. 120.
- Budownictwo, udział biskupów krakowskich w niem. T. III, str. 20.
- Budowniczości:
- Cystersi T. I, str. 39.
  - Obacz także: Kraków.
- Buis Kornelius, złot. krak. pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
- Bujanesco Stefan, podczaszy mołdawski, T. IV, str. 92.
- Bukareszt, biblioteka św. Saby. T. IV, str. 102 nota, muzeum, T. IV, str. 101 nota.
- Buńczuki, przy grobie św. Stanisława, T. III, str. 28.
- Burghardi Martinus de Bochna, vicarius, eccl. maioris. Cracovien. altarista ad s. Mariam. T. IV, str. 73.
- Burkmeier Hans, malarz, T. II, str. 85, 87, 111, 113.
- Burnet Jan, złotnik r. 1637. T. IV, str. LXXIII.
- Butti Vincenzo, T. IV, str. XXII.
- Buzescu Radu, T. IV, str. 101.
- Bużyński Hieronim, żupnik, T. II, str. 21.
- Calp Fabian, T. IV, str. 116.
- Canavesi Giorgio, murator r. 1593, T. IV, str. LXIV.
- Canavesi Hieronimus senior de Mediolano, lapidida, r. 1574, T. IV, str. LXIII i LXX.
- Canavesi Hieronimus iunior (syn), lapidida r. 1573, T. IV, str. LXIII.
- Caputus a Cupertino Joannes Donatus, artium et S. Theologiae Doctor, prowincjał Franciszkanów, T. IV, str. 161.
- Caraglio de Verona, Jan Jacobo, złot. nadw. r. 1539—1560, T. IV, str. 56.
- Caratti (Kara) Martino, czyli Marcin Kara, lapidida r. 1573, T. IV, str. LXIII.
- Carpaccio, malarz, T. II, str. 90, 98, 99.
- Caspar, serifex r. 1524 T. I str. 26 i 30.
- Castello, Casper de, złot. krak. r. 1546—8, T. IV, str. 56.
- „Cecha“ złotników krakowskich, T. IV, str. 62.
- Cechy w Polsce: malarzy, obacz: Lwów.
- mieczników, obacz Lwów i Kraków,
  - płatnerzy, obacz: Kraków,
  - złotników, obacz: Kraków.
- Cellini Benvenuto, T. IV, str. 107.
- Cerkwie:
- ich plan, T. II, str. 13, 14.
  - na Rusi, ich kształt, T. III, str. 78 i 79.
  - zachodnio-ruskie, T. IV, str. IX.
  - Halicz, T. II, str. 2 i 10.
  - Jamnica, T. IV, str. XVIII.
  - Jassy, T. IV, str. 88 i 89.
  - Kijów, T. IV, str. XXIV.
  - Królowa ruska, T. IV, str. XCII.
  - Lwów, cerkiew wołoska, T. III, str. VII; T. IV, str. XXV.
  - Międzyrzecze pod Ostrogiem, T. III, str. 72 i 81.
  - Moskwa, T. III, str. 79.
  - Ostróg na Wołyniu, T. III, str. 77.
  - Św. Stanisław pod Haliczem, T. II, str. 1; T. IV str. LVII.
  - Suczawa, cerkiew św. Jerzego, T. IV, str. 88.
  - « św. Mikołaja, T. IV, str. 88.
  - Wilno, cerkwie, T. III, str. 71 i 72.
  - cerkiew św. Trójcy, T. IV, str. XCIII.
  - Żółkiew, T. IV, str. 93 i 94.
- Cesar, aurifex, r. 1559, T. IV, str. XXXVIII.
- Chaldejskie cylindry (pieczęcie), T. III, str. 142.
- Czech Joannes, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
- Chęciny, zamek, T. III, str. 23.
- Chefdeville, patrz: Szewdwil.
- Chełmiec, wioska w Sądeckiem, T. IV, str. LXXXIII.
- Kościółek drewniany; część tryptyku malowanego, obraz w rodzaju Dollabelli, ołtarzyki renesansowe.
- Chlewiska, kościół, T. IV, str. 126 i XLVII.
- Chodowiecki Daniel, T. IV, str. LXVII.
- Choesch Leonard, złotnik, r. 1637, T. IV, str. LXXIII.
- Choma, pictor Ruthenus, Lwowianin, T. IV, str. LVIII.
- Chrystyjan, biskup pruski, T. III, str. 109.
- Chrystyjan zakonu Cystersów, biskup chełmiński, T. I, str. 6.

Chrześcielnice:

- W ogólności, T. IV, str. LXXVII.
 Bejsce, T. IV, str. XLVI.
 Biecz, T. IV, str. LXXXVIII, bronz.
 Bieganice, T. IV, str. LXXXII, kamień.
 Binarowa, T. IV, str. XCI, kamień.
 Bobowa, T. IV, str. XCII, kamień.
 Libusza, T. IV, str. XCI, kamień.
 Odrowąż, T. IV, str. LXV i LXVIII, kamień.
 Opoczno, T. IV, str. XLVII.
 Paczołtowice, T. IV, str. XLV, spiż.
 Ruda, T. IV, str. XXXVII, kamień.
 Sącz stary, T. IV, str. LXXXIV.
 Sękowa, T. IV, str. XCII.
 Tum pod Łęczycą, T. I, str. 102 nota, kamień.
 Wilczyńska, T. IV, str. XCII, kamień.
- Ciążyń nad Wartą, pałac biskupów poznańskich, T. III, str. 116.
 Cinadianus Nicolaus, T. IV, str. 76.
 Cini Jan ze Sienny, T. IV, str. LXIX.
 Ciołek Erazm, opat mogiński, T. II, str. 114.
 Cisper, T. IV, str. 76.
 Clairvoye gotyckie: Biecz, T. IV, str. LXXXIX.
 Stary Sącz, T. IV, str. 176.
 Clairvoye, romańskie: Czerwińsk, T. IV, str. 42.
 Koprzywnica, T. III, str. 60.
 Sulejów, T. I, str. 21.
 Wąchock, T. III, str. 60.
- Clemens mgr. praedicator Polonorum, T. IV, str. 72.
 Climek, T. IV, str. 74.
 Closynne (Weisclosynne), T. IV, str. 75.
 Colbarg, patrz: Goltberg.
 Collison Jan, Szkot, malarz nadworny króla Jana Kazimierza, T. IV, str. XXIX.
 von Cöln Hannus, murator, r. 1493, T. IV, str. LXII.
 Costan Achacy, złot. krak. r. 1556—67, T. IV, str. 56.
 Coxcyen, malarz, T. II, str. 107.
 de Cracovia Matthaeus mgr. T. IV, str. 70.
 Craiowski Mathias civis et aurifex Lublinensis, r. 1563, T. IV, str. XXXVIII.
 Craker, T. IV, str. 68, 69, 70, vide: Croker.
 de Craschowicze Joannes, pictor, r. 1544, T. IV, str. LIX.
 Credi Lorenzo, malarz, T. II, str. 100 i 101.
 Creidler Johannes, T. IV, str. 74.
 Creidler Nicolaus, T. IV, str. 72 i 73.
 Creslaus mgr. T. IV, str. 76.
 Cristanus mgr. praedicator Teutonicorum, T. IV, str. 72 i 75.
 Croker Johannes, T. IV, str. 77; vide: Craker.
 Crokerynne, T. IV, str. 77.
 Cromerynne Agnes, T. IV, str. 77.
 de Curozwanky Petrus, castell. Sand. thesaurarius regni, T. IV, str. 65 i 74.
 Cylindry (pieczęcie) chaldejskie, T. III, str. 142.
 Cymbarka, córka Ziemowita IV, żona arcyksięcia Ernesta żelaznego, T. IV, str. I (jej przedstawienia).
 Cymerman, patrz: Czymerman.
 Cyprian, biskup wrocławski, T. III, str. 111.
 Cystersi: T. I, str. 7; T. IV, str. 131 i 137.
 obacz: Budowle Cystersów,
 obacz: Budowniczości Cystersi.
 grangie Cystersów, T. III, str. 42, 43 i 44.
 konwersi cysterscy, T. III, str. 44.
 kościoły Cystersów z XIII w. w Polsce, ich charakterystyka, T. III, str. 54.
- Niemcy Cystersi w Polsce, T. III, str. 114.
 obacz: Bardyjów,
 Kacice,
 Koprzywnica,
 Łąd,
 Mogiła,
 Sulejów,
 Wąchock.
 porównaj także: «Opaci Cystersów».
- Czanser, T. IV, str. 69.
 Czarnowojka Piotr, złot. krak. r. 1563, T. IV, str. 58.
 Czarnowojska Dorota, żona Bartł. Włocha, r. 1536, T. IV, str. XXVI.
 Czarny Jan, T. IV, str. 72.
 Czarownice, T. II, str. 89.
 Czartoryscy, patrz: Kalwaryja.
 Czartoryski Józef, ks. stolnik litewski, T. IV, str. XVIII.
 Czaterweg Johannes, T. IV, str. 76.
 Czchów, zamek, T. III, str. 23.
 Czech Jan, złotnik, patrz: Bem Jan.
 Czech Joannes, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
 Czech Martinus, r. 1566, T. IV, str. XXV.
 Czechowicz Szymon, malarz, T. IV, str. XX.
 Czeisskendorff Johannes Andreae, T. IV, str. 75.
 Czerniejew, obraz ś. Stanisława, T. IV, str. XXXIII.
 Czerniowce, kaplica w pałacu metropolity, T. IV, str. 88.
 Czerwińsk nad Wisłą, T. IV, str. 34.
 klasztor, T. IV, str. 41.
 baszty, T. IV, str. 40.
 pałac opata z XVIII w., T. IV, str. 39.
 wały obronne, T. IV, str. 35.
 kościół klasztorny, T. IV, str. 39, 41.
 obraz N. Panny M. z XVII w. cudowny, T. IV, str. 38 i 39.
 relikwiarz, T. IV, str. 38.
 wotum srebrne Jagiełły i szyszak, T. IV, str. 38.
 kościółek parafialny ś. Wojciecha, T. IV, str. 40.
 Częstochowa, korona Matki Boskiej, T. IV, str. XIV i XV.
 Czimermann Stanislaus, aurifex et civis Crac. r. 1564, T. IV, str. XXXVIII.
 Czipser Jerzy, murator, r. 1517, T. IV, str. LXII.
 Czipser Stanislaus, r. 1525, T. I, str. 71.
 Czwocherowicz Georgius pictor, r. 1626 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
 Czymerman Hans, złot. krak. r. 1545, T. IV, str. 54 i 56.
 Czymerman Stanisław, złot. krak. r. 1563, T. IV, str. 54.
 z Czyżowa Jan, T. III, str. 3.
 Czyżowski Michał, kasztelan sandom., T. IV, str. 148.
- Dagestan, ozdabianie pałasy kozackich, T. IV, str. 109.
 Damaskinowanie, T. IV, str. 106, 108, 112 i 113.
 Damaszek, T. IV, str. 108.
 de Dambowicz Mikołaj (Marsalcus) Kornicz de domo, T. III, str. 4.
 Damianitki w Polsce, T. IV, str. 142.
 Daniłowicz Katarzyna z Tarłów, T. IV, str. LVI.
 Daniłowicz Stanisław, T. IV, str. LVI.
 Dantyszek Jan, biskup chełmski, T. II, str. 114.
 Dębiński Jakób, wojewoda sęd. i star. krakow., T. III, str. 4.
 Dębiński Andrzej, kantor kolegiaty sandomierskiej, T. II, str. 39.
 Debnarski Michał, złot. krak. r. 1740, T. IV, str. 61.

- Dębno w Nowotarskiem, kościółek drewniany polichrom., T. IV, str. XLVI, XLIX.
- Decius Justus, T. I, str. 27; T. II, str. 114 i 116; T. IV, str. XXVI, LXIX i XCIV.
- Delingvald Antoni, złotnik, ucz. P. Remy r. 1565, T. IV, str. 58.
- Dellamola Domenico, lapicida, r. 1574, T. IV, str. LXIII.
- Dirck Bouts, malarz, T. II, str. 74.
- Dittrichin, T. IV, str. 75 i 76.
- Długosz, T. II, str. 28; T. III, str. 42.
- ✓ Dobromil, zamek, malowania, T. IV, str. XCVI.
- Dolabella, T. IV, str. XVII, XLIX, LXXXIII.
- Dolski Stanislaus et Nicolaus cives Cracovien., T. IV, str. 76.
- Dołęga Aleksander, biskup płocki, T. IV, str. 36 i 37.
- Dominikanie, T. II, str. 34, 35, 36 i 51.
patrz: Kraków,
    Łęczyca,
    Sandomierz.
- Dominin Nicolaus, aurificum socius, r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.
- Dositeusz, biskup w Radowicach, T. IV, str. 96.
- Dositeusz, metropolita Suczawski, T. IV, str. (89), 90, 92, 93 i 94.
- z Drezna Hanusz, T. IV, str. 116.
- ✓ Drezno, grünes Gewölbe, T. IV, str. XCV, złota łyżka króla Augusta II.
- Drukarnia, Uniów, T. IV, str. 91.
- ✓ Drzewica, kościół z r. 1462, T. IV, str. XLVII.
nagrobki renesansowe, T. IV, str. LXV.
zamek gotycki, T. IV, str. XLVII.
- Drzewicki Adam, r. 1604, T. IV, str. LXV i LXVI.
- Drzewicki Jakób, r. 1563, T. IV, str. LXV i LXVI.
- Drzewicki, biskup w Włocławku, r. 1527, T. IV, str. XCIV.
- Dukiet Jan, złot. krak. z pierw. poł. XVII w., T. IV, str. 60.
- Dulwich pod Londynem, zbiory sztuki miejskie, T. IV str. XXIII.
- Duniny, T. IV, str. 118.
- Dupont, T. IV, str. LI.
- Dürer Albrecht, malarz, T. II, str. 55, 68, 85, 87—100, 103 i nast.
- Dürera Albrechta rodzina, T. II, str. 94.
- Dürer Andrzej, złotnik, T. II, str. 115.
- Dürer Hans, malarz, T. II, str. 108, 115; T. IV, str. IX i LIII.
- Dürerin Agnieszka, T. II, str. 92 i 93.
- Dwór królewski polski, T. IV, str. IX.
obacz także: księga wydatków.
- Dwór szlachecki w Polsce:
obacz: Jeźów, T. IV, str. XCII.
    Szymbark, T. IV, str. XCII.
- Dziani, T. III, str. 31.
- Dzierążnia, kościół gotycki, T. IV, str. XXXI.
- Dziokowski Józef, opat Bazylianów, T. IV, str. 104.
- Dzwony:
Kraków, dzwon Zygmunt, T. I str. 26, 29, 30. T. II, str. 113.
Ostróg na Wołyniu, T. III, str. 87.
Sącz stary, T. IV, str. LXXXIV.
Sandomierz, kościół ś. Jakóba, T. II, str. 49.
- Eckarth Kasper, T. IV, str. 112.
- Egzekucye, T. II, str. 89.
- Elisabeth, T. IV, str. 70.
- Elżbieta Austryjaczka, żona Kazmierza Jagiellończyka, T. IV, str. III.
- Emalija kolońska w Polsce, T. IV, str. 56, nota 2.
- Emalija limuzyńska w Polsce, T. IV, str. 57.
- Emalija, nomenklatura, T. IV, str. 55.
- Emalijerstwo krakowskie, T. IV, str. 55.
- Emalijerstwo w Polsce, T. IV, str. XX.
- Emalijerzy Francuzi w Polsce, T. IV, str. 59.
- Empory romańskie, T. I, str. 56, 90, 95; T. IV, str. 18 i 129.
- Encyklopedyja archeologii i historyi sztuki, T. IV, str. LX.
- Erazm Roterdański, T. II, str. 114.
- Eugenijusz, metropolita kijowski, T. IV, str. 93 i 94.
- Eulogius altarista capellae ad s. Stanislaum, T. IV, str. 72.
- Ewangelijarze:
ewangelijarz złoty cesarza Arnulfa, T. I, str. 76, 77.
Bystrzyca, monaster, T. IV, str. 102.
Horec, cerkiew, T. IV, str. 102.
Kraków, katedra:
    ewangelijarz Emmeramski, T. I, str. 73; T. IV, str. III.
    kodeksy romańskie, T. I str. 77.
Moskwa, ewangelijarz halicki z XII w., T. IV, str. 90.
Żółkiew, cerkiew, T. IV, str. 102.
porównaj także: zabytki malarstwa miniaturowego na pergaminie.
- Eyck van, malarz, T. II, str. 67, 68, 74, 81, 84, 100, 101 i 103.
- Fabryki: obacz:
    Brody, jedwabiu,
    Korzec, porcelany,
    Słuck, pasów.
- Falek J. sztycharz, T. IV, str. I i XII.
- Falibog, kasztelan żarnowski, T. IV, str. 120.
- Fedko, pictor r. 1554 we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Fedorowicz Filip, pictor, r. 1599 (we Lwowie), T. IV, str. LIX.
- Felix senior, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
- Feter v. Fetter, patrz: Fetrowicz.
- Fetrowicz Casper, złot. krak., T. IV, str. 53.
- Fetter v. Fetter Paulus, T. IV, str. 77.
- Fetter Petrus, T. IV, str. 76 i 77.
- Fetter Petrus, filius Petri, T. IV, str. 77.
- Feyfrytynne Ursula, T. IV, str. 75.
- Figury przydrożne: Prandocin pod Słomnikami, T. IV, str. 21.
- Filip, syn Bartłomieja z Fiesole, T. IV, str. LXIX.
- Filipini, obacz: Oratoryjanie.
- Firlej Mikołaj, wojew. krak., † 1599, T. IV, str. XLVI.
- Flak Stanisław, obywatel i malarz † 1563, T. IV, str. XXIII.
- Florianus aurifex, r. 1537, T. IV, str. XXXVII.
- Floryjan, złot. nadworny. ur. około 1477, † około 1539, T. IV, str. 53.
- Flötner Peter, rzeźbiarz, T. II, str. 116.
- Fonnes Hanusz, malarz nadworny Jana Ostroroga r. 1605, T. IV, str. LIX.
- Fontana Albin, budowniczy, Włoch, r. 1611, T. IV, str. XXXI.
- Fontanowie Franciszek i Baltazar, T. IV, str. III.
- Fornal, T. IV, str. 77.
- Fox Józef, złot. krak. r. 1545, T. IV, str. 54.
- Franciszek, Włoch, budowniczy pałaców na Wawelu, T. I, str. 67. T. IV, str. LXV.

- Franciszek, malarz, † 1565, T. IV, str. XXII.
 Franciszkanie w Polsce, T. II, str. 3, 5 i 141.
 obacz także: Halicz,
 Kalisz,
 Korczyn nowy,
 Krosno,
 Międzyrzecze pod Ostrogiem,
 Pińsk,
 Sącz nowy,
 Zawichost.
- Frank, malarz, uczeń Schraudolfa, T. IV, str. XLIII.
 Frank Jelita Piotr, miedziorytnik, r. 1579, T. IV, str. XVI.
 Frankenstein Joannes, architekt, T. IV, str. LXXI.
 Freski: Kijów, cerkiew ś. Cyryla, T. IV, str. XXIV.
 Sandomierz, katedra, T. IV, str. XLIV.
 porównaj także: malarstwo.
- Fruoff Hans, murator de Crosna, r. 1529, T. IV, str. LXII.
 Fryderyk IV, margrabia na Anspach i Baireuth, T. II, str. 109 i 112.
 von Fulda Hannes, murator, r. 1511, T. IV, str. LXII.
 Fulko, biskup krakowski, T. III, str. 41; T. IV, str. 133.
- Gabriel, murator, r. 1565, T. IV, str. XXV.
 Galeryje obrazów:
 obacz: Białystok,
 Iwankowice,
 Łysobody,
 Rosa,
 Schleissheim,
 Wiśniowiec.
- Gamrat Piotr, arcyb. gnieźn. i biskup krak. T. III, str. 163; T. IV, str. 53, 76 i 110.
 Ganki zamków i kamienie renesansowych w Polsce, T. II, str. 22.
 Garnier Piotr, złot. Zygm. Augusta, r. 1570, T. IV, str. 59.
 Gartner Johannes, protoconsul, T. IV, str. 75.
 Garwaski Stanisław, kasztelan płocki, T. III, str. 30.
 Gebauer Aleksander, członek komisji historii sztuki, nekrolog. T. IV, str. LV.
 Gedeon, biskup krakowski, T. III, str. 40 i 41; T. IV, str. 4.
 Gembicki, biskup, krak. T. III, str. 34 i 35.
 Georgius S. R. M. aurifex, r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.
 Georgius pictor, r. 1606 (we Lwowie), T. IV, str. LIX.
 Georgius pictor, r. 1617 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
 Geringa Jacobus, murator, r. 1582. Almanus, T. IV, str. LXII.
 Germanie, T. IV, str. 107 i 111.
 Geyskonis Nicolaus, T. IV, str. 67.
 Geyslerinne v. Geyslaryn, T. IV, str. 66 i 76.
 Gezesa, T. II, str. 22.
 Gianotis Bernardino de, mistrz architekt, r. 1531, T. IV, str. II.
 Gibbosus aurifaber, r. 1537, T. IV, str. XXXVII.
 Giecz w Wielkopolsce, T. III, str. 93.
 grodziszcze, T. III, str. 93.
 kościół romański, T. III, str. 94; T. IV, str. 18.
 Giems Thomas, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
 Gimnazyjum, obacz: Kraków.
 Giniewski Krzysztof, malarz, r. 1636, T. IV, str. XXVIII.
 Glaser Thomas, T. IV, str. 74.
 Glaserynne Thomas, domina, T. IV, str. 77.
 Glim Albert, złotnik z Norymbergi, T. I, str. 66; T. II, str. 115.
- Glim Hans, T. II, str. 108 i 115.
 Glinka Marcin, T. IV, str. 116.
 de Glogovia Nicolaus, mgr. praedicator Teutonicorum T. IV, str. 72.
 Gmerki, czyli starki; w ogóle, T. IV, str. LXXII.
 Biecz, T. IV, str. LXXXVII.
 Binarowa, T. IV, str. XCI.
 Kraków, T. IV, str. 157.
 Krosno, T. IV, str. 186 i 188.
 porównaj także: Herby, monogramy, napisy, znaki kamieniarskie i znaki pieczętnie.
- Gniezno:
 Kościół ś. Jana Jerozolimskiego, T. III, str. 127; T. IV, str. XCIV.
 Kościół katedralny, dzieje budowy, T. IV, str. XCV.
 pomnik renesansowy biskupa Dzierzgowskiego, T. IV, str. LX.
 Kościół Klarysek, T. IV, str. 165.
 graduale, T. IV, str. 168.
 grób błog. Jolanty, T. IV, str. 166.
- Gobil Nicolaus, T. IV, str. 74.
 Golbarg, obacz Goltberg.
 Goltberg v. Golbarg v. Gothbarg v. Colbarg Nicolaus, mgr. T. IV, str. 66, 71 i 76.
- Gołonóg pod Będzinem, kościółek wiejski, T. IV, str. XI (wejście).
 Goły Jan, salicida civis Cracoviensis, r. 1566, T. IV, str. XXXIX.
- Górka Mikołaj, kanclerz kapituły poznańskiej r. 1426 T. III, str. 64.
 Gortler, T. IV, str. 69.
 Gortner Nicolaus, T. IV, str. 77.
 Gosprzydowa, kościół drewniany: ślady malowań, tryptyk, relikwiarz, T. IV, str. XIII.
- Gostyń nowy w Wielkopolsce:
 kościół farny gotycki, T. IV, str. XLII.
 ławka drewniana z XVI w. T. IV, str. XLIII.
 « renesansowa, (tamże).
 ołtarz z XVII w. rzeźbiony z częściami wcześniejszemi i predellą malowaną na drzewie z XVI w. (tamże).
 stalle gotyckie, (tamże).
 kościół Filipinów: T. IV, str. XLIII.
 Chrystus na Krzyżu rzeźbiony, T. IV, str. XLIII i nast.
 Obraz w wielkim ołtarzu na drzewie, T. IV, str. XLIII.
 Pietà, rzeźba z początku XVI w. T. IV, str. XLIII.
- Gostyń stary, kościół farny ś. Marcina, T. IV, str. XLI.
 Gotha, miniatura z portretem Zofii Jagiellonki, T. II, str. 110 nota.
- Gothbarg, obacz: Goltberg.
 Gotycyzm, obacz:
 budowle Dominikanów.
 « Franciszkanów.
 « gotyckie.
 clairvoye gotyckie.
 kościoły gotyckie,
 nagrobki gotyckie,
 ołtarze gotyckie,
 portale gotyckie,
 rzeźby gotyckie,
 szczegóły architektoniczne gotyckie.
- Grabowska Anna, ksieni Norbertańska, T. IV, str. 7.

- Graduały, obacz: Gniezno,
Zwierzyniec.
- Graff, malarz, T. IV, str. LIII.
- Grangie Cystersów, T. III, str. 42, 43 i 44.
- Grangie Norbertańskie, T. IV, str. 3.
- Graser Klosz, T. IV, str. 70.
- Graser Petrus, T. IV, str. 77.
- Graserynne Katherina, T. IV, str. 70.
- Gregorius murator, r. 1527. T. IV, str. XXV.
- Grimani, T. II, str. 76, 87 i 101.
- Grojec, kościółek wiejski, T. IV, str. XI. (wejście).
- Grosz Nicolaus r. 1525, T. I, str. 72.
- Grot Jan, biskup krakowski, T. IV, str. 174, 175 i LXXXIV.
- Grotowski Zygmunt. łać. proboszcz halicki, T. II, str. 4.
- Grün Hans Baldung, malarz, T. II, str. 95, 104 i 108.
- Grybów, kościółek drewniany ś. Bernarda:
obrazy na drzewie szkoły cechowej, T. IV, str. XV.
odrzwia drewniane gotyckie, T. IV, str. XLVI.
napis na odrzwiach, T. IV, str. LX i LXI.
ślady polichromii (tamże).
- Gryfici Jaxowie, T. IV, str. 118.
- Gryfina, księżna polska, T. IV, str. 170.
- Gryfita Jaksa, T. III, str. 160.
- Grygrowicz Jan, T. IV, str. 117.
- Gryniewski Krzysztof, malarz, obacz: Giniewski.
- Grzan Andrzej, złotnik, uczeń P. Remy, r. 1567, str. 78.
- Grzymisława, księżna, T. IV, str. 147, 149 i 152.
- Guarini, architekt, T. IV, str. XLIII.
- Guci, rzeźbiarz, T. IV, str. XIII.
- Guci Gaspar, T. IV, str. XXVI.
- Gucki, emaljomistrz, r. 1440, T. IV, str. 56.
- Gulpen Mathias de, T. II, str. 108.
- Gutowski Adam, T. IV, str. 117.
- Gyemza Thomas, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
- Habdański de Costen, proboszcz w Bieganicach, † 1584,
T. IV, str. LXXXII.
- Haberschrak Mielasch, pictor de Cracovia, r. 1476, T. IV,
str. LVIII.
- Haimhofer Filip, patrycyusz augsburgski, r. 1628, T. IV,
str. IX.
- Halicz i jego okolica, T. II, str. 1—12.
cerkiew katedralna Uśpienia N. Panny, T. II, str. 5.
" parafialna, T. II, str. 2 i 10.
dawne cerkwie nieistniejące, T. II, str. 6 i 10.
Franciszkanie, T. II, str. 4 i 5.
kościół parafialny łać., T. II, str. 12.
reszty ratusza, T. II, str. 4.
zamek, T. II, str. 2 i 12.
obacz także: Kryłos i
wieś ś. Stanisław.
- Hannus von Cöln, patrz: von Cöln Hannus.
- Haydebrecher Hans, probierz i złot. krak. r. 1565, T. IV,
str. 58.
- Hebdów (Brzesko):
kościół ś. Piotra Opactwa Norbertanów renesansowy
z XVII i XVIII w. z częścią romań. got. T. IV,
str. LIII.
stalle dwupiętrowe renesansowe, T. IV, str. LIV,
- Hebrajski alfabet, obacz: Hebrajskie napisy.
- Hebrajskie napisy, odczytanie, T. IV, str. 47 i nast.
i str. LXVII.
- Hegel Georgius factor Fuccarorum r. 1525, T. I, str. 70.
- Heideke Johannes, archipresbyter et plebanus eccl.
ad s. Mariam, T. IV, str. 74.
- Heilbron, portret Zofii Jagiellonki, T. II, str. 110 nota.
- Henryk Sandomierski, (syn Bolesława Krzywoustego) T. III,
str. 160.
- Herblin Jan, złot. krak. r. 1596, T. IV, str. 59.
- Herburt Jan Szczęsny, T. IV, str. XCVI.
- Herburtowa z Zasławskich Elżbieta, T. IV, str. XCVI.
- Herby, gmerki i monogramy.
Biecz, T. IV, str. LXXXVI, LXXXVII, LXXXIX, XC.
Binarowa, T. IV, str. XCI, gmerki.
Bobowa, T. IV, str. XCII.
Drzewieca, T. IV, str. LXVI.
Gostyń, kościół parafialny, herby, T. IV, str. XLIII.
Jeźów, T. IV, str. XCII.
Kalisz, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 163.
Kaźmierz biskupi, T. IV, str. 32, herb.
Kijow, T. IV, str. XXV.
Kowno, T. IV, str. LV, herb na pacyfikale.
Kraków:
kościół Franciszkanów, gmerk, T. IV, str. 157.
herb na krużganku, T. IV, str. 160.
kościół N. P. Maryi, herby na aparatach skarbcza
T. IV, str. 65.
na kaplicy Bonerów, T. II, str. 74.
na obrazach Kulmbacha, T. II, str. 74.
kubek krakowskiej roboty, T. III, str. 164.
Krobia, herb, T. III, str. 95.
Krosno, T. IV, str. 186 i 188.
Łąd, T. III, str. 120, 123, 125, 137—139.
Lipowiec, zamek, T. III, str. 22.
Lubin, T. III, str. 97.
Lwów, T. IV, str. XXV.
Niepołomice, T. II, str. 21, księga wydatków na budowę
zamku.
Odroważ, T. IV, str. LXVIII (chrzcielnica).
Ostróg na Wołyniu, T. III, str. 81, 86, 89.
Ruda pod Wieluniem, T. IV, str. XXXVI.
Sącz nowy, T. IV, str. LXXVIII, LXXIX, LXXX, LXXXI.
Sącz stary, T. IV, str. 176 178 i LXXXV.
Sandomierz, herby na przedmiotach skarbcza kolegiaty,
T. IV, str. IV—VII, XXIII.
na pacyfikale kolegiaty, T. III, str. V.
Skotniki w Sandomierskiem, T. III, str. 41.
Sulejów, T. I, str. 22, 23, 24.
Tum pod Łęczycą, T. I, str. 102 nota, (chrzcielnica,
herby).
Wilczyńska, T. IV, str. XCII.
«Zagłoba», herb, T. IV, str. 113.
Zawichost, T. IV, str. 152.
Żarnów, T. IV, str. 133.
- Hermann pictor, incola Samboriensis, r. 1562, T. IV,
str. LIX.
- Hess Jan, Norymberczyk, T. II, str. 114.
- Heudny Andrzej z Wrocławia, uczeń Marstelli, r. 1530,
T. IV, str. 53.
- Heulinus, wójt w Krośnie, r. 1382, T. IV, str. 186.
- Heyden Jakób van, rytownik, r. 1570—1637, T. IV, str.
XVII.
- Hieronymus, T. IV, str. 76.
- Hindostańskie wyroby, T. IV, str. 109.
- Hirsberg Petrus, T. IV, str. 77.
- Hirsbergyn Agnes, T. IV, str. 68.

- Hirschvogel Veit, szklarz, T. II, str. 109, 112 i 116.
- Hispanowic Nicolaus, pictor, r. 1617 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
- Hochfelder, hafciarz, T. I, str. 28 i 64.
- Hohenberg, patrz: Altomonte.
- Holbein młodszy, malarz, T. II, str. 55, 81, 82, 85, 87, 88, 91 i 114.
- Holbein starszy, malarz, T. II, str. 85 i 87.
- Homan Paulus, T. IV, str. 76.
- Honorius Augustodunensis, autor, T. II, str. 79, 80 i 82.
- Horec, monaster, T. IV, str. 101 i 102. ewangeliarz i kiwot.
- Horodnie, T. III, str. 73. porównaj także: zamki.
- Huculskie wyroby, T. IV, str. 109.
- Husza (w Mołdawii), T. IV, str. 88 i 90.
- Hutorowicz Jan, kupiec w Mohylowie witebskim, T. IV, str. 105.
- Iconium w Azyi mniejszej, fryzy rzeźbione z murów miasta, T. III, str. 158.
- Ikograficzne kwestyje, T. III, str. 145 i 156; T. IV, str. 109 i XXVII.
porównaj także: Bestyaryjusze.
- Iluzano Bernardo, lapicida r. 1574, T. IV, str. LXIII.
- Howiecki Konstanty, opat w Łądzie, T. III, str. 115.
- Inkastelacyje kościołów:
Czerwińsk nad Wisłą, T. IV, str. 42.
Jarosław, T. III, str. VI i VII.
Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 57.
Ostróg, cerkiew zamkowa, T. III, str. 87.
Prandocin pod Słomnikami, T. IV, str. 15, 17, 19, 21.
Sandomierz, kościół ś. Jakuba, T. II, str. 49.
ś. Stanisław pod Haliczem, T. II, str. 11.
Tum pod Łęczycą, T. I, str. 96, 97, 98 i 99.
Żarnów, T. IV, str. 124, 136, 137 i XLVI.
- Inkrustacyja, T. IV, str. 106.
- de Inowlortzlau Nicolaus, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
- Inowłodz, kościółek ś. Idziego, r. 1082, T. IV, str. XXXVI.
- Insbruk, obrazy Pollaka, T. IV, str. IX.
- Intarsyja: Biecz, T. IV, str. LXXXVII i LXXXVIII.
porównaj także: Tarsyja.
- Inwentaryzacyja zabytków, obacz: Kraków.
- Inwentarze:
skarbców kościelnych: kaplicy Hinczy Rogowskiego w katedrze wawelskiej, T. IV, str. 77.
kościół N. Maryi P. w Krakowie, T. IV, str. 64 i nast., str. XXXI i LXVII.
kościół kolegiackiego w Sandomierzu, T. IV, str. III.
spadków, T. IV, str. 96 i XLVI.
wypraw ślubnych, T. IV, str. XLV, LXVII.
wyprawy królowej Katarzyny Austryjaczki, żony Zygmunta Augusta, T. IV, str. 80 i XCIV.
dawnego urzędu zastawniczego w Krakowie, T. IV, str. XXII.
różne, jako materyjał do historii sztuki, T. IV, str. XCIV.
- Iwankowice pod Berdyczowem, galeryja obrazów starych mistrzów, T. IV, str. XVII.
- Iwo Odrowąż, patrz: Odrowąż Iwo.
- Iwonija, T. IV, str. 88.
- Jabłonów nad Prutem, bóżnica starożytna polichromowana z XVII w., T. IV, str. 45 i XVI.
- Jabłonowski Stanisław Jan, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, T. IV, str. 95.
- ś. Jacek, obacz: Kraków, kościół Dominikanów.
Sandomierz, kościół ś. Jakuba.
- Jacob, der Kyrchinbetir, T. IV, str. 77.
- Jacobus, aurifex cracoviensis, r. 1523, T. IV, str. XXXVII.
- Jacobus mgr., T. IV, str. 76.
- Jacobus, pictor, Lucae pictoris filius, r. 1573 (we Lwowie) T. IV, str. LIX.
- Jadwiga, żona Łokietka, T. IV, str. 181.
- Jadwiga, córka Kazimierza Jagiela, księżna bawarska, T. IV, str. XLV.
- Jadwiga, królowa Polska, T. II, str. 38; T. III, str. 139; T. IV, str. 160, LXVII i LXXXIX.
- Jagiello Władysław, T. III, str. 139; T. IV, str. 65, 184, LXXVII i LXXX.
- Jaksa Gryfita, T. III, str. 160.
- Jaksa z Miechowa, T. IV, str. 2 i 4.
- Jamnica pod Stanisławowem, cerkiew drewniana, T. IV, str. XVIII.
- Jan Armeński, T. IV, str. 88.
- Jan Kaźmierz, król Polski, T. IV, str. XXIX i XCVI.
- Jan, konwers dominikański, architekt kaplicy ś. Jacka w Krakowie, T. IV, str. LXX.
- ś. Jan Novi (Nowy), T. IV, str. 88.
- Jan Olbracht, król, T. IV, str. III.
- Jan, ks. Oświęcimski, T. III, str. 2 i 3.
- Jan III Sobieski, T. IV, str. 88, 89, 90, 94, 108, 116 i L.
- Jan, wójt w Krośnie, T. IV, str. 186.
- Jan, złotnik królewski, r. 1523—5, T. IV, str. 53.
- Jaropek, książę Włodzimierski, T. IV, str. 113.
- Jaroseh, złotnik krak. r. 1533, T. IV, str. 54.
- Jarosław w Galicyi:
kamienice renesansowe, T. III, str. V; T. IV, str. XLIX i L.
kanał wycieczki, T. III, str. VII.
klasztor Benedyktynów, T. III, str. VII.
klasztor Jezuitów, T. III, str. VI.
kościół luterański, T. III, str. VII.
mury obronne i baszty miejskie, T. III, str. V.
nagrobki żydowskie, T. IV, str. XVIII.
ratusz, T. III, str. V.
- Jasiński Józef, Archidyakon wileński, T. IV, str. LV.
- Jassy, cerkiew ś. Jana Nowego, T. IV, str. 88.
cerkiew Trzech Swiatiteli, T. IV, str. 88 i 89.
- Jastrzębiec Albert, biskup krakowski, T. III, str. 23.
- Jastrzębiec Leonard, T. IV, str. 116.
- Jazłowiec, T. IV, str. 90, nota 3.
- Jędrzej, syn Szczęsnego malarza, uczeń P. Remy, r. 1576, T. IV, str. 58.
- Jędrzejów, kapitułarz klasztoru romański, T. III, str. IV; T. IV, str. XXIII.
- Jeleń Józef, złotnik krak. r. 1563, T. IV, str. 54.
- Jezuici, T. IV, str. XVIII i XLIII.
obacz także: Jarosław,
Krosno,
Ostróg,
Sącz nowy.
- Jeźów pod Bobową, dwór wiejski szlachecki (zameczek), T. IV, str. XCII, malowanie ścian.
- Joachim, patriarcha moskiewski, T. IV, str. 93.
- Joannes, architector, r. 1557, T. IV, str. XXV.
- Joannes, architector civitatis Cracov. r. 1565, T. IV, str. XXV.

- Joannes, artis aurifabrilis discipulus, r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.
- Joannes, aurifex, aurificum socius, r. 1564, T. IV, str. XXXVIII.
- Joannes aurifex, r. 1563, T. IV, str. XXXVIII.
- Joannes aurifex R. Majestatis r. 1523, T. I, str. 30. i 31.
- Joannes lapicida italicus r. 1524, T. I, str. 32.
- Joannes Sigmunt z Naudersz w Tyrolu, murator, r. 1590, T. IV, str. LXII.
- Johannes, introigator, T. IV, str. 73.
- Johannes, plebanus in Libusa, r. 1523, T. IV, str. XC.
- Johannes sacristianus, T. IV, str. 70, 72, 73 i 75.
- Johannes, sculptor w Borku poznańskim, r. 1627, T. IV, str. XXX.
- Jodocus, tympanista z Norymbergi, T. I, str. 28 i T. II, str. 113.
- Jolanta błog., T. IV, str. 163 i 166.
grób, obacz: Gniezno.
- Jordan Michał, wojewoda braclawski, T. IV, str. XCVI.
- Jost, złotnik krak. r. 1506, T. IV, str. XII.
- Józef II, cesarz, T. IV, str. 96 i 104.
- Jozefowicz, komisarz dóbr radziwiłłowskich, T. IV, str. 95.
- Judyta, królowa, żona Władysława Hermana, T. I, str. 78.
- Kacice, klasztor Cystersów, T. IV, str. 16.
- Kaczkowski Albertus, aurifex, civis Crac. r. 1564, T. IV, str. XXXVIII.
- Kadzielnica, T. IV, str. 97 i 102.
- Kadzidłowski Wojciech, kasztelan inowrocławski, T. IV, str. 32.
- Kafle, obacz:
Bruksela, T. IV, str. III.
Kraków, T. IV, str. III.
Lubin, T. III, str. 97.
Niepołomice, T. III, str. 25.
Wołek, T. III, str. 6.
porównaj także: Majoliki.
- Kalaj Janusz, złot. krak. r. 1588, T. IV, str. 61.
- Kaldeherberge Petrus, T. IV, str. 67.
- Kalisz, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 161, 163, 179 i 180.
- Kalisz, stare miasto, kolegiata ś. Pawła, T. IV, str. 163.
- Kaltherberginne, T. IV, str. 77.
- Kalwarya Zebrzydowska, pałacyk Czartoryskich, T. IV, str. XLI.
- Kameduli, obacz: Kazimierz biskupi.
- Kamieniarze na dworze Zygmunta I, T. I, str. 28 i 29, 31, 32.
porównaj także: rzeźbiarze,
znaki kamieniarskie.
- Kamienice:
Biecz, T. IV, str. 189 i LXXXIX.
Jarosław, T. III, str. V; T. IV, str. XLIX i L.
Kraków:
Bartłomieja Berecciego, T. IV, str. XXV i XXVI.
pod Jagnięciem, T. IV, str. XIII.
Morstinów (dziś Gralewskiego), T. IV, str. III.
szara, T. III, str. 49.
Krosno, T. IV, str. 184 i 185.
Ostróg, T. III, str. 68.
Sącz nowy, T. IV, str. LXXVIII.
Wilno, T. IV, str. XXXIV.
porównaj także: Ratusz.
- Kamieniecki Mikołaj, dziedzic Odrzykonja, r. 1516, T. IV, str. 186.
- Kamzams, T. II, str. 22.
- Kanał wycieczki podziemny, bez sklepień (Jarosław), T. III, str. VII.
- Kancyjonały, obacz: Zwierzyniec.
- Kantakuzen Dymitr, wojewoda mołdawski, T. IV, str. 90 i 91.
- Kantemir Antyjoch, T. IV, str. 96.
- Kantemir Dymitr, gospodar mołdawski, T. IV, str. 89.
- Kantemir Konstanty, gospodar wołoski, T. IV, str. 89.
- Kapitelu romańskiego geneza, T. III, str. 98.
- Kaplice podwójne (Doppelkapellen) romańskie, T. IV, str. XXXIII.
- Kapłaniec Grzegorz, T. I, str. 29.
- Kapucyni, obacz: Ląd.
- Kara Marcin, kamieniarz, patrz: Caratti.
- Karnowsky Johannes, T. IV, str. 72, 74 i 75.
- Karol Ferdynand, królewicz polski, biskup płocki, r. 1648, T. IV, str. 38.
- Kassner Foltin, ucz. Marstelli, r. 1519, T. IV, str. 53.
- Kassner Hanes, mieszcz. lwowski, r. 1519, T. IV, str. 53.
- Katarzyna Austrijaczka, królowa, żona Zygmunta Augusta, T. IV, str. 80 i str. XLV, XCIV.
- Katarzyna II, carowa, T. IV, str. 92 i 96.
- Kątska Dorota, ksieni Norbertanek na Zwierzyńcu, T. IV, str. 9.
- Kazimierz biskupi:
klasztor i kościół Bernardynów, T. IV, str. 32 i 33.
kościół parafijalny (romański) ś. Marcina, T. IV, str. 32.
ruiny klasztoru Kamedułów (we wsi Bieniszewo), T. IV, str. 32.
- Kazimierz Jagiellończyk, król, T. III, str. 2, 3 i 4; T. IV, str. III.
- ś. Kazimierz, królewicz, obacz: Wilno.
- Kazimierz Sprawiedliwy, T. III, str. 1, 40 i 41.
- Kazimierz Wielki, T. I, str. 83 i 87; T. III, str. 47 i 61.
T. IV, str. 184 i 186.
- Kerber, T. IV, str. 68.
- Kerner, patrz: Ziarnko.
- Kernerowicz, patrz: Ziarnko.
- Kesinger Walter, T. IV, str. 72.
- Kesling Claus, T. IV, str. 77.
- Kielce:
kościół parafijalny, nagrobek renesansowy, T. IV, str. LXV, LXVII i XCIII.
kościół ś. Wojciecha, obraz, T. IV, str. XII.
zamek, T. III, str. 20.
- Kielichy:
Kraków, katedra, skarbiec; kielich Zygmunta III, T. IV, str. 60.
Libusza, T. IV, str. XCI.
Lwów, katedra łać. T. IV, str. 61.
Płock, T. IV, str. 36.
Tarnów, katedra, T. IV, str. 61.
- Kijów:
cerkiew monasteru ś. Cyryla, freski, T. IV, str. XXIV.
grobowce, T. IV, str. XXV.
mozaiki soboru Sofijskiego, T. IV, str. XXIV, herb Polski, T. IV, str. XXV.
zamek T. III, str. 73.
- Klára Eugenija gubernatorka Flandryi, T. III, str. IV.
- Klaryski w Polsce, T. IV, str. 142.

Obacz także: Sącz stary.

Klasztory gotyckie:

Kazimierz biskupi, Bernardyni, T. IV, str. 33.
 Kraków, Franciszkanie, T. IV, str. 154, 158, 160 i 161;
 Łąd, T. III, str. 122.
 Sącz nowy, klasztor pofranciszkański, T. IV, str. 172.
 Sącz stary, Klaryski, T. IV, str. 175, 176 i 177.
 porównaj także: Budowle gotyckie.

Klasztory romańskie:

Jędrzejów, kapitularz: T. III, str. IV; T. IV, str. XXIII.
 Koprzywnica, T. III, str. 57.
 Sulejów, T. I, str. 8.
 porównaj także: Budowle romańskie.

Klasztory i kościoły Norbertańskie w Polsce, T. IV, str. 3, 4, 9, 10 i 11.

z Kleparza Mateusz, mistrz murator, r. 1594, T. IV, str. LXIV.

Klethner Jan, rajca miasta Krakowa, T. IV, str. 157.

Klimm Hans, złotnik, T. II, str. 116.

Knöderer Hans, malarz, T. II, str. 55.

Knoll Nicolaus, notarius civitatis Cracovien, T. IV, str. 64, 65 i 68.

Kobilka Mathias, murator, r. 1565, T. IV, str. XXV.

Kołaczkowski Julijan, członek komisji historii sztuki, zyciorys, † 1889, T. IV, str. LXXVII.

Komisja historii sztuki Akademii umiejętności w Krakowie, jej program, T. III, str. 1; T. IV, str. LV i LVI.
 publikacje nowe omówione na jej posiedzeniach patrz: «publikacje».

Konarski Jan, biskup krakowski, T. IV, str. 133, III i XII.

Konfesyjonał:

Binarowa, T. IV, str. XCI.
 Libusza, T. IV, str. XCI.
 Tum pod Łęczycą, T. I, str. 102 nota.

Konieczpolski, T. IV, str. LXVI.

Konin, patrz: Stare miasto pod Koninem.

Konobka Stanisław, murator, r. 1517, T. IV, str. LXII.

Konstanty Iwanowicz, książę Ostrogi, T. III, str. 71.

Konstantynopol, mozaiki kościoła ś. Zofii, T. IV, str. XXIV.

Kooftgari, T. IV, str. 108.

Koprzywnica, kościół i klasztor Cystersów romański, T. III, str. 38.

lwy rzeźbione, T. III, str. 57.
 nagrobki renesansowe, T. III, str. 57.
 ołtarz wielki z XVIII w. (tamże).

Korzyn, nowa miasto, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 161.

Korzyn stary, kościół parafijalny gotycki, T. IV, str. 161.

Kord, T. IV, str. 112.

Korniczów rodzina, T. III, str. 4.

Kórnik, zamek, T. III, str. 64.

Korona Matki Boskiej Częstochowskiej, T. IV, str. XIV.

Korony, T. IV, str. XIV i XV.

Korwin Maciej, T. IV, str. LXV.

Korzec, fabryka porcelany, T. IV, str. XVIII.

Korzenna, wieś w Grybowskiem, T. IV, str. XCII obrazy na złotych tłach.

Kościelec pod Inowrocławiem:

Kościół parafijalny romański, T. I, str. 57.
 kaplica rodowa Kościeleckich z XVI w. T. I, str. 57.
 pomniki renesansowe T. I, str. 58; T. IV, str. LVI.
 stalle kolatorskie rzeźbione z XV w. T. I, str. 58.

Kościelec pod Proszowicami, kościół romański, T. I, str. 33.

Kościelec, T. I, str. 57; T. IV, str. XCIV.

Kościelecka Gertruda z Danaborza, T. IV, str. LVI.

Kościelecki Jan, wojewoda łęczycki, † 1559, T. IV, str. LVI.

Kościelecki Janusz, wojewoda sieradzki, T. IV, str. LVI.

Kościelniki, archiwum Wodzickich, T. IV, str. LII.

Kościół, wieś, obacz: Tum pod Łęczycą, T. I, str. 82 i 87.

Kościół, ich inkastelacja, patrz: Inkastelacja.

Kościół Cystersów, XIII w. w Polsce, charakterystyka T. III, str. 54.

Kościół dwuchórowe, T. III, str. 103 i IV.

Kościół gotycki w Polsce T. III, str. 52, T. IV, str. 178,
 porównaj także Gotycyzm:

K. got. krakowskie XIV wieku, ich system i analogija T. III, str. 55; ich system szkarp, T. IV, str. XXXI i str. 180.

Biecz, kościół farny, T. IV, str. LXXXVI.

Bobowa, kościół ś. Zofii, T. IV, str. XCII.

Chlewiska, T. IV, str. 126, XLVII.

Drzewica, T. IV, str. XLVII.

Dzierążnia, T. IV, str. XXXI.

Gostyn nowy, kościół parafijalny (hallowy), T. IV, str. XLII.

Kalisz, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 163.

Kazimierz biskupi, kościół Bernardynów, T. IV, str. 33.

Korzyn, nowe miasto, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 161.

Korzyn stary, kościół parafijalny, T. IV, str. 161.

Kraków,
 kościół Franciszkanów, T. IV, str. 154, 160, 179, 180, i str. LXXIII.

kościół katedralny, T. III, str. III i IV, str. 53, 103, 104, T. IV, str. 181.

kościół N. M. Panny, T. II, str. 114, T. IV, str. LVIII.

Mogilno, kościół ś. Jakuba, T. I, str. 59.

Mogiła, kościół Cystersów, styl przejściowy, T. IV, str. 178.

Niepołomice, T. II, str. 21.

Sącz nowy, kolegiata, T. IV, str. 169, 173, LXXVIII.

kościół pofranciszkański, T. IV, str. 169, 171, 180 i LXXIX.

Sącz stary: kościół Klarysek T. IV, str. 175 i str. LXXXIV.

Staniątki, kościół Benedyktynek, styl przejściowy T. IV, str. 178, 179, 180 i LXXXIV.

Włocławek, kościół ś. Witalisa, T. IV, str. 33.

Zawichost, styl przejściowy, T. IV, str. 150.

Kościół norbertański w Polsce, obacz Klasztory norbertańskie.

Kościół renesansowe, obacz Budowle renesansowe.

Kościół romański w Polsce (porów. także Romanizm).

K. rom. XII w. w ogóle, T. III, str. 51.

K. rom. XIII w. w ogóle, T. III, str. 51 i 54.

Grundrysy kościołów rom. jednonawowych, T. IV, str. 25.

Wejście główne, T. IV, str. 18.

Wymiary kościołów rom. jednonawowych, T. IV, str. XXXVI.

Czerwińsk nad Wisłą, T. IV, str. 34, 41.

Giecz, T. III, str. 94, T. IV, str. 18.

Inowłódz, T. IV, str. XXXVI.

Kazimierz biskupi, T. IV, str. 31.

Koprzywnica, T. III, str. 50.

Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 57.

Kościelec pod Proszowicami, T. I, str. 33.

- Kotłów, T. III, str. 100.
- Kraków:**
- kościół ś. Andrzeja, T. IV, str. 42 i str. XXXVI, LXXIII, LXXIV.
  - kościół ś. Jana, T. IV, str. LXXIII, LXXIV.
  - kościół katedralny, krypta, T. III, str. 103, 104, str. III i IV.
  - kościół dawny na Skałce, T. IV, str. X, XXXI, XXXIII, XLVI.
  - kościół ś. Wojciecha, T. IV, str. XXXVI, XXXVII, LXXIII, LXXIV.
  - Krobia, T. III, str. 95 T. IV, str. 18.
  - Kruszwica nad Gopłem, T. I, str. 53.
  - Lubin, T. III, str. 97, kościół ś. Leonarda.
  - Mogilno, T. I, str. 58, kościół ś. Jana.
  - Poznań, T. I, str. 59, kościół ś. Jana Jerozolimskiego.
  - Prandocin, T. IV, str. 17, 18.
  - Sandomierz, T. II, str. 27, kościół ś. Jakuba.
  - Staremiasto pod Koninem, T. IV, str. 23.
  - Sulejów, T. I, str. 4.
  - Tum pod Łęczycą, T. I, str. 79, 89.
  - Wąchock, T. IV, str. XXXI.
  - Wysocice, T. I, str. 33 i 58.
  - Zwierzyniec, T. IV, str. 12, 13.
  - Żarnów, T. IV, str. 121, XLVI.
- Kościół średniowieczne, ich wezwania, T. III, str. 102.**
- Kostyn Miron, wielki Logotet Mołdawski, T. IV, str. 90 i 91.**
- Kotlarstwo, obacz: zabytki kotlarstwa.**
- Kotłów w Wielkopolsce, T. III, str. 100, kościół parafialny romański.**
- Kotroczeni, monaster, T. IV, str. 101, nota, zabytki.**
- Kowno, pacyfikał renesansowy ze skarbcza katedralnego, T. IV, str. LV.**
- Kozia nad Oltą, monaster, T. IV, str. 101 nota, zabytki.**
- Kozy w powiecie bialskim, kościół i polichromija, T. IV, str. XLIX.**
- Krajowski, patrz: Craiowski.**
- Kraków:**
- Archiwum Antoniego Sznajdra, T. IV, str. LVII.
  - Budownicowie i mularze XVI wieku, Polacy, T. I, str. 28, 29, T. IV, str. XXV.
  - Budownicowie i mularze Niemcy i Włosi, T. IV, str. LXI—LXIV, LXIX—LXXI, T. I, str. 32.
  - Bóznica kazimierzowska, jej zabytki srebrne, T. IV, str. XXII.
  - Cech mieczników i płatnerzy, T. IV, str. 112, 113—115.
  - Cech złotników, T. IV, str. XII i 115, str. 61 i 62, obacz także «złotnicy».
  - Emalijerstwo w XVI i XVII w., T. IV, str. 55.
  - Gmachy poszpitalne ś. Ducha, T. IV, str. XII i XIII.
  - Gimnazjum (kolegium) nowodworskie, T. IV, str. LXII.
  - Inwentaryzacja zabytków sztuki miasta Krakowa, T. III, str. II, T. IV, str. IX, XII, XXII, XXXIX, XLVI, XLIX, LIV.
  - Inwentarze dawne:
    - urzędu zastawniczego, T. IV, str. XXII.
    - obacz także: skarbiec kościoła P. Maryi.
      - kaplica Hinczy z Rogowa w katedrze.
  - Kamieniarze Włosi i Polacy, T. I, str. 28, 29, 31, 32.
  - Kamienice XVI wieku w Krakowie, T. IV, str. LXXXIX.
  - Kamienica:
    - Bartłomieja Berecciego, T. IV, str. XXV i XXVI.
    - pod Jagnięciem, T. IV, str. XIII.
    - Morstinów (dziś Gralewskiego), T. IV, str. III.
    - szara, T. III, str. 49.
    - kanonika Teligi (ulica poselska): figura majolikowa ś. Jana Nepomucena z XVII w. T. IV, str. XII.
- Kodeksy:**
- Baltazara Bema, T. II, str. 90, T. IV, str. LXXI.
  - Erazma Ciołka, T. II, str. 90.
  - obacz także: katedra na Wawelu, ewangelijarz emmeramski i kodeksy romańskie.
- Kościół ostrołukowe Krakowa w ogóle T. III, str. 55, T. IV, str. 179, 180, T. IV, str. XXXI.**
- Kościół ś. Andrzeja, T. IV, str. 42 i str. XXXVI, LXXIII, LXXIV.**
- Kościół ś. Anny, T. IV, str. III.**
- Kościół Bożego Ciała, ołtarz błog. Stanisława Kazimierczyka, T. IV, str. LXX.**
- Kościół Dominikanów:**
- aquamanile, T. IV, str. XCIV.
  - kaplica ś. Jacka, T. IV, str. LXX.
  - kaplica książąt Zbaraskich, T. III, str. IV.
  - nagrobek St. Orlika, T. IV, str. LXX i LXXI.
  - obraz Wacława z Oświęcimia, T. IV, str. XLIX.
- Kościół ś. Floryjana: Obrazy Kulmbacha, T. II str. 61 i następ., 71 i następne, 105.**
- Kościół Franciszkanów, T. IV, str. 154, 179, 180.**
- cokuł, T. IV, str. LXXIII.
  - grób Bolesława Wstydliwego, T. IV, str. 156.
  - « ś. Salomei, T. IV, str. 156.
  - kaplica Męki Pańskiej, T. IV, str. 157.
  - « ś. Salomei, T. IV, str. 157.
  - malowanie ścienne na krużgankach klasztornych, T. IV, str. LVIII.
  - masswerki wczesnogotyckie, T. IV, str. LVIII.
  - nagrobek Borkowej, T. III, str. 132.
  - « gotycki, T. IV, str. 156.
  - portrety biskupów, T. IV, str. 160.
  - sale klasztorne (muzeum techn.-przemysł.), T. IV, str. 161.
  - skarbiec, inwentaryzacja jego zabytków złotniczych, T. IV, str. XXII.
  - zakrystya, T. IV, str. 160.
- Kościół ś. Jana, T. IV, str. LXXIII, LXXIV.**
- Kościół katedralny:**
- dzwon Zygmunt, T. I, str. 26, 29, 30, T. II, str. 113.
  - ewangelijarz emmeramski, T. I, str. 73, T. IV, str. III.
  - grób biskupa Gębickiego, T. III, str. III.
  - « królowej Jadwigi, T. III, str. II.
  - « Zbigniewa Oleśnickiego, T. III, str. II.
  - grobowiec Fryderyka, kardyn., T. I, str. 66, T. II, str. 114, T. III, str. III.
  - grobowiec Łokietka, T. IV, str. 168.
  - « ś. Stanisława T. II, str. 116, T. III, str. 25.
  - historja budowy, T. III, str. III i IV, T. IV, str. 181.
  - kaplice:
    - cyboryjum, T. III, str. IV.
    - Gamrata, T. III, str. IV.
    - Jagiellońska, ś. Krzyża, malowania ruskie, T. IV, str. XLIV i XLV.
    - Młodzianków (Hinczy z Rogowa), T. III, str. IV, inwentarz jej skarbcza, T. IV str. 77.
    - dawna ś. Piotra i Pawła (Prandoty), T. III, str. 26, 27.

- Szafranców, T. III, str. IV.
 Tomickiego: krata bronzowa. T. III, str. 34.
 Wazów, T. III, str. IV.
 Zygmuntońska, T. I, str. 29, 31, 65 i 67.
 krata bronzowa T. I, str. 65, T. II, str. 113.
 ołtarz srebrny, T. II, str. 116, T. III, str. 34.
 kodeksy romańskie kapituły, T. I, str. 77.
 krypta T. III, str. 103 i 104, str. III i IV.
 planu układ, T. III, str. 53, 103, 104.
 pomnik Maciejowskiego, biskupa, T. IV, str. LX.
 « Władysława Jagiełły, T. I, str. 26, str. 30.
 posągi drewniane gotyckie we wnękach nawy, T. IV,
 str. XXI.
 restauracja zamierzona, T. III, str. III i IV.
 skarbiec:
 kielich Zygmunta III, T. IV, str. 60.
 krzyż, T. I, str. 26, 30 i 31.
 obraz Pietà, T. IV, str. III, LII.
 ornat Kmity. T. IV, str. X.
 relikwiarz saraceński, T. III, str. 151.
 « ś. Stanisława, T. III, str. 32, 33, 36. XX.
 « ś. Zygmunta, T. IV, str. 62.
 wezwanie pierwotne, T. III, str. 103 i 104, str. IV.
 Kościół ś. Katarzyny: malowania ścienne XIV w. na
 krużgankach klasztornych. T. IV, str. LVIII.
 Kościół N. P. Maryi:
 Biblioteka kościelna, rękopisy, T. IV, str. 65.
 kaplica Bonerów, obraz Kulmbacha. T. II, str. 65.
 i następne, str. 71 i następ. 105.
 kaplica Montelupich, obraz, T. IV, str. XII.
 malowanie ścienne, renesansowe, T. IV, str. XXXIII
 i XLV.
 obrazy Kulmbacha, T. II, str. 56, 65, 71, 105.
 i nota do str. 74.
 ołtarz Cyboryjum, T. IV, str. LX.
 « ś. Stanisława, T. IV, str. X.
 « wielki, T. II, str. 114.
 ozdoby gotyckie wnętrza XIV w. T. IV, str. LVIII.
 skarbiec, najdawniejsze jego inwentarze. T. IV, str.
 64, str. XXXI, LXVII.
 wieża Maryjacka. T. II, str. 114.
 witraże. T. III, str. 129.
 znaki kamieniarskie. T. IV, str. LXVII.
 Kościół Norbertanek, patrz: «Zwierzyniec».
 « ś. Piotra, T. IV, str. XLIII.
 « ś. Salwatora, patrz: «Zwierzyniec».
 « na Skałce, T. I, str. 66.
 dawne jego widoki, T. IV, str. X, XXXI, XXXIII,
 XLVI.
 Kościół ś. Wojciecha, T. IV, str. XXXVI, XXXVII,
 LXXIII, LXXIV.
 Majoliki, ich wyrób, T. III, str. 7.
 figura ś. Jana Nepomucena, T. IV, str. XII.
 Pałac biskupi, T. IV, str. 160.
 Ratusz dawny: wieża, wnętrza sal gotyckich, T. IV,
 str. LVIII.
 zegar, T. II, str. 113.
 Retabulum srebrne emaliowane po ks. kan. Sierakow-
 skim, roboty krakowskiej, T. IV, str. XIX.
 Rytownicy w Krakowie, T. IV, str. XVII.
 Szpital ś. Ducha: obacz: Kraków, gmachy szpitalne.
 Topografia miasta, jej historia, T. IV, str. 156 i str.
 LXXIII.
 Zamek na Wawelu, T. III, str. 18, T. IV, str. XV w ogóle.
 Baszty: sandomierska, T. III, str. 23.
 senatorska, T. III, str. 23.
 złodziejska, T. III, str. 23.
 Pałac królewski. T. IV, str. IX, LXIX, LXX.
 Zbiory:
 Akademii Umiejętności. T. IV, str. 111, str. LVII,
 str. XCV (ryciny).
 Biblioteki Jagiellońskiej. T. II, str. 113, T. IV, str.
 LXVIII; kodeks B. Bema. T. II, str. 90. T. IV,
 str. LXXI.
 Książąt Czartoryskich, T. III, str. 142, 144, 154
 (nota), T. IV, str. XIII, str. 110, 112, 117, ko-
 deks E. Ciołka. T. II, str. 90.
 Gabinetu archeologicznego Uniw. Jag. T. IV, str.
 112 i III.
 Muzeum Narodowego, T. III, str. IV, T. IV, str. IX,
 XV, XIX, XLVI, LXIX.
 J. Exc. Pawła Popiela. T. IV, str. XXII.
 Hr. Potockich. T. II, nota do str. 74 na końcu zeszytu.
 Hr. St. Tarnowskiego (głowy z sali poselskiej na
 Wawelu) T. IV, str. LXX.
 Złotnicy. T. IV, str. XXXVII, obacz także: cech zło-
 tników. T. III, str. 165, str. V, T. IV, str. 63.
 ich »cecha« T. IV, str. 62.
 monogramy złotników, T. III, str. 163 i 164.
 z Krakowa Andrzej, T. II, str. 114.
 « patrz: de Cracovia.
 Krasiczyn, zamek, T. IV, str. XLI.
 Krasiński Stanisław, wojewoda, T. IV, str. 110 i 111.
 Kraszowice, patrz: de Craschowice.
 Kraus Sebastianus, aurifex civis Cracov., r. 1564, T. IV,
 str. XXXVIII.
 Krobia w Wielkopolsce:
 kościół cmentarny ś. Idziego romański, T. III, str. 95.
 pałac biskupów renesansowy, T. III, str. 94.
 Królowa ruska, wieś, cerkiewka drewniana, T. IV, str. XCII.
 Kromer Marcin, T. IV, str. LXXXIX.
 Kromerowie, T. IV, str. LXXXVIII.
 Kromolowski Simon, r. 1566, T. IV, str. XXV.
 Kronchyn, T. IV, str. 76.
 Kropielnica:
 Sącz nowy, T. IV, str. LXXIX.
 Sącz stary, kamienna, T. IV, str. 177 i 178.
 w Sądecczyźnie w ogóle, T. IV, str. 181.
 Stare miasto pod Koninem, kamienna romańska T. IV,
 str. 27.
 Krościenko wyżne pod Krosnem, T. IV, str. XIII.
 kościółek drewniany średniowieczny z okuciem i rzeźbą
 drzwi.
 skrzynie starożytne.
 Krosno, T. IV, str. 182.
 dom drewniany starożytny z podsieniem, T. IV, str. 185.
 dom wójtostwa, tak zwany «dom królewski», T. IV,
 str. 185.
 kamienice renesansowe z odzwami gotyckimi, T. IV,
 str. 185.
 kamienica Skotnickich, T. IV, str. 184.
 klasztor Franciszkanów, T. IV, str. 183.
 klasztor Jezuitów, T. IV, str. 183.
 kościół farny, T. IV, str. 184.
 mury obronne miejskie, T. IV, str. 183.
 nagrobki po kościołach, T. IV, str. 184.

- Krosno, podszienia rynku, T. IV, str. 184 i 185.
szpital ś. ducha, T. IV, str. 183.
- z Krosna Janusz i Michał, wójtowie w Krośnie r. 1367, T. IV, str. 186.
- Kruszwica nad Gopłem, T. I, str. 54, katedra, mysza wieża, zamek.
- Kruźganki klasztorne średniowieczne, T. III, str. 121.
- Kruźłowa, wieś, T. IV, str. XCII.
kościółek drewniany z polichromią,
nagrobek Pieniążka.
- Kryłos pod Haliczem, T. II, str. 2 i 7. T. IV, str. 90.
porównaj także: Halicz.
- Krypty romańskie, T. III, str. 103 i 104.
w katedrze krakowskiej, T. III, str. 104.
w Kotłowie, T. III, str. 100.
- Krzaczek Jędrzej, malarz, r. 1645, T. IV, str. LXII.
- Krzeczek Joannes, r. 1572. T. IV, str. LXII.
- Krzycki Andzej, biskup płocki, T. II, str. 114 nota; T. III, str. 22; T. IV, str. II.
- Krzysztofory, zamek, patrz: Ujazd.
- Krzyż, obacz: pacyfikał.
- Krzyż dwuramienny, T. IV, str. IV.
- Książnice, posąg (rzeźba) Wita Stwosza, T. IV, str. XX.
- Księga wydatków dworu królewskiego w Polsce, r. 1552—1557, T. IV, str. LXXI.
- Kulmbach Hans von, T. II, str. 53, 54, 67, 105 i nast.
- Kunegunda ś., T. III, str. 28 i 32; T. IV, str. 176, 178 i LXXXIV.
- Kurozwęki Piotr, podskarbi, T. IV, str. 65 i 74.
- Kurtea d'Argyisz, T. IV, str. 88, zabytki architektury.
- Kwassitz, zamek pod Kromieryżem, obrazy, T. IV, str. LXXV.
- Kyzeweter Nicolaus, T. IV, str. 67.
- Labenwolf Pankracy, odlewacz, T. II, str. 116.
- de Laboreto Giovanni, murator, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
- Lackowicz Tomasz, kamieniarz, r. 1606, T. IV, str. LXIII.
- Łąd nad Wartą:
opactwo Cystersów, T. III, str. 107 (później Kapucyni T. III, str. 115).
klasztor, reszty gotyckie, T. III, str. 122.
kaplica gotycka, T. III, str. 125 jej malowania średniow. T. III, str. 126 i 127.
portrety opatów, T. III, str. 115, 127.
kościół opactwa z XVII w. T. III, str. 118.
malowanie kościoła, T. III, str. 119.
nagrobki, T. III, str. 112, 119—120.
portal kościoła, T. IV, str. 25.
relikwije towarzyszek św. Urszuli, T. III, str. 111.
- Laitner Jan, murator, r. 1622, T. IV, str. LXII.
- Lanekoroński Stanisław, starosta kamieniecki, r. 1526, T. I, str. 72.
- Lang Michil, T. IV, str. 76.
- Lang Niclos, T. IV, str. 77.
- Lange Stanislaus, T. IV, str. 75.
- Langzedel Nicolaus, T. IV, str. 76.
- Lanier Benjamin, złot. nadw. Zyg. III, r. 1606—17, T. IV, str. 60.
- Laszki murowane w Sanockiem, pałac Tarłów,
później Mniszchów: odrzwia renesansowe, T. IV, str. 188.
- Latryna, baszty w Żarnowie, T. IV, str. 128 i 137.
- Latryna, średniowieczna w klasztorze zwierzynieckim, T. IV, str. 7.
- Laurentius, murator, r. 1563, T. IV, str. XXV.
- Laurentius, pictor, civis Przeworscensis, r. 1594, T. IV, str. LIX.
- Lebrun Vigée, malarka, T. IV, str. LIII.
- Ledouble Daniel, złot. krak. w pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
- de Legnicz Mathias, mgr. T. IV, str. 71.
- Leipniger Martinus, T. IV, str. 76.
- Leipniger Stephanus, v. Stano, T. IV, str. 70, 75 i 76.
- Lenz Michael, aurifex, civis crac. r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.
- Lenz Michał, z Kitzingen, malarz, r. 1507—1522. T. IV, str. XII.
- Leodyjum, T. III, str. 103 i str. IV.
- Leonardo da Vinci, T. II, str. 69 i 95.
- Leopoldowicz Mikołaj, kanonik sandomierski, T. II, str. 39.
- Leszczyński Rafał, r. 1565, T. IV, str. XLIII.
- Leszek Czarny, T. III, str. 47; T. IV, str. 120.
- Leyniter Nicolaus, mgr. T. IV, str. 73.
- Libusza, wieś koło Biecza, T. IV, str. XC i XCI.
kościół drewniany got. renesansowy, polichromowany.
chrzcielnica kamienna,
kielich i miseczka renesansowe,
konfesyonał malowany z XVII w.
krucyfiks starożyt. w kruchcie,
ołtarz szafiasty malowany.
- Ligęza Mikołaj, kasztelan biecki, T. IV, str. LXXXVI i LXXXVIII.
- Lindentolde Johannes, T. IV, str. 66, 68 i 76.
- Lindquist Henryk, członek komisji historii sztuki Akad. Umiej. † 1890; życiorys, T. IV, str. XCIV.
- Linttoldus Johannes, patrz: Lindentolde Joh.
- Lipnica, T. IV, str. XCIII, kościół drewniany.
- Lipowiec:
dom prałacki, dwór biskupi, T. III, str. 15.
zamek, T. III, str. 12.
- Lisowczyey, T. IV, str. 112.
- Lisek Stanislaus, aurifex, r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.
- Litery z końcami wąsatymi na zabytkach polskiego złotnictwa i numizmatyki. T. III, str. 165.
- Lithwanus, T. IV, str. 74.
- Liturgia wschodniego kościoła, obacz: Słowniczek archeologiczny liturgii wschod. kościoła.
porównaj: Naczynia Liturgiczne, Ruska sztuka, Szaty liturgiczne.
- Lochner Konrad, płatnerz, T. II, str. 113.
- Lombardi Tullio, rzeźbiarz, str. 98, 100 i 101.
- Londyn, British Museum, modlitewnik Zygmunta I, T. IV, str. LV, LVII i LXI.
- Longhena, architekt, T. IV, str. XLIII.
- Longus Mathias, T. IV, str. 76.
- della Lora Franciszek, architekt, T. I, str. 67, T. IV, str. LXV.
- de Loventico Alexander Lucius, sekretarz króla, T. III, str. 112.
- Lubart Stanislaus (Stenczel), złot. krak. T. III, str. 165.
- Lubartowicz Teodor, książę na Żydaczewie, T. II, str. 7.
- Lubin w Wielkopolsce:
kościół i klasztor Benedyktynów, T. III, str. 96.
grobowiec renesansowy błog. Bernarda z Wąbrzeźna.
obraz a tempera.
kościół ś. Leonarda romański, T. III, str. 96, 97.
- Lublin, zamek, T. I, str. 67 i 72.

Lubomirska, księżna, r. 1786, T. IV, str. XXII.
 Lubomirski Jerzy, T. III, str. 34.
 Lubrański Jan, biskup poznański, T. IV, str. 32 i 33.
 Lucas, moler we Lwowie, r. 1408, T. IV, str. LVIII.
 Lucas, pictor, r. 1570 we Lwowie, T. IV, str. LIX.
 Lucas, pictor, filius Simonis pictoris, Lwowianin, r. 1536, T. IV, str. LIX.
 Luce Johannes, T. IV, str. 75 i 76.
 Luce Joannis soror Dorothea, T. IV, str. 72.
 Ludwik, syn Daniela, rajcy. krak. uczeń P. Remy, r. 1574, T. IV, str. 58.
 Lugano, obacz Reitin i Quadro.
 Lupul Bazyli, wojewoda Mołdawski, T. IV, str. 88 i 101.
Lwów:
 Cech malarzy, T. IV, str. LIX str. XVI obacz także: Lwów, »malarze«.
 Cech mieczników, T. IV, str. 115, 116.
 Cerkiew ś. Jura. Obacz: kościół katedralny ruski.
 « ś. Paraskewy: kadzielnice, T. IV, str. 97, nota 5.
 « Wołoska, T. III, str. VII, T. IV, str. XXV.
 Kościół katedralny łaciński: skarbiec:
 berło Jana Kazimierza emaliowane,
 puszki na komunikanty, kielichy i monstrancye, T. IV, str. 61.
 ołtarz wielki, T. IV, str. LIX, obacz Augustin pictor.
 Kościół katedralny ormiański:
 chrzcielnica z miednicą, T. IV, str. XIII, XXXIX, LVII.
 rękopisy z miniaturami, T. IV, str. LVII.
 Kościół katedralny ruski ś. Jerzego: zabytki T. IV, str. 95, 96, 100, 101, 104, mitra, pastorał, krzyż złoty.
 Malarze, T. IV, str. LVIII—LX.
 Nagrobki żydowskie, T. IV, str. XVIII.
 Obrazy Altomontego, T. IV, str. L.
 Stauropigijalny instytut: Zabytki T. IV, str. 101 (felon).
 Zbiory: Muzeum Lubomirskich, pastorał Jakóba Strepy, T. IV, str. 109.
 Złotnictwo lwowskie, T. IV, str. LXXII i str. 115, 116.
 Żydowskie nagrobki. Obacz: »Nagrobki żydowskie«.
 Lytfin Joannes, murator, r. 1539, T. IV, str. XXV.
 Lyvocha Martinus, murator, r. 1535, T. IV, str. XXV.
 Łańcut, zbiory Potockich, T. IV, str. XXII.
 Łanowice pod Samborem, ołtarz pięknej snycerskiej roboty z XVII w. T. IV, str. LXXI.
 Łaski Jan, prepozyt gnieźnieński, T. II, str. 114.
 Łatkowski Łukasz, zakonnik cysterski, T. III, str. 128.
 Ławrysz, malarz, r. 1610 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
Ławy kościelne:
 Biecz, renesansowe, T. IV, str. LXXXVI.
 Gostyń nowy, fara, T. IV, str. XLIII.
 Zwierzyniec, T. IV, str. 6.
Łęczycza:
 abacyja, T. I, str. 83, 88 (nota).
 klasztor Dominikanów, T. I, str. 80.
 kolegiata, T. I, str. 84.
 kościół parafijalny ś. Jędrzeja, T. I, str. 80.
 synody, T. I, str. 85.
 zamki trzy, T. I, str. 80 i 83.
 patrz także: Tum pod Łęczyczą.
 Łobzów, pałacyk królewski, dekoracyja malarska zewnątrz, T. IV, str. XLI.

(Łódzia) Łukasz, biskup poznański, T. III, str. 22.
 Łokietek, król, T. IV, str. 120, 168 i 181.
 Łowczowski Jan Dobek, chorąży krak. † 1628, T. IV, str. 171 i LXXX.
 Łoziński, namiestnik w Żółkwi, T. IV, str. 96.
 Łubiński Maciej, r. 1641, T. IV, str. 152.
 Łuck, zamek, T. III, str. 73.
 Łukasz, malarz z Łowicza, wiek XVII, T. IV, str. 38.
 patrz: Lucas.
 Łukomski Antoni Mikołaj, opat w Łądzie, T. III, str. 115.
Łysa Góra:
 klasztor świętokrzyski: malowania, T. IV, str. XLV.
 relikwiarz, T. IV, str. IV.
 Łysobody. Galeryja obrazów mistrzów włoskich i holenderskich, T. IV, str. XVII.
 Łyżka, obacz: Drezno i Sącz stary.
 Mabuse, malarz, T. II, str. 87, 99 i 107.
 Machura Tomasz z Opola, ucz. Marstelli, r. 1535, T. IV, str. 53.
 Maciej, złotnik lwowski, T. IV, str. 116.
 Maciejowski, biskup krakowski, T. IV, str. LXXXV.
 Madzarski Jan, T. IV, str. LX.
 Madzarski Leon, tamże.
 Majoliki, wyrób w Krakowie, T. III, str. 7.
 porównaj także: »kafle« i »Kraków«.
 Makowski Tomasz, rytownik i drukarz, T. III, str. IV; T. IV, str. XXIII.
 Maksymilian I, cesarz, jego literackie i artystyczne przedsięwzięcia, T. II, str. 111.
 jego modlitewnik, T. II, str. 115.
Malarstwo:
 w ogóle w epoce przejścia z średnich wieków w renesans T. II, str. 68, 74—93.
 religijne T. II, str. 72, T. IV, str. XVII.
 Obacz także:
 Freski,
 Galeryje,
 Malarze,
 Obrazy,
 Polichromija,
 Portrety,
 Zabytki malarstwa.
Malarze obacz:
 Lwów: Cech malarski i malarze,
 Monogramy artystów,
 i Obrazy.
 Malina Stanisław, z Myślenic, uczeń P. Remy, r. 1569 T. IV, str. 58.
 Maltańscy kawalerowie, T. I, str. 60.
 Mały Hedwigis, T. IV, str. 77.
 Małdrzyki, T. IV, str. 115.
 Marchocka, ksieni starosądecka, T. IV, str. LXXXIII.
 Marcinek Andrzej, złot. nadw. r. 1522—37, T. IV, str. 52—3.
 Marcinek Jakub, złot. krak. r. 1487—1521, T. IV, str. 52.
 Marcinek Marcin, złot. nad. r. 1486—1514, T. IV, str. 52—3.
 Marcinek Piotr, złot. krak. r. 1527—44, T. IV, str. 52.
 Marcinek Stanisław, złot. krak. r. 1476—1521, T. IV, str. 52.
 Marcinek, złot. krak. T. III, str. V.

- Marek z Augsburga, ucz. Marstelli, r. 1525, T. IV, str. 53.
 Markowicz Ignacy, ks. bakałarz ś. teologii, pleban w Binarowy, r. 1669, T. IV, str. XCI.
 Marstella Andrzej, złot. krak. r. 1500—68, T. I, str. 27, T. IV, str. 52—4.
 Marstella Jakób, złot. krak. r. 1525—8, T. IV, str. 52.
 Marstella Janko, uczeń złot. Ząbka r. 1535, T. IV, str. 52.
 Marstella Stanisław, mieszczanin krak. T. IV, str. 52.
 Marstella Wawrzyniec, z Barchwałdu, r. 1535, T. IV, str. 52.
 Marten Vilhelmus, civis Elbingensis, lapicida, r. 1619, T. III, str. V.
 Martin. malarz, T. IV, str. LI.
 Martinus pictor r. 1617 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
 Martinus vicesacristianus eccl. ad s. Martam, T. IV, str. 73, 74 i 75.
 Marya Kazimira, królowa polska, T. IV, str. 95.
 Marya Ludwika, królowa polska, T. III, str. 34.
 Marya, żona księcia Wszewołada Światosławicza, córka Kazimierza Sprawiedliwego, T. IV, str. XXV.
 Mashyot, patrz: Rore.
 Masko pictor, r. 1573. we Lwowie, T. IV, str. LIX.
 Massys Quentin, malarz, T. IV, str. III i LII.
 Mateusz, biskup krakowski, T. IV, str. 4.
 Mathias, architekt, r. 1557, T. IV, str. XXV.
 Mathias, architekt, r. 1563. T. IV, str. XXV.
 Mathias murator r. 1565, T. IV, str. XXV.
 Mathias pictor r. 1557 (we Lwowie), T. IV, str. LIX.
 Mathias, praedicator Polonorum, T. IV, str. 76.
 Matka Boska, obacz: obrazy Matki Boskiej.
 Meazzi Ambrogio Mediolanensis, lapicida, et murator, r. 1584, T. IV, str. LXIII.
 Meazzi Jakób, kamieniarz, r. 1596, T. IV, str. LXIII.
 Medale T. IV, str. XV.
 Medalik chaldejsko-asyryjski z Podolskiej mogiły, T. III, str. 141.
 Melcher, Steinmetz de Nyssa, r. 1507, T. IV, str. LXII.
 Melchior, aurificum socius, r. 1563, T. IV, str. XXXVIII.
 Melchior, flotrowerzysta z Norymbergi, T. I, str. 28, T. II, str. 113.
 Memling, malarz, T. II, str. 73, 81, 100 i 101.
 Mentler, T. IV, str. 74.
 Messersmid v. Weinschenk Lazarus, T. IV, str. 74.
 da Messina Antonello, malarz, T. II, str. 98, 99 i 101.
 Mestwin, książę Pomorza, T. III, str. 111.
 Metsys Quentin, malarz, T. IV, str. III i LII.
 Meys Jan, hacziarz warszawski (acupictor) r. 1646, T. IV, str. XXIX.
 Mezer Franciszek, T. IV, str. XVIII.
 Mezzo Pietro. Italus, murator, r. 1581, T. II, str. 25; T. IV, str. LXIII.
 Michael aurifex, r. 1563, T. IV, str. XXXVIII.
 Michael mgr. doctor, T. IV, str. 72, 75 i 76.
 Michał Anioł, T. II, str. 70 i 97.
 Michał Wisniowiecki, król polski, T. IV, str. 91.
 Miechów:
 relikwiarz, T. IV, str. XX i XXI.
 wieża kościoła parafialnego, T. IV, str. XCIV.
 z Miechowa Jaksa, patrz: Jaksa z Miechowa.
 Miecz, w ogóle, T. IV, str. 107, 110 i 114.
 Biecz, T. IV, str. XC.
 Kraków, T. IV, str. 107, 110 i 114.
 Sącz nowy, T. IV, str. LXXXI.
 Mieczysław II, król polski, T. I, str. 54.
 Mieczysław III, Stary, T. I, str. 60; T. III, str. 107 i 109; T. IV, str. 163.
 Miednice kościelne:
 Lwów, katedra Ormiańska, T. IV, str. XIII, XXXIX i LVII.
 Siewierz, T. IV, str. XIII.
 Międzyrzecze, pod Ostrogiem na Wołyniu:
 cerkiew, T. III, str. 72 i 81.
 klasztor Franciszkanów, T. III, str. 81.
 zameczek z XVII w. T. III, str. 81.
 Mieszczanstwo polskie, XVI i XVII wieku, T. IV, str. 189 i LXXXVI.
 Mieszek, książę Górnego Szląska, T. III, str. 1.
 Mikołaj, archimandryta suchawski, T. IV, str. 92.
 Mikołaj, cieśla z Poznania, budowniczy zamku Kórnika r. 1426, T. III, str. 64.
 Mikołaj, comes herbu Bogorya (Habdanki), T. III, str. 40 i 41.
 Mikołaj, opat w Jędrzejowie, T. I, str. 19.
 Mikulowski Nicolaus, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
 Milesco Mikołaj, T. IV, str. 93.
 de Mirys, malarz, T. IV, str. LIII.
 Mniszechowa, wielka marszałkowa koronna, r. 1724, T. IV, str. XCV.
 Mniszechowie, T. IV, str. 188.
 Mniszech Józef, wojewoda sandomirski i starosta lwowski, T. IV, str. LX.
 Modlitewnik:
 Londyn (Zygmunta I), T. IV, str. LV, LVII i LXI.
 Monachijum (Maksymilijana I), T. II, str. 115.
 Oxford (Bony), T. IV, str. LV i LVII.
 Mody i stroje w epoce przejścia z wieków śred. w renesans, T. II, str. 89 i nast.
 Mogilno:
 kościół ś. Jakuba parafialny gotycki, T. I, str. 59.
 „ ś. Jana pobenedyktyński, romański, T. I, str. 58.
 „ ś. Klemensa drewniany, T. I, str. 59.
 Mogiła pod Krakowem, kościół Cystersów, T. II, str. 51.
 T. IV, str. 178.
 Mohiła Jeremiasz, T. IV, str. 101.
 Monachijum:
 modlitewnik cesarza Maksymilijana I, T. II, str. 115.
 obrazy Kulmbacha, T. II, str. 109.
 Monawarda Jan Atanazy, T. IV, str. 96.
 Monogramy artystów:
 malarzy: Kulmbacha T. II, str. 57, 61, 67, 107, 111
 na miniaturach modlitewnika Bony w Oxfordzie T. IV, str. LVII,
 na miniaturach modlitewnika Zygmunta I w British Museum, T. IV, str. LV.
 monogramista M. L. T. IV, str. XII.
 rzeźbiarza, twórcy pomników Sieniawskich w Brzeżanach, T. III, str. III, T. IV, str. XXIII.
 porównaj także znaki kamieniarskie.
 złotników:
 Krakowskich, T. III, str. 163 i 164,
 inne, patrz Kowno, T. IV, str. LV.
 znak P. R. na dziełach emalijerskich, T. IV, str. 58, 59.
 znaki na aparatach kościoła N. P. Maryi w Krakowie, T. IV, str. 65.
 Monogramy inne, porów. Herby i monogramy.

Monstrancje:

- Binarowa, T. IV, str. XCI.
 Lwów, katedra łać. T. IV, str. 61.
 Paczółtowice, T. IV, str. XLV drewniana.
 Tum pod Łęczycą, T. I, str. 88.
 Wilno, T. IV, str. XCV.

de **Monte Jacobus**, Italus murator, r. 1560. T. IV, str. XXV.

de **Monte Jan**, Wenecyjanin, malarz, r. 1557, T. IV, str. LII.

Mornsteynynne, T. IV, str. 77.

z **Moskorzowa Klemens**, kasztelan sanocki, T. IV, str. 184.

Moskwa:

- cerkiew Wasili Błagiennoj, T. III, str. 79.
 ewangelijarz halicki, T. IV, str. 90.
 inne zabytki, T. IV, str. 112.

Moskwa Jędrzej, złot. krak. r. 1545—75, T. IV, str. 56.

Mosqua, patrz: Moskwa.

Mozaiki, obacz:

- Kijów,
 Konstantynopol.

Mozaczynne Ursula, T. IV, str. 75.

Mucini Franciszek, murator, r. 1645, T. IV, str. LXII.

Mykene, agora, T. I, str. 51.

Myotkowa, T. IV, str. 76.

Nabijanie (tauschiren), T. IV, str. 106.

Nabijanie złota na kamieniach szlachejnych, T. IV, str. 110.

Naczynia liturgiczne:

Binarowa: ampułka, T. IV, str. XCI.

obacz także:

- aquamanię,
 kadzielnice,
 kielichy,
 miednice,
 monstrancje,
 pacyfikał,
 puszki na komunikanty,
 relikwiarz,
 szkatułki starożytnie.

Nagoth Antoni, T. III, str. 31.

Nagrobki gotyckie:

- Koprzywnica, T. III, str. 60.
 Kraków: kościół Franciszkanów, nagrobek, Borkowej, T. III, str. 132, inny nagrobek, T. IV, str. 156.
 kościół katedralny: nagrobek Łokietka, T. IV, str. 168.
 pomnik Wład. Jagiełły, T. I, str. 26.
 Sandomierz, kościół ś. Jakuba, nagrobek ks. Adelajdy T. II, str. 35, 36.

Nagrobki renesansowe:

- W ogólności, T. IV, str. LV, LX.
 Bejsce, T. IV, str. XLVI.
 Biecz, T. IV, str. LXXXVIII, alabastrowe i brązowe.
 Brzeżany, T. III, str. III, XXIII.
 Drzewica, T. IV, str. LXV.
 Gniezno, T. IV, str. LX.
 Kielce, T. IV, str. LXV, LXVII i XCIII.
 Koprzywnica, T. III, str. 57.
 Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 58, T. IV, str. LVI.
 Kraków:
 kościół Dominikanów, pomnik St. Orlika. T. IV, str. LXXI.

kościół katedralny; grobowiec Fryderyka, kardynała, T. I, str. 66, T. II, str. 114, T. III str. III.
 pomnik biskupa Maciejowskiego, T. IV, str. LX.

Krużłowa, T. IV, str. XCII.

Łąd, T. III, str. 120.

Lubin, T. III, str. 96.

Opoczno, T. IV, str. LXIV i LXV.

Ruda pod Wieluniem, T. IV, str. XXXVI, fragment.

Ry a, T. IV, str. LVIII.

Sącz nowy, nagrobki kolegijaty, T. IV, str. LXXIX.

— pomnik Jana Dobka Łowczowskiego, T. IV, str. 171 i LXXX.

Sącz stary, kościół paraf., T. IV, str. LXXXIV.

Tarnów, kościół katedralny, pomnik ks. Ostrogskich,

— T. IV, str. XLVI.

— pomnik hetmana Tarnowskiego, T. IV, str. LX.

(Wrocław, T. II, str. 114).

(Zawichost, T. IV, str. 150).

Żydaczów, T. IV, str. LVI.

Nagrobek romański

Tum pod Łęczycą, T. I, str. 103.

Nagrobki żydowskie, T. IV, str. XVIII.

Jarosław.

Lwów.

Żydaczów.

Nagrobkowe napisy wzmiankowane ogólnie:

obacz: Bieganice,

Czerwińsk, T. IV, str. 38.

Krosno,

Krużłowa,

Łąd, T. III, str. 112, 115 i 120.

Ostróg,

Sandomierz,

Sulejów, T. I, str. 17.

Tum pod Łęczycą, T. I, str. 87 nota.

Wrocław.

porównaj: nagrobki i napisy.

Nana, bóstwo, T. III, str. 147, 148 i 149.

Napisy (epigrafy)

na broni polskiej T. IV, str. 110, 112 i 113.

Biecz, T. IV, str. LXXXIX.

Bieganice, T. IV, str. LXXXII (napis nagrobkowy).

Bobowa, T. IV, str. XCII.

Gostyń, kościół parafialny, T. IV, str. XLIII.

Grybów, T. IV, str. LXI.

Każmierz biskupi, T. IV, str. 32, 33.

Kowno, T. IV, str. LV, napis na pacyfikale.

Kraków, napis na relikwiarzu saraceńskim w katedrze, T. III, str. 153.

Krobia, T. III, str. 95.

Łąd, T. III, str. 112, 115, 120.

Libusza, T. IV, str. XC.

Lubin, T. III, str. 97.

Opoczno, T. IV, str. LXIV.

Ostróg na Wołyniu, T. III, str. 89.

Sącz nowy, T. IV, str. 170, kościół pofranciszkański.

Sandomierz, T. II, str. 31 nota, 35.

Staremiasto pod Koninem, T. IV, str. 27, 28.

Tarnów, T. IV, str. LX.

Tum pod Łęczycą, T. I, str. 87, 88, 91 nota, 92, 102 nota.

Zwierzyniec, T. IV, str. 10.

obacz także: «Nagrobkowe napisy».

- Neorzynne, T. IV, str. 77.
- de Nerve Damianus, T. IV, str. 110.
- Neuberger Felix, aurifex, civis Cracoviensis, r. 1537, T. IV, str. XXXVII.
- Neuberth, malarz (w Gostyniu), T. IV, str. XLIII.
- Neuburgir Barbara, T. IV, str. 74.
- Neuburgir v. Newburger Paulus, T. IV, str. 72, 74 i 75.
- Neuherz, malarz wrocławski XVIII wieku, T. III, str. 119.
- Neunherk, malarz wieku XVII, obacz: Neuberth.
- Newburger Paulus, patrz: Neuburgir Paulus.
- Niał Proświt, miecznik, T. IV, str. 112.
- Nicolaus, aurifex de Inowłortzlau, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
- Nicolaus, campanator, T. IV, str. 69.
- Nicolaus Meürer von der Schweidnitz, r. 1532, T. IV, str. LXII.
- Nicolaus, murator, r. 1557, T. IV, str. XXV.
- Nicolaus, pictor, r. 1573, we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Nicolaus, sacristianus eccl. ad s. Mariam, T. IV, str. 67.
- Nicolaus, signator, T. IV, str. 76.
- Nieborów: Głowa z grupy Niobidów w zbiorach ks. Radziwiłłów, T. IV, str. XXII.
- Niemcy, Cystersi w Polsce, T. III, str. 114.
- Niepołomice:
- kościół parafijalny gotycki, T. II, str. 21.
  - zamek, T. II, str. 21, T. III, str. VI i T. IV, str. LXIII.
  - zegar zamkowy, T. I, str. 67.
- Nieri Giorgio, lapicida, r. 1574, T. IV, str. LXIII.
- Niklewicz Stanisław, T. IV, str. 117.
- Niobidy, T. IV, str. XXII.
- Norbertanie:
- obacz: Hebdów,
  - Sącz nowy.
  - porównaj: grangie.
- Norbertanki:
- obacz: Czerwińsk, T. IV, str. 38.
  - Zwierzyniec.
- Norymberga:
- kościół ś. Sebalda, ołtarz Tucherowski, T. II, str. 108.
  - «Markgrafenfenster» (portret Zofii Jagiellonki), T. II, str. 109.
  - obrazy Kulmbacha, T. II, str. 108, 109 i 110.
- Nozlerynne, T. IV, str. 77.
- Noże kuchenne, T. IV, str. 111.
- Nożownicy, T. IV, str. 114.
- Numizmaty znalezione w Polsce, T. III, str. 141, 156.
- porównaj także: «medale» i «skarby».
- Numizmatyka polska, porównaj: «litery i t. d.», «medale», i «złotnictwo».
- Nyedzvyedzyovyc Baltazar aurifex r. 1537, T. IV, str. XXXVII.
- Oborski Mikołaj, sufragan krakowski, T. II, str. 39.
- Obraz obozowy ks. Ostrogskiego, T. IV, str. XIV.
- Obraz Pietà, w Katedrze na Wawelu, T. IV, str. LII.
- Obrazy:
- malarzy: M. Altomontego, T. IV, str. L i LI.
  - Czechowicza, T. IV, str. XX.
  - Dollabelli, T. IV, str. XVII, porównaj także: Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII.
  - Kulmbacha, T. II, str. 53 i następ.
  - Martina, T. IV, str. LI.
  - Pollaka, T. IV, str. IX.
  - Stefanowskiego Alberta † 1588, T. IV, str. LIX.
  - Wacława z Oświęcimia, T. IV, str. XLIX.
- O. Matki Boskiej, T. II, str. 83; T. IV, str. 38 i XIII, XIV, XVII, XVIII, XXIII, XXVII.
- O. na drzewie:
- Biecz, T. IV, str. LXXXVIII.
  - Bieganice, T. IV, str. LXXXII.
  - Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII.
  - Gostyń nowy, kościół farny i Filipinów, T. IV, str. XLIII.
  - Grybów, (cechowe), T. IV, str. XV.
  - Kielce, T. IV, str. XII.
  - Korzenna, T. IV, str. XCII.
  - Kraków: klasztor Franciszkanów, portrety biskupów, T. IV, str. 160.
  - kościół ś. Floryjana, obrazy Kulmbacha, T. II, str. 61, 71 i 105.
  - kościół Maryjacki, obrazy Kulmbacha, T. II, str. 56, 65, 71, 105 i nota do str. 74.
  - kaplica Montelupich, przy kościele Maryjackim, T. IV, str. XII.
  - Libusza, T. IV, str. XCI.
  - Lubin, T. III, str. 96.
  - Odrowąż, T. IV, str. XLIX.
  - Policzna, T. IV, str. XXIII i XXVII.
  - Poznań, T. IV, str. XII.
  - Sącz stary, T. IV, str. LXXXIII i LXXXV.
  - Sandomierz (kaplica ś. Jacka), T. II, str. 41; T. IV, str. XLIX.
- O. ruskie, w ogóle, T. I, str. 43.
- Obacz także: «galeryje», «portrety», «zabytki malarstwa» i następane miejscowości:
- Czerniejew,
  - Kwassitz.
  - Paczołtowice,
  - Petersburg,
  - Policzna,
  - Rokitno,
  - Sącz stary,
  - Wilno,
  - Wiśniowiec,
  - Zwierzyniec.
- Odlewnictwo, obacz: «zabytki odlewnictwa».
- Odow Johannes, T. IV, str. 72.
- Odrowąż w Opoczyńskim:
- chrzcielnica, T. IV, str. LXV i LXVIII.
  - obraz ś. Jacka, pędzla Wacława z Oświęcimia, T. IV, str. XLIX.
- Odrowąż Iwo, T. II, str. 34, 36 i T. IV, str. 140 i LIII.
- Odrowąże, T. IV, str. 118.
- Odrzykoń, zamek, T. III, str. 18, 20.
- Oleśnicki Zbigniew, biskup krakowski i kardynał, T. III, str. 3, 22, 23 i V. T. IV, str. XLIV, XLV i LXXVII.
- Ołtarz w bizantyńskim stylu roboty weneckiej, T. IV, str. XIII.
- Ołtarze gotyckie:
- Bardyjów, T. II, dopełnienie do str. 74.
  - Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII.
  - Gosprzydowa, T. IV, str. XIII.
  - Kraków, ołtarz wielki w kościele N. P. Maryi, T. II, str. 114.
  - Libusza, T. IV, str. XCI.
  - Pławno, T. IV, str. XXXI.

- ✓ Sącz stary, T. IV, str. LXXXV (skrzydła).
 ✓ Wieniawa, T. IV, str. XLVI.
- Ołtarze renesansowe:**
 ✓ Bejsce, T. IV, str. XLVI.
 ✓ Biecz, T. IV, str. LXXXVI.
 ✓ Binarowa, T. IV, str. XCI.
 ✓ Bobowa, T. IV, str. XCI i XCII.
 ✓ Chełmiec, T. IV, str. LXLXIII.
 ✓ Gostyń nowy, T. IV, str. XLIII.
 ✓ Koprzywnica, T. III, str. 57.
 Kraków:
   ołtarz błog. Stanisława Kazimierczyka w kościele Bożego Ciała, T. IV, str. LXX.
   ołtarz Cyboryjum w kościele Maryjackim, T. IV, str. LX.
   ołtarz ś. Stanisława w kościele Maryjackim, T. IV, str. X.
   ołtarz srebrny w kaplicy Zygmuntońskiej w katedrze, T. II, str. 116; T. III, str. 34.
   tryptyk niegdyś przy grobie ś. Stanisława, T. III, str. 28.
 Łanowice, T. IV, str. LXXI.
 ✓ Sącz stary, T. IV, str. 176 i LXXXV.
 ✓ Sękowa, T. IV, str. XCII.
 ✓ Sulejów, T. I, str. 17.
 ✓ Wilczyńska, T. IV, str. XCII.
 ✓ Żarnów, T. IV, str. 134.
- Onoltzpach (Anspach), obraz Kulmbacha, T. II, str. 108 i 112.
- Opaci Benedyktynów, T. III, str. 96 i 97.
 Opaci Cystersów, T. III, str. 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 61, 109, 111, 112, 113, 114, 133; T. IV, str. 16.
 Opaci kanoników laterańskich, T. IV, str. 38.
 Opacki Stanisław, w. XVII, T. IV, str. 150.
 Opacki Władysław, kanonik krakowski, T. I, str. 35.
 de Opaczna Joannes, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
 Opalińska z Kościeleckich Katarzyna, T. IV, str. LVI.
 Opoczko Matthias, T. IV, str. 75.
- Opoczno:
   chrzcielnica gotycka, T. IV, str. XLVII.
   pomniki renesansowe i napisy nagrobkowe wierszowane, T. IV, str. LXIV i LXV.
   puszka gotycka na komunikanty, T. IV, str. XLVII.
- Opoczyńskie, zabytki sztuki, T. IV, str. XLVI.
- de Opper Johannes, T. IV, str. 76.
- Oratoryjanie (Filipini), T. IV, str. XLIII.
- Orientynne, T. IV, str. 77.
- van Orley Bernard, malarz, T. IV, str. III i LII.
- Ormijanie, T. IV, str. 105 i 116.
- Ormijańska sztuka, T. IV, str. XIII.
   obacz także: Lwów, katedra ormijańska.
- Ornament romański, swojski z motywów budownictwa drewnianego, T. IV, str. 20.
- Ossoliński Krzysztof, wojewoda sandomierski, T. IV, str. XXXIX.
- Ostróg na Wołyniu, T. III, str. 67.
   bazar, T. III, str. 68.
   bóżnica żydowska, T. III, str. 68.
   brama Łucka, T. III, str. 68.
   cerkiew zamkowa, ruiny, T. III, str. 77.
   dzwon, T. III, str. 87.
   grobowce, T. III, str. 87.
   ławy z mosiądzu, T. III, str. 87.
   nagrobek, T. III, str. 71 i 87.
   herb miasta, T. III, str. 81.
   Jezuickie kolegium, T. III, str. 68.
   kamienice z XVII w. T. III, str. 68.
   zamek, ruiny, T. III, str. 73.
- Ostrogscy kniaziowie, T. III, str. 70 i 71. T. IV, str. XIV.
- Ostrogski Konstanty książę, T. IV, str. XCIII.
- Ostroróg Jan, kasztelan poznański, r. 1605, T. IV, str. LIX.
- Ostrów lednicki, ruiny, T. IV, str. XXXIII.
- Oświęcim, księstwo, T. III, str. 1-4.
- z Oświęcimia Wacław, malarz, r. 1599. T. IV, str. XLIX.
- Otfinowska Magdalena, ksieni Norbertanek na Zwierzyńcu, T. IV, str. 10.
- Oxford, modlitewnik królowej Bony, T. IV, str. LV i LVII.
- Pacyfikał:**
   Berlin, T. III, str. V.
   Kowno, T. IV, str. LV.
   Kraków, katedra, T. I, str. 26 i 30.
   Lwów, katedra ruska, T. IV, str. 101 i 104.
   Łysa góra, T. IV, str. IV.
   Sandomierz, T. III, str. V; T. IV, str. 56.
   Stare miasto pod Koninem, T. IV, str. 24.
   Wilno, T. IV, str. LV.
- Pączółtowiec koło Krzeszowic:
   kościół drewniany, T. IV, str. XLV.
   antependyjum skórzane,
   chrzcielnica spiżowa,
   monstrancja drewniana,
   obrazy.
- Padovano Jan Maria, T. IV, str. 56, LX, LXX i LXXI.
- Palumba Wincenty, złot. nadw. 1552, T. IV, str. 56.
- Paneczek Jan, rzeźbiarz, r. 1764, T. IV, str. LX.
- z Paniewic Wierzbęta, herbu Niesobia, kasztelan poznański i starosta wielkopolski, T. III, str. 112, 133 i 139.
- Parasol baldachinowy, Ropa, T. IV, str. XCII.
- Pastorał, T. IV, str. 109.
- Patrowicz Daniel, aurifex, r. 1563, T. IV, str. XXXVIII.
- Pauer, der caplan, T. IV, str. 77.
- Pauli Johannes, T. IV, str. 70.
- Paulus, architector, r. 1557, T. IV, str. XXV.
- Paweł comes de Samborzec, T. III, str. 43.
- de Pawężno Nicolaus, T. IV, str. 114.
- von Peene Henricus, architekt z Flandryi, r. 1626, T. III, str. IV.
- Pelezer, T. IV, str. 72.
- de Pello Ludovicus, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
- Penanszko, T. IV, str. 69.
- Pencz Georg, malarz, T. II, str. 106 i 108.
- Pencznaur Simon, kamieniarz, XVI w., T. IV, str. 152.
- Perisin Hilian, złot. krak. w pierwszej połowie XVII w., T. IV, str. 60.
- Permskie starożytności, T. III, str. 147.
- Petersburg, zbiory cesarskie:
   obrazy z zamku Wiśniowca, T. IV, str. XXII.
   księgi rachunkowe Decyjusza młodszego, Kościeleckiego i inne inwentarze, stanowiące materiał do historii sztuki, T. IV, str. XCIV.
- Petreni Giovanni Battista, malarz, obywatel Kazimierza, r. 1608, T. IV, str. LXXI.
- Petrini Giovanni Battista, murator, r. 1581, T. IV, str. LXIII i LXXI.
- Petronicz, patrz: Fetrowicz.

Petrus, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVII.
Petrus aurifex, r. 1559 i 1563, T. IV, str. XXXVIII.
Petrus de s. Anna, T. IV, str. 76.
Petrus, murator, de Septemcastris, r. 1505, T. IV, str. LXII.
Petrus vicesacristianus, T. IV, str. 75.
Petryczejko Stefan, wojewoda mołdawski, T. IV, str. 90.
Philipowie Paulus, pictor r. 1623 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
Philippus, socus artis artificum, r. 1564, T. IV, str. XXXVIII.
Pholtin, złot. krak. r. 1506—13, T. IV, str. 53.
Piasek wielki pod Stobnicą, ruina kościołka późno-gotyckiego, T. IV, str. XCIV.
Piaskowski Samuel, złot. krak. r. 1614, T. IV, str. 62.
Pieczęcie chaldejskie, t. zw. cylindry, T. III, str. 142.
Pieczeński Ambrosius, arahitectorum socius, r. 1563, T. IV, str. XXV.
Pieczętne znaki, T. IV, str. XXIII; XXVII Bartł. Berecci; XXXIX.
 porównaj także: «herby i monogramy» oraz «gmerki».
Pieniążek, T. IV, str. XCII.
Pierścienie, T. IV, str. 61 i 62.
Pietà, obacz:
 Gostynń nowy, kościół Filipinów, rzeźba,
 Kraków katedra, obraz.
Pievo Bernardo, lapicida, r. 1574, T. IV, str. LXIII.
Pińsk (w Mińskim), kościół pofranciszkański: ornat i dalmatyki renesansowe, T. IV, str. LII.
Piotr, arcybiskup gnieźń. r. 1191, T. I, str. 11, T. IV, str. 120.
Piotr comes, kasztelan Wiślicki, r. 1268, T. III, str. 47.
Piotr Włast, comes, T. I, str. 103, 104; T. IV, str. 2, 3, 4, 29, 30, 36, 137 i XXXV.
Piotr Wielki, car moskiewski, T. IV, str. 93, 94 i 95.
Piotr Włoch, mularz, r. 1568, T. II, str. 25; T. IV, str. LXIII.
Piotr, wójt w Krośnie, r. 1382, T. IV, str. 186.
Piscina:
 Sulejów, T. I, str. 17.
 Zawichost, T. IV, str. 153.
Piszczyński Jędrzej, ucz. P. Remy, r. 1572, T. IV, str. 58.
Planchart Jan z Lombardyi, prowincyał Franciszkanów (r. 1233), T. IV, str. 141.
Plattner Hans, obywatel Krakowa, T. II, str. 113.
Plattner Mikołaj, prokonsul krakowski, T. II, str. 113.
Plebanek Andrzej, r. 1574, T. IV, str. LXII.
Plesner Stano, T. IV, str. 77.
Płachecki Bartłomiej, kamieniarz, r. 1606, T. IV, str. LXIII.
Płaszczonica, T. IV, str. 97, 101.
Pławno pod Radomskiem, tryptyk rzeźbiony ś. Stanisława, T. IV, str. XXXI.
Płock, ognisko sztuki, T. IV, str. 37.
 katedra, T. IV, str. II i III.
 drzwi brązowe katedry, T. IV, str. 36.
 kielich fundacji Konrada, T. IV, str. 36.
 klejnot, rzekomo znaleziony w ziemi, T. IV, str. LX i LXVII.
Podcienia rynku: Bobowa, drewniane, T. IV, str. XCI.
 Krosno, T. IV, str. 184 i 185.
Podczaszyński Bolesław, T. III, str. IV.
 „Podeszwa“ wyraz budowniczy, T. IV, str. XXV.
Podhorce, zamek, obrazy Altomontego, T. IV, str. I i LI.

Podobizny pism własnoręcznych, patrz: Autografy.

P. pisma Piotra Remy, T. IV, str. 62.

Pograbowski Jan, T. IV, str. 96.

Polack Teofil, malarz, T. IV, str. I, IX i XIX.

Polacy w Wenecyi w XVI w. T. II, str. 98.

Polichromija:

Biecz, kościół farny (ławy, stalle, tęczą) T. IV, str. LXXXVI i następn.

nagrobek Ligęzy T. IV, str. LXXXVIII.

Binarowa, T. IV, str. XIII i str. XCI, malowanie ścian.

Borek poznański, kościół paraf. T. IV, str. XXX.

Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII, ołtarze.

Dębno, T. IV, str. XLVI, XLIX malowanie ścian.

Gosprzydowa, T. IV, str. XIII, malowanie ścian.

Gostynń nowy, krucyfiks, T. IV, str. XLIV, ławka renesansowa, T. IV, str. XLIII.

Grybów kościół ś. Bernarda, T. IV, str. LX mal. ścian.

Jabłonów nad Prutem, synagoga, T. IV, str. 45 i XVI.

Jeźów zameczek, malowania ścian T. IV, str. XCII.

Kalwaryja zebrzydowska, pałacyk Czartoryskich, T. IV, str. XLI.

Koprzywnica, T. III, str. 63, malowanie ścian.

Kozy w pow. Białskim, T. IV, str. XLIX, mal. ścian.

Kraków:

malowania na krużgankach franciszkańskich, T. IV, str. LVIII.

katedra: malowania ruskie kaplicy ś. Krzyża, T. IV, str. XLIV i XLV.

klasztor [ś. Katarzyny, malowania na krużgankach, T. IV, str. LVIII.

kościół N. P. Maryi, malow. ściennie renesansowe, T. IV, str. XXXIII i XLV.

Krużłowa, T. IV, str. XCII malow. ścian.

Libusza, T. IV, str. XC, malow. ścian.

Łobzów, pałac, T. IV, str. XLI.

Ostróg, cerkiew zamkowa, T. III, str. 84.

Śącz nowy, synagoga, T. IV, str. LXXXI, malow. ścian.

Śącz stary,

Klasztor P. P. Klarysek, postacie Świętych malowane w framugach fasady. T. IV, str. LXXXV.

Kościół P. P. Klarysek: drzwi do zakrystyi z XVII w. malowane T. IV, str. LXXXV.

Kościół parafialny malowanie ścian. T. IV, str. LXXXIII.

Sandomierz: kościół ś. Jakuba, T. II, str. 44, ściany kolorowo glazurowane.

kościół katedralny, T. IV, str. XLIV i XLVI.

Sulejów, T. I, str. 22, 24, malow. ścian.

Ujazd, zamek, T. IV, str. XL i XLI.

Żarnów, T. IV, str. 124, 131, polichromija przez dobór materiału, str. 132 malow. ścian.

Policzna (w Radomskiem), obraz na drzewie na tle złotem, T. IV, str. XXIII i XXVII.

Polkowski Ignacy ks. członek komisji historii sztuki, nekrolog, T. IV, str. XLVI.

Pollak Teofil, patrz: Polack.

Polnar, T. IV, str. 76.

Polner Niclas, murator de prope Frewdental. r. 1432, T. IV, str. LXII.

Pompeo, architekt włoski w Gostyniu, r. 1673, T. IV, str. XLIII.

Poniatowski Stanisław, ks. r. 1821, T. IV, str. XXII.

Popielecki Jakób, złot. krak. r. 1740, T. IV, str. 61.

Porcelany, fabryka w Korcu, T. IV, str. XVIII.

Portale gotyckie:

- Bobowa, T. IV, str. XCII.
- Gniezno, Klaryski, T. IV, str. 165.
- Lubin, T. III, str. 97.
- Ostróg, T. III, str. 85.
- Piasek wielki pod Stobnicą, portal gotycki przejściowy w renesans, T. IV, str. XCIV.
- Sącz nowy, kościół pofranciszkański, T. IV, str. 171.
- Sącz stary, Klaryski, T. IV, str. 177 i LXXXV.
- Sądcecczyzna, kościółki wiejskie, T. IV, str. 181.
- Wielogłowy, T. IV, str. LXXXII.

Portale renesansowe:

- Krosno, T. IV, str. 188.
- Łąd, T. IV, str. 25.
- Sącz stary, Klaryski, T. IV, str. 176 i LXXXIV.
- Włocławek, T. IV, str. XCIV.

Portale romańskie:

- Czerwińsk nad Wisłą, T. IV, str. 42.
- Koprzywnica, T. III, str. 63.
- Kotłów, T. III, str. 100.
- Kraków, kościół ś. Wojciecha, T. IV, str. LXXIV.
- Poznań, kościół ś. Jana Jerozolimskiego, T. I, str. 60.
- Ruda pod Wieluniem, T. IV, str. XXXVI.
- Sandomierz, kościół ś. Jakuba, T. II, str. 41, 45, 49.
- Ś. Stanisław pod Haliczem, T. II, str. 18, 19.
- Staremiasto pod Koninem, T. IV, str. 26.
- Sulejów, T. I, str. 15.
- Tum pod Łęczycą, T. I, str. 100.
- Wrocław, T. III str. 101.
- Zwierzyniec pod Krakowem, T. IV, str. 11.
- Żarnów, T. IV, str. 135—136.

Portrety obce:

- Doziteusz, Metropolita suczawski, monaster Bazylianów w Żółkwi, T. IV, str. 94.
- Kondeusz, Roś, T. IV, str. LIII.
- Ludwik XIV, Roś, T. IV, str. LIII.
- Pollak Teofil, Insbruck, T. IV, str. IX.

Portrety polskie:

- Adelajda, księżniczka, T. II, str. 35.
- Batory Stefan, portret na staroświeckim kafelku w Brukseli, T. IV, str. III.
- Batory Stefan, portret malowany przez Alberta Stefanowskiego, T. IV, str. LIX.
- Bland L. współpracownik J. Falcka (sztych), T. IV, str. II.
- Branicka, siostra Stanisława Augusta, Roś, T. IV, str. LIII.
- Branicki Jan Klemens, portret przypisywany Hiacyntowi Rigaud, Roś, T. IV, str. LIII.
- Cymbarka, córka Ziemowita IV, Wiedeń, T. IV, str. I.
- Czarniecki Stefan, Roś, T. IV, str. LIII.
- Czartoryski Józef, książę stolnik, malowany przez Amadeusza Vanloo, Roś, T. IV, str. LIII.
- Dymitr Samozwaniec, Petersburg, T. IV, str. XXII.
- Gosiewski Aleksander, wojewoda smoleński, Roś, T. IV, str. LIII.
- Jagiello, patrz: Władysław Jagiełło.
- Jaksa z Miechowa, Zwierzyniec, T. IV, str. 7.
- Kątska Dorota, ksieni Norbertanek, Zwierzyniec, T. IV, str. 7.
- Kazimierz Sprawiedliwy, Sulejów, T. I, str. 17.
- Koniecpolski Stanisław, hetman w. kor. Roś, T. IV, str. LIII.

- Konrad Mazowiecki, Sulejów, T. I, str. 17.
  - Kościuszkowski, sztych przez Martina, T. IV, str. II.
  - Leszczyńska, przez Karola Vanloo, Roś, T. IV, str. LIII.
  - Leszek Biały, Sulejów, T. I, str. 17.
  - Łukomski Mikołaj, opat, † 1750, Łąd, T. III, str. 115 i 127 nota.
  - Maciejowski, biskup, Sącz stary, T. IV, str. LXXXV.
  - Markowicz Ignacy, ks. bakałarz ś. teologii, pleban w Binarowej, r. 1669, Binarowa, T. IV, str. XCI.
  - Maryna Mniszchówna, Petersburg, T. IV, str. XXII.
  - Piotr III, arcybiskup gnieźnieński, Sulejów, T. I, str. 17.
  - Pełka, arcybiskup gnieźnieński, Sulejów, T. IV, str. 17.
  - Potocki Mikołaj, hetman, Roś, T. IV, str. LIII.
  - Potocki Piotr, starosta szczyrzecki, portret przez Graffa, Roś, T. IV, str. LIII.
  - Potocki Włodzimierz, portret przez panią Vigée Lebrun, Roś, T. IV, str. str. LIII.
  - Raczyński Antoni, opat, † 1821, Łąd, T. III, str. 115 i 127 nota.
  - Radziwiłł, kardynał, Sącz Stary, T. IV, str. LXXXV.
  - Sobieska Maryja Kazimira przez Martina, Schleissheim, T. IV, str. LI.
  - Sobieska Maryja Kazimira, T. IV, str. LII.
  - Sobieska Teofila przez Altomontego, Żółkiew, T. IV, str. LI.
  - Sobieski Jakub, królewicz, przez Altomontego, Żółkiew, T. IV, str. LI.
  - Stefan Batory, obacz: Batory.
  - Szembek biskup, Sącz stary, T. IV, str. LXXXV.
  - Władysław Jagiełło, król, Sącz nowy, T. IV, str. LXXX.
  - Władysław IV, król, sztych, T. IV, str. XVII.
  - Zofia Jagiellonka, portret na szybie w kościele ś. Sebalda w Norymberdze, T. II, str. 109.
  - miniatura w Gotha, T. II, str. 110, nota 1.
  - na skrzydłach ołtarza w Heilbronn, T. II, str. 110, nota 1.
- Portrety według miejscowości, gdzie się znajdują:**
- Binarowa, portret ks. Ignacego Markowicza, bakałarza ś. teologii, plebana w Binarowej r. 1669, T. IV, str. XCI.
  - Bruxella, portret Stefana Bątorego na staroświeckim kafelku, T. IV, str. III.
  - Gotha, portret Zofii Jagiellonki, miniatura, T. II, str. 110 nota.
  - Heilbronn, portret Zofii Jagiellonki na skrzydłach ołtarza, T. II, str. 110 nota 1.
  - Insbruck, portret Teofila Pollaka, T. IV, str. IX.
  - Kraków, portrety biskupów w klasztorze OO. Franciszkanów, T. IV, str. 160.
  - Łąd, portrety opatów, T. III, str. 115 i 127.
  - Norymberga, portret Zofii Jagiellonki na witrażu w kościele ś. Sebalda, T. II, str. 109.
  - Petersburg, T. IV, str. XXII.
  - portrety Dymitra Samozwańca i Maryny Mniszchówny, Roś, T. IV, str. LIII.
  - portrety: Branicka, siostra Stanisława Augusta, Branicki Jan Klemens, portret przypisywany Hiacyntowi Rigaud.
  - Czarniecki Stefan.
  - Czartoryski Józef, książę, stolnik, malowany przez Amadeusza Vanloo.
  - Gosiewski Aleksander, wojewoda Smoleński.

- Kondeusz.
 Koniecpolski Stanisław, hetman w. kor.
 Leszczyńska, malowana przez Karola Vanloo.
 Ludwik XIV, malowany przez Karola Vanloo.
 Potocki Mikołaj, hetman.
 « Piotr, starosta szczyrzecki, portret przez Graffa.
 Potocki Włodzimierz, malowany przez panią Vi-gée Lebrun.
 Sącz nowy, portret Władysława Jagiełły, T. IV, str. LXXX.
 Sącz stary, portrety biskupów: Maciejowskiego, Szembeka i kardynała Radziwiłła, T. IV, str. LXXXV.
 Sandomierz, portret księżniczki Adelajdy, T. II, str. 35.
 Schleissheim, portrety króla Sobieskiego i Maryi Kazimiry z dziećmi, malowane przez Martina, T. IV, str. LI.
 Sulejów, portrety z XVII w. w klasztorze, T. I, str. 17.
 Kazimierz Sprawiedliwy.
 Konrad Mazowiecki,
 Leszek Biały,
 Pełka, arcybiskup Gnieźnieński,
 Piotr III, arcybiskup Gnieźnieński.
 Ujazd, na fasadzie zamku, portrety przodków Krzysztofa Ossolińskiego, wojewody sandomierskiego i osób z nim spokrewnionych T. IV, str. XL.
 Wiedeń, portret Cymbarki, córki Ziemowita IV, T. IV str. I.
 Wiśniowiec, patrz: Petersburg.
 Zwierzyniec, portrety Jaksy z Miechowa i ksieni Doroty Kątskiej w klasztorze Norbertanek, T. IV, str. 7.
 Żółkiew portret Doziteusza, Metropolity suczawskiego w klasztorze Bazylianów, T. IV, str. 94.
 portrety Jakóba Sobieskiego, królewicza i Teofili Sobieskiej, malowane przez Altomontego, T. IV, str. LI.
- Poręcznik Augustin**, pictor, r. 1549, T. IV, str. LIX.
Potocki Konstanty, podczaszy, T. IV, str. 171.
Pott Jan, mieszczanin i kupiec wileński, T. IV, str. XXXVII.
Potz Antoni, złot. lwowski, r. 1810—20, T. IV, str. 61, nota 2.
- Poznań:**
 kościół ś. Jana Jerozolimskiego (dawniej ś. Michała), T. I, str. 59.
 obraz w zakrystyi kanoniczej przy katedrze, T. IV, str. XII.
 ratusz, T. III, str. 95; T. IV, str. LXV.
- Praga czeska**, porównaj: »Sternschloss«.
- Prandocin** pod Słomnikami, T. IV, str. 15.
 figura przydrożna, T. IV, str. 21.
 kościół parafjalny, T. IV, str. 16 i 17.
- Prandota** z Białaczewa, biskup krakow. T. III, str. 13.
Prandota Magnus Comes, T. IV, str. 16.
Presbiteryjum zamknięte prostokątnie, T. IV, str. 179.
Prietycz, wojewoda ruski, T. IV, str. 113.
Program Komisji historii sztuki Akademii Umiejęt. w Krakowie, obacz: »Komisyja historii sztuki«.
- z **Proszowie** Stanisław, pleban w Koninie, T. IV, str. 24.
Prucz Lucas, aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
Pruss Hannes de Vilna, murator, r. 1518, T. IV, str. LXII.
Pruss Mathias, murator de villa Malanowa, in Prussia. r. 1537, T. IV, str. LXII.
- Przedborius**, institor, T. IV, str. 76.
Przelanczsky Stanisław, proboszcz w Żarnowie, T. IV, str.
- obacz także: »Przyłęcki«.
- Przemysław II**, król polski, T. IV, str. 140 i 165.
Przybyło Grzegorz, złot. krak. r. 1523—47, rajca i ławnik, T. IV, str. 61—2.
Przyłęcki Stanisław, pleban w Żarnowie, T. IV, str. 121 i 134.
Psurska Katarzyna, ksieni Staniątecka, w. XVIII, T. IV, str. 178, LXXXIV i LXXXV. (W tekście mylnie: **Psarska**).
Ptak Łukasz, tabernator Cracoviensis, r. 1565. T. IV, str. XXXIX.
Ptaszkowa, T. IV, str. XCIII, rzeźba ogrojca gotycka drewn.
Publikacje nowe, omówione lub wzmiankowane na posiedzeniu Komisji historii sztuki, T. III, str. VII; T. IV, str. I, III, IX, XII, XIII, XVI i LVII.
- Pulpit:**
 Biecz, T. IV, str. LXXXVI.
 Binarowa, T. IV, str. XCI.
 Zwierzyniec, T. IV, str. 7.
- Pupart Abram**, złot. krak. w pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
Pupart Jan, złot. krak. w pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
Pusch Thomas, murator de Miszna, r. 1517, T. IV, str. LXII.
- Puszka** na komunikanty:
 Lwów, T. IV, str. 61.
 Opoczno, T. IV, str. XLVII.
- Putna**, zabytki ruskie, T. IV, str. 101 i 102.
- Quadro da Lugano Jan Baptista**, architekt, r. 1550, T. III, str. 94; T. IV, str. LXV, porów. Reitin.
- Rabi Franciszek**, złot. krak. w pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
Rabi Noe, złot. krak. w pierw. poł. XVII w. T. IV, str. 60.
Rachunki Seweryna Bonera, T. I, str. 25 i 63.
Radłów, dom biskupi, T. III, str. 20.
Radowice, miasto w Mołdawii, T. IV, str. 88.
Radwański Benedictus, murator, r. 1565, T. IV, str. XXV.
Radziwiłł kardynał, T. IV, str. LXXXV.
Radziwiłł ks. Karol, T. IV, str. 95.
Radziwiłł ks. Michał, wojewoda wileński, w. hetman litewski, T. IV, str. 95.
Radziwiłłowie, T. IV, str. 95.
Raicz Joannes, aurifex, r. 1557, T. IV str. XXXVII.
Rakowiecki Metody, biskup Munkaczu, T. IV, str. 93.
Ramy obrazów, wzory wygniatane, T. IV, str. XXIII.
Raresz Piotr, wojewoda mołdawski, T. IV, str. 101.
- Ratusz:**
 Biecz, T. IV, str. LXXXIX.
 Bobowa, T. IV, str. XCI.
 Halicz, T. II, str. 4.
 Jarosław, T. III, str. V.
 Kraków, T. IV, str. LVIII, wieża.
 Poznań, T. III, str. 95, T. IV, str. LXV.
 Sącz nowy, T. IV, str. LXXXVIII.
 Sandomierz, T. II, str. 51.
- Ratusze** (bazary) w miasteczkach podolskich, T. IV, str. XLIX.
- Reformaci**, patrz: Biecz.
 de **Regulis Johannes**, T. IV, str. 74.
Reitin Jan Lugano, r. 1581. T. IV, str. I XIII, porównaj Quadro.

Relikwiarz:

Czerwińsk, T. IV, str. 38.

Gosprzydowa, T. IV, str. XIII.

Kraków, katedra:

relikwiarz saraceński, T. III, str. 151.

« ś. Stanisława, T. III, str. 32, 33, 36 i XX.

« ś. Zygmunta, T. IV, str. 62.

Łysa Góra, T. IV, str. IV.

Miechów, T. IV, str. XX i XXI.

Sącz stary, T. IV, str. 176 i LXXXV.

Sandomierz, T. III, str. V i T. IV, str. 56.

Tum pod Łęczycą, T. I, str. 88 i 103 nota.

Remy Piotr, złot. krak. r. 1563—78, T. IV, str. 57—9.

podobizna jego podpisu, T. IV, str. 62.

Renesans w Polsce, obacz:

Budowle renesansowe.

Ganki kamiennic i zamków, renesansowe.

Nagrobki renesansowe.

Ołtarze renesansowe.

Portale renesansowe.

Rzeźby renesansowe.

Szczegóły architektoniczne renesansowe.

von der Rennen Piotr, złotnik gdański, T. III, str. 35.

Rermam Petrus, forn de patrz: von Rennen Piotr.

Ropositorium, (nysza celebransa) gotyckie, T. IV, str. 172.

Reściśław, comes, T. I, str. 4.

Retabulum, T. IV, str. XIX.

Reych Bartholomaeus, T. IV, str. 72.

Reymond Pierre, emalijer z Limoges, T. IV, str. 59.

Riehliz Stanisław, r. 1559, kupiec krakowski, T. IV, str.

XXXVIII.

Rigaud Hiacynt, malarz, T. IV, str. LIII.

Rigwicz Paulus, murator, r. 1566, T. IV, str. XXV.

Riva, w Tyrolu, obrazy Pollaka, T. IV, str. IX.

Rockinberg Stano, T. IV, str. 76.

Rogawski Karol, członek komisji historii sztuki, nekrolog, T. IV, str. L.

de Rogow vel Rogowski Hincza, T. IV, str. 64, 65, 75, 76 i 77.

Rokitno, (powiat Błóński, gubernia Warszawska), obraz Matki Boskiej, T. IV, str. XXXVII i str. XLV, sukienka srebrna renesansowa.

Roksołańczyk Seweryn, architekt Dominikanin, T. IV, str. LXX.

Rolle, T. IV, str. 66 i 67.

Rolle relictæ, T. IV, str. 67.

Roman, miasto w Mołdawii, T. IV, str. 88 i 90.

Roman, ks. ruski, T. IV, str. 145 i 146.

Romanizm w Polsce, obacz:

Budowle Benedyktyńskie,

« Cysterskie,

« romańskie.

Clairvoye romańskie.

Empory romańskie,

Kapitelu romańskiego geneza,

Kaplice podwójne,

Klasztory romańskie,

Kościóły «

Krypty «

Nagrobki «

Ornament swojski z motywów budownictwa drewnianego, T. IV, str. 20.

Portale romańskie.

Rzeźby romańskie,

Szczegóły architektoniczne romańskie,

Żabki.

Romanus, T. IV, str. 76.

del Ronchi Aleksander, kamieniarz, r. 1590, T. IV, str. LXIII.

del Ronchi Antonio, murator de Lugano, r. 1574, T. IV, str. LXIII.

del Ronchi Nicolo, murator, r. 1578, T. IV, str. LXIII.

del Ronchi Pietro Antonio, murator, r. 1578 T. IV, str. LXIII.

Ropa, wieś, T. IV, str. XCII.

kościół z XVII w.

parasol baldachinowy.

Rore, Dziano de (lub Dziano Mashyot de arerey) uczeń Moskwy r. 1563, T. IV, str. 56.

Roscien Bartholomeus, aurifex, r. 1565, T. IV, str. XXXVIII.

Rosetti Antoni, wojewoda mołdawski, T. IV, str. 88.

Roszczewicz Adam, ks. kanonik katedr. krak. T. III, str. 34.

Roszkowski Jan i Stanisław, T. II, str. 39.

Roś, w gubernii grodzieńskiej, zbiór obrazów i portretów hr. Stefana Potockiego, T. IV, str. LIII.

Roźnów, na Dunajcem, zamek, T. III, str. 76.

Ruda, pod Wieluniem: kościół T. IV, str. XXXV i XXXVI. chrzcielnica romańska. T. IV, str. XXXVII.

fragment nagrobka renesansowego z r. 1592, T. IV, str. XXXVI.

Rudowszky Andreas, civis Crac. T. IV, str. 74.

Rupert Nicolaus, T. IV, str. 68 i 69.

Ruska sztuka:

obacz: Czerniowce,

Halicz,

Kijów,

Kotroczeni,

Kozia,

Lwów,

Łysa Góra,

Moskwa,

Ostróg,

Putna,

Rokitno,

Sandomierz.

Ś. Stanisław, wieś pod Haliczem,

Suczawa,

Suczawica,

Weronia w Mołdawii,

Żółkiew.

obacz także: Cerkwie,

Malarstwo ruskie, T. IV, str. XXV, XLIV, XLV i LVII.

Ruskie obrazy, T. I, str. 43,

Zabytki malarstwa

Zabytki sztuki na Rusi, T. III, str. 69.

Zamki na Rusi, T. III, str. 73.

z **Ruszczy Klemens**, T. III, str. 13.

Ryciny:

Falcka, T. IV, str. II.

Hondiusa, T. IV, str. II.

Makowskiego, T. III, str. IV; T. IV, str. XXIII.

Martina, T. IV, str. II.

rycina wydana przez Dominika Custosa, r. 1680, T. IV, str. III.

- ryciny z widokami starych budynków, T. IV, str. LVII.
ryciny w zbiorach Akademii Umiejętności w Krakowie, T. IV, str. II i XCV.
- Ryga**, nagrobek renesansowy Tyzenhauzów w rodowej kaplicy, T. IV, str. LVIII.
- Rytownicy:**
Frank Piotr, r. 1579, T. IV, str. XVI.
Kulmbach Hans, T. II, str. 110.¹
Makowski Tomasz, T. III, str. IV; T. IV, str. XXIII.
Tscherning Dawid, T. IV, str. XVII
Ziarnko Jan, T. IV, str. LIX.
rytownicy w Krakowie, T. IV, str. XVII.
- z **Rytwian Derśław**, kasztelan krakowski, T. IV, str. III.
- Rzeźba**, gotycka, (porównaj: Gotycyzm w Polsce.)
Gniezno, kościół ś. Jana Jerozolimskiego, T. III, str. 127, kamień.
Kalisz, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 164, kamień.
Koprzywnica, T. III, str. 63, kamień.
Kraków, kościół Franciszkanów: nagrobek Borkowej, T. IV, str. 132.
inny nagrobek gotycki T. IV, str. 156.
kościół katedralny, posągi drewniane we wnękach nawy głównej T. IV, str. XXI.
pomnik Łokietka, T. IV, str. 168.
pomnik Wład. Jagiełły T. I, str. 26, 30.
kościół N. P. Maryi, ołtarz wielki. T. II, str. 114.
Łąd, T. III, str. 125, 127, kamień.
Lipowiec, zamek, T. III, str. 22, 23, kamień.
Ptaszkowa, T. IV, str. XCIII, rzeźba ogrojca, drew.
Sącz stary, T. IV, str. LXXXV, skrzydło tryptyku.
Sandomierz, kościół ś. Jakuba, nagrobek ks. Adelajdy. T. II, str. 35, 36.
Tum pod Łęczycą, T. I, str. 95, kamień.
Warszawa, T. IV, str. XX, drewniane posągi.
Żarnów, T. IV, str. 132.
- Rzeźba renesansowa:**
Porównaj: Nagrobki renesansowe, ołtarze renesansowe i zabytki snycerstwa.
Bejsce, kamienne rzeźby ścian i ołtarzyk renes. T. IV, str. XLVI.
Kraków:
kościół Dominikanów, kaplica ś. Jacka, T. IV, str. LXX.
kościół katedralny, pomnik Wł. Jagiełły, T. I, str. 26.
kościół ś. Katarzyny, ołtarz błog. Stanisława Kazimierczyka, T. IV, str. LXX.
Łąd, krucyfiks drewniany, T. III, str. 136.
Lipowiec, zamek, herby, T. III, str. 22.
Sącz nowy, T. IV, str. LXXXI.
Sącz stary, ambona i figury, T. IV, str. LXXXIV.
Sulejów, T. I, str. 17 i 22.
Wilno, T. IV, str. XIX.
Wola pod Krakowem, pałac Justusa Decjusza, T. IV, str. LXIX.
Zwierzyniec, krucyfiks, T. IV, str. 7.
- Rzeźba romańska:**
W ogóle, T. IV, str. XVI.
Czerwińsk, T. IV, str. 43.
Koprzywnica, T. III, str. 57 (lwy drewniane).
Kościelec pod Proszowicami, T. I, str. 39, 42.
Kotłów, T. III, str. 100.
Ruda pod Wieluniem, T. IV, str. XXXVII.
- Staremiasto pod Koninem, T. IV, str. 26, 27.
Strzelno, T. IV, str. 29 i XV.
Sulejów, T. I, str. 15, 16, str. 17 (lwy drewniane); rzeźby kolumn, T. I, str. 15, 16.
Tum pod Łęczycą, T. I, str. 100, 101, 102, 103 (nagrobek romański).
Żarnów, T. IV, str. 125, 126, 129, 130.
- Rzeźbiarze**, T. IV, str. LXXI.
kamieniarze na dworze Zygmunta I, T. I, str. 28, 29, 31, 32.
obacz także: monogramy artystów.
- Rzym**, kościół Gesu, T. IV, str. XLIII.
- Sacrarium** (kościół w Żarnowie), T. IV, str. 132.
- Sącz nowy**, T. IV, str. LXXXVII.
Bóznica, T. IV, str. LXXXI.
Kamienice z fragmentami gotyckimi i renesansowymi, T. IV, str. LXXVIII.
Kościół kolegialny, T. IV, str. 169, 173 i LXXXVIII.
kropielnica kamienna z XVI w., T. IV, str. LXXXIX.
nagrobki, T. IV, str. LXXIX.
Kościół Norbertanów (dziś Jezuitów), T. IV, str. 169 i LXXX.
portret Jagiełły, T. IV, str. LXXX.
Kościół pofranciszkański, T. IV, str. 169, 171, 180, 181 i LXXXIX.
kaplica późno-renesansowa Konstantego Potockiego, T. IV, str. 171, 172 i LXXXIX.
pomnik Jana Dobka Łowczowskiego, † 1628, T. IV, str. 171 i LXXX.
Ratusz, T. IV, str. LXXVIII.
archiwum w ratuszu, T. IV, str. LXXXI.
miecze, t. zw. katowskie, tamże.
Zamek, T. IV, str. 169 i LXXX.
- Sącz stary**, klasztor Franciszkanek, T. IV, str. 175 i LXXXIV i LXXXV.
baszta klasztorna, T. IV, str. LXXXVI.
kaplica ś. Kunegundy, T. IV, str. 176 i LXXXV.
krata ozdobna, T. IV, str. 176.
ołtarze renesansowe, T. IV, str. 176 i LXXXV.
płaskorzeźba z XV wieku, T. IV, str. 176 i LXXXV.
relikwiarz z obrazkiem a tempera, T. IV, str. 176 i LXXXV.
kościół Klarysek, T. IV, str. 174 i LXXXIV.
ambona rzeźbiona z XVII w., T. IV, str. LXXXIV.
drzwi do zakrystyi malowane i ornamentowane z XVII w., T. IV, str. LXXXV.
figurki z białego marmuru w płaskorzeźbie, T. IV, str. LXXXIV.
kropielnica kamienna gotycka, T. IV, str. 178.
ołtarz marmurowy ś. Kingi z XVII w., T. IV, str. LXXXIV.
portal gotycki, T. IV, str. 177 i LXXXV.
portal renesansowy marmurowy, T. IV, str. LXXXIV.
loggia renesansowa furty, T. IV, str. 178 i LXXXV.
obrazy na korytarzach, T. IV, str. LXXXV.
portrety na korytarzach, T. IV, str. LXXXV.
zabytki po ś. Kindze, T. IV, str. 178 i LXXXV.
Kościół parafijalny ze szczegółami gotyckimi, T. IV, str. 176 i LXXXIII.
chrzcielnica kamienna renesansowa, T. IV, str. LXXXIII.
dzwon z XVII w., T. IV, str. LXXXIV.

- nagrobki renesansowe, T. IV, str. LXXXIV.
 obrazy na złotych tłach z XVI w., T. IV, str. LXXXIII.
 posągi drewniane z XVI w., T. IV, str. LXXXIV.
 skrzydła tryptyku malowane z XVI w., T. IV, str. LXXXIII.
 stalle późno-renesansowe, T. IV, str. LXXXIII.
- de **Sadek Paulus**, mgr. plebanus de Proszowice T. IV, str. 75.
- Sądowa Wisznia**, T. IV, str. LVIII.
- de **Saklyczow Paulus**, T. IV, str. 74.
- de **Sale Georgius**, capellanus fraternitatis, ad S. Mariam T. IV, str. 67.
- Salomea s.**, T. IV, str. 147 i 155.
- Salomon Petrus**, T. IV, str. 74.
- Samuski Szymon**, z Narwy, uczeń P. Remy, r. 1565, T. IV, str. 58.
- de **Sandecz Georgius**, altaris ad s. Mariam Magdalenam, T. IV, str. 73.
- Sando**, Palatinus Zarnoviensis, T. IV, str. 120.
- Sandomierz**, T. II, str. 27—33.
 klasztor Dominikanów, T. II, str. 34, 35—39.
 archiwum klasztorne, T. II, str. 38.
 kościół ś. Jakuba, T. II, str. 27.
 dzwony, T. II, str. 49.
 kaplica ś. Jacka, T. II, str. 39.
 obraz ołtarzowy, T. II, str. 41 i T. IV, str. XLIX.
 kaplica śś. Męczenników, T. II, str. 38.
 kaplica ś. Walentego, T. II, str. 39.
 nagrobki: księżniczki Adelajdy, T. II, str. 35 i 36.
 inne nagrobki, T. II, str. 41.
 obraz księżniczki Adelajdy, T. II, str. 35.
 kościół katedralny, T. II, str. 30 i 51 T. IV, str. XLIV i XLV.
 freski, T. IV, str. XLIV i XLVI.
 inwentarz skarbcza, T. IV, str. III.
 pacyfikał (relikwiarz), z XV w., T. III, str. V; T. IV, str. 56.
 kościół kolegialny, patrz: katedralny.
 mury miasta, T. II, str. 30.
 ratusz, T. II, str. 51.
 szpital, T. IV, str. 149.
 zamek, T. I, str. 67 i 72, T. II, str. 30, 31 i 51.
- Sandrart**, autor, T. II, str. 105, 106, 109 i 110.
- Santi**, włoski murarz, r. 1568, T. II, str. 25.
- Sapieha Kazimierz Jan**, hetman wiel. litewski, T. IV, str. L.
- Sarnów**, T. IV, str. str. 119, patrz: Żarnów.
- Saroli Teatyn**, ksiądz, r. 1717, T. IV, str. XXI.
- Scharczok Hanus von Gwetel**, Austriae, murator, r. 1533, T. IV, str. LXII.
- Schaufelein**, malarz, T. II, str. 108, 111 i 113.
- Schedel Hartmann**, autor, T. II, str. 86, 89 i 113.
- Schiebens Henryk z Frieslandu**, uczeń P. Remy r. 1565, T. IV, str. 58.
- Schilling Jodocus (Jost)**, cdył krakowski, T. II, str. 114.
- Schleissheim**, galerija obrazów, T. IV, str. LI.
- Scholtowicz Josephus Wolf**, artis pictoriae socius, r. 1591, T. IV, str. LIX.
- Scholwiczowa v. Scholwiczin Margaretha**, T. IV, str. 73 i 74.
- Schorebrant**, T. IV, str. 66 i 76.
- Schulten Johannes**, T. IV, str. 72.
- Schylyngk Erasmus**, r. 1525, T. I, str. 72.
- Scoler Jan**, malarz, T. II, str. 74.
- Scytyjskie wykopaliska**, T. I, str. 51.
- Sebaldus**, malarz z Norymbergi, T. I, str. 26, 29, 31 i 65.
- Sefer Ormianin**, T. IV, str. 116.
- Segedy Stefan**, złot. warsz. r. 1597, T. IV, str. 61.
- Sękowa**, wieś, T. IV, str. XCII.
 kościółek drewniany,
 chrzcielnica z XVI w.
 odrzwia drewniane gotyckie,
 rzeźby figuralne na ołtarzu z XVII w.
- Semion**, pictor Ruthenus, r. 1588, T. IV, str. LIX.
- Seronis**, Cezar de, złot. krak. 1552—77, T. IV, str. 56.
- Serwacy**, mistrz odlewacz, T. I, str. 29, 32, 65 i 70.
- Seweryn**, syn Jurka topiarza z Neusol, ucz. A. Marstelli r. 1544, T. IV, str. 53.
- Seymitar**, (szabla wschodnia), T. IV, str. 113.
- Sgraffito**: Biecz, T. IV, str. LXXXIX, wieża kościelna i ratusz.
 Sącz nowy, T. IV, str. LXXIX.
- Shelnar Jan**, mieszczanin w Krośnie, T. IV, str. 186 i 188.
- Sibenberger**, patrz Siedmiogrodzki.
- Sibenburger**, patrz Siedmiogrodzki.
- Sieciech**, T. IV, str. 119 i 120.
- Siedmiogrodzka robota emalii**, T. IV, str. 60.
- Siedmiogrodzki Marcin**, złot. król. r. 1542—52, T. IV, str. 60—1.
- Sienko**, pictor r. 1573 we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Siewierz**, miednica średniowieczna w kościele parafijalnym, T. IV, str. XIII.
 zamek, T. III, str. 20.
- Simon caldeator**, r. 1525, T. I, str. 66, 67 i 69.
- Skotniki** w Sandomierskiem, kościół, herby z XIV w., T. III, str. 41.
- Sigismundi Stanislaus**, T. IV, str. 75.
- Signorelli Luca**, malarz, T. II, str. 82.
- Simon magister (pictor)** r. 1549 we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Simon**, pictor, bawiący w Przemyślu r. 1597, T. IV, str. LIX.
- di Simonis Giovanni**, murator, r. 1590, T. IV, str. LXIII.
- Singer Sebald**, mistrz malarz, T. II, str. 113.
- Skarb**:
 Dobiesławicki, T. III, str. 144 i 161.
 Michałkowski, T. III, str. 144.
 Obrzycki, T. III, str. 150.
 w Vetersfelde, T. III, str. 144.
- Skarbee**:
 koscielne, Kraków, kościół Franciszkanów, T. IV, str. XXII.
 kościół katedralny, T. I, str. 26, 30, 31, T. III, str. 32, 33, 36, 103, 104, 151, str. IV, XX, T. IV, str. 60, 62, 77, str. III, X i LII.
 kościół N. P. Maryi, T. IV, str. 64, XXI, LXVII.
 Lwów, kościół katedralny łaciński, T. IV, str. 61.
 Lwów, kościół katedralny ruski, T. IV, str. 95, 96, 100, 101, 104.
 Sandomierz, kościół katedralny, T. IV, str. III.
 Tum pod Łęczycą, kościół kolegialny, T. I, str. 88.
 Wieliczka, kościół parafijalny, T. IV, str. XIII.
 zamku żółkiewskiego, T. IV, str. 95.
 porównaj także: zabytki złotnictwa.
- de **Skawina Johannes**, doctor, T. IV, str. 73 i 76.
- de **Skawina Petrus**, T. IV, str. 73.

- Sklepienia akustyczne, T. III, str. VI.
- Skoryna Franciszek, Połoczanin, T. I, str. 45.
- Skotnicki Jarosław, arcybiskup, T. III, str. 112.
- Skowronek, r. 1514, T. IV, str. XLIII.
- Skrzekowicz Adam, kamieniarz, r. 1606, T. IV, str. LXIII.
- de Skrzin Włodkonis uxor Catherina, T. III, str. 4.
- Skrzynie kościelne, T. III, str. XXXIII.
- Krościenko pod Krosnem, T. IV, str. XIII.
- Ślusarstwo, obacz: Zabytki ślusarstwa.
- Słoninka Gabriel, murator, T. IV, str. XXV.
- Słoński Gabryjel, architekt krakowski, XVI wieku, T. IV, str. XCIV.
- Słowniczek archeologiczny liturgii kościoła wschodniego, T. IV, str. 96—100.
- Słownik wyrazów polskich, dotyczących sztuki, T. III, str. I.
- Słownik wyrazów polskich do złotnictwa się odnoszących, T. III, str. II, T. IV, str. XXIV.
- Śluc, fabryka pasów polskich, T. IV, str. LX.
- Słup drogowy, patrz: Stare miasto pod Koninem.
- Smigelski Adryjan, † 1616, T. IV, str. LXIV.
- Smolarski Joannes, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
- Smuglewicz Franciszek, malarz, T. IV, str. LIII.
- Snycerstwo, obacz: Zabytki snycerstwa.
- Sobieska Maryja Józefa, T. IV, str. XLVI.
- Sobieska Maryja Karolina (de Bouillon), T. IV, str. 95.
- Sobieska Maryja Klementyna, T. IV, str. LV.
- Sobieski Aleksander, królewicz, T. IV, str. 95.
- Sobieski Jakób, królewicz, T. IV, str. 95, 96.
- Sobieski Jan III, król, T. IV, str. 88, 89, 90, 94, 108, 116 i L.
- Sobieski Konstanty, królewicz, T. IV, str. 95.
- Sokołowski Marcin, T. I, str. 28.
- Solikowski Dymitr, arcybiskup lwowski łać. T. I, str. 4.
- Sołtyk, biskup krakowski, T. I, str. 88.
- Sparza, malarz, r. 1599, T. IV, str. IX.
- Spiliensis mgr. T. IV, str. 76.
- Springinkle Hans, malarz, T. II, str. 108, 111 i 113.
- Stalle:
- Biecz, fara, T. IV, str. LXXXVI, gotyc. i renes.
- Gostyń nowy, gotyc. T. IV, str. XLIII.
- Hebdów, renesans., T. IV, str. LIV.
- Kościelec pod Inowrocławiem, gotyc., T. I, str. 58.
- Sącz stary, kościół paraf., T. IV, str. 176.
- Sulejów z XVIII w., T. I, str. 17.
- Tum pod Łęczycą, gotyc. T. I, str. 102, nota.
- Zwierzyniec, renesans., T. IV, str. 7.
- porównaj także: Zabytki stolarstwa i snycerstwa.
- Stancel, moler (we Lwowie), r. 1404, T. IV, str. LVIII.
- Staniątki, T. III, str. 13.
- klasztor i kościół, T. II, str. 51, T. IV, str. 178, 179 i 180; str. LXXXIV.
- Stanislaus, aurifex, r. 1525, T. I, str. 66 i 68.
- Stanislaus, aurifaber, r. 1527, T. IV, str. XXXVII.
- Stanislaus, malarz lwowski, r. 1404, obacz: Stancel moler.
- Ś. Stanisław, obacz:
- Czerniejew, (obraz). T. IV, str. XXXIII.
- Kraków, katedra, T. II, str. 116. T. III, str. 25, 32, 33, 36 i str. XX.
- kościół N. P. Maryi (ołtarz), T. IV, str. X.
- kościół na Skałce, T. I, str. 66, T. IV, str. X, XXXI, XXXIII, XLVI.
- Pławno, T. IV, str. XXXI.
- Weissenburg w Alzacyi, T. II, str. 114.
- Wieniawa, T. IV, str. XLVI.
- Ś. Stanisław, wioska pod Haliczem, kościół ś. Stanisława, dawniej cerkiew ś. Pantalemona, T. II, str. 1; T. IV, str. LVII.
- Stanisław August, król, T. IV, str. XXII, XXIII i XXXIX.
- Stanisław, senior aurifex, r. 1557, T. IV, str. XXXVIII.
- Stanisław, złotnik na dworze Zygmunta I, T. I, str. 66 i 68.
- Stanker Franciszek, prof. Uniw. krak., T. III, str. 13.
- Stankon Jan, Dr med. i kantor sandomierski, T. IV, str. 120.
- Stano apothecarius, T. IV, str. 77.
- Stare miasto pod Koninem, T. IV, str. 23.
- kościół paraf. romański ś. Piotra i Pawła, T. IV, str. 24.
- kropielnica romańska kamien., T. IV, str. 27.
- pacyfikał srebrny z r. 1493, T. IV, str. 24.
- ruiny zamku, T. IV, str. 24.
- słup drogowy romański, T. IV, str. 27.
- Starowolski Szymon, kanonik katedr. krak., T. III str. 29 i 35.
- Starożytności permskie, T. III, str. 147.
- Starożytności scytyjskie, T. I, str. 51.
- Stefan Batory, król polski, T. IV, str. III i XVI.
- Stefan murator, r. 1518, T. IV, str. LXII.
- Stefan W. wojewoda wołoski, T. IV, str. 88, 95 i 100.
- Stefanowski Albert, r. 1588, T. IV, str. LIX.
- Stella Giovanni da Melano, architetto premiato dal re di Polonia nel 1665, T. IV, str. XCVI.
- Stephan Steinmetz, de villa Ruprechtis, r. 1497, T. IV, str. I XII.
- Stephanowski Joannes Albertus, pictor, r. 1575, we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Sternbergowa ze Sprowy Zofia, r. 1620, T. III, str. VII.
- Sternschlos, koło Pragi czeskiej, T. IV, str. IX, malowania.
- de Stesi Antoni, T. III, str. 7.
- de Stesi Piotr, T. III, str. 7.
- Stiuk w budynkach gotyckich polskich, T. IV, str. 168.
- Stoberinne, T. IV, str. 66.
- Stolarstwo, obacz: Zabytki stolarstwa.
- Stolle Johannes, altarista et notarius civitatis, T. IV, str. 71.
- Stoss Michał, szmuklerz (w Norymberdze) T. II, str. 113.
- Stosunki artystyczne Polski z zagranicą:
- z Altomontem, T. IV, str. L i LI.
- z Alzacyją, T. IV, str. XII.
- z Flandryją, T. III, str. IV.
- z de Monte Janem, malarzem weneckim, T. IV, str. LII.
- z Norymbergą (stosunki Krakowa w XVI w.), T. II, str. 95, 112—117.
- z Pollakiem Teofilem, T. IV, str. IX.
- z Włochami, w XVII wieku, T. IV, str. XCVI.
- z Włochami (Rzymem) w XVII wieku, T. IV, str. XXII.
- Stoygniew, kasztelan rudzki, † 1298, T. IV, str. XXXV.
- Strener Laurentius, murator, r. 1603, T. IV, str. LXII.
- Strepa Jakub, biskup halicki, T. IV, str. 109.
- Stroje i mody w epoce przejścia z wieków średnich w renesans, T. II, str. 89 i następ.
- Strzelno na Kujawach, tympanony romańskie, T. IV str. 29 (na kościele ś. Anny).
- rzeźba romańska, T. IV, str. XV.
- Stwosz Stanisław, złotnik i snycerz, T. II, str. 113; T. IV, str. LIII.
- Stwosz Wit, T. II, str. 109, 113, 114 i 116; T. IV, str. XX i XCIII.

- Suavius, T. II, str. 105.
- Sucha, katalog dzieł sztuki króla Stanisława Augusta w zbiorach hr. Branickich, T. IV, str. XXIII i XXXIX.
- Suczawa, T. IV, str. 87 i 96.
cerkiew ś. Jerzego, T. IV, str. 88 i 102.
cerkiew ś. Mikołaja T. IV, str. 88, 100, 101, 104 i 105.
- Suczawica, T. IV, str. 100 i 101 nota 2, monaster, zabytki.
- Sues, zobacz: Kulmbach.
- Sulejów, kościół z XIII w. i klasztor Cystersów, T. I, str. 3.
baszty klasztorne gotyckie i barokowe, T. I, str. 9.
clairvoye (przezrocze) romańskie, T. I, str. 21.
krużganki klasztorne romańskie, T. I, str. 18 i 19.
lwy romańskie z drzewa, T. I, str. 17.
ołtarze renesansowe marmurowe, T. I, str. 17.
piscina, T. I, str. 17.
portal, T. I, str. 15.
portrety i nagrobki z XVII i XVIII w. T. I, str. 17.
rzeźby romańskie kolumn, T. I, str. 15 i 16.
rzeźba XVI w., T. I, str. 22.
stalle z XVIII w., T. I, str. 17.
wieża bramna renesansowa do klasztoru wiodąca, T. I, str. 9.
- Sułowski Piotr, sędzia grodzki w Bieczu, T. IV, str. LXXXVIII.
- Svastika, T. I, str. 56 i 57.
- Swach Adam, Fr. malarz, T. III, str. 113, 115 i 127.
- Swaiczer Jacobus, aurifex, civis Crac. r. 1564, T. IV, str. XXXVIII.
- Swarcz Georgius, plebanus, T. IV, str. 70 i 72.
- Sweidniczer filius, T. IV, str. 77.
- Sweidniczer Jacobus, T. IV, str. 72.
- Sweidniczer Johannes, T. IV, str. 76.
- Sweidniczer Silvester, T. IV, str. 72.
- Świeczniki:
Biecz, T. IV, str. LXXXIX.
Binarowa, T. IV, str. XCI.
Wilczyńska, (z drzewa), T. IV, str. XCII.
porównaj także: Zabytki odlewnictwa z brązu.
- Świętkowicz Mateusz, kamieniarz, r. 1596, T. IV, str. LXIII.
- Świętkowicz Samuel, kamieniarz, r. 1606, T. IV, str. LXIII.
- Świnka Jakub, arcyb. gnieźń., T. IV, str. 162.
- Sybenbÿrger, patrz: Siedmiogrodzki.
- Synagogi, ich dekoracja, T. IV, str. 46 i następ.
obacz: Jabłonów,
Ostróg na Wołyniu,
Sącz nowy,
Żółkiew.
porównaj: Żydowska sztuka.
- Szabla, T. IV, str. 111 i 114.
porównaj: Miecz.
- Szabla indyjska, T. IV, str. 108.
- Szabla Sobieskiego w Grünes Gewölbe, T. IV, str. 108.
- Szafrance, T. IV, str. 118.
- Szafy kościelne, Biecz, gotyckie, T. IV, str. LXXXVI.
- Szaniawski Konstanty, biskup krakowski, T. III, str. 16.
- Szatan z trzema twarzami, T. I, str. 47.
- Szaty liturgiczne, T. IV, str. IV.
obacz: Athos góra,
Horec,
Kraków, katedra, ornat Kmity,
Lwów, katedra ruska i Stauropigija.
- Pińsk, dalmatyki i ornat, T. IV, str. LII.
kościół wschodniego, T. IV, str. 101 i nota.
- Szczecin, schody na placach miejskich, T. I, str. 51.
- Szczegóły architektoniczne gotyckie:
Biecz, T. IV, str. LXXXIX, kamienice.
Bobowa, T. IV, str. XCI, kościół parafijalny.
Czerwińsk, T. IV, str. 38, baszty.
Gniezno, T. IV, str. 166, 167, kościół Klarysek.
Gostyń stary, T. IV, str. XLI, kościół ś. Marcina.
Grybów, T. IV, str. XLVI.
Hebdów, T. IV, str. LIV, romańskie gotyckie.
Kalisz, T. IV, str. 164, kościół Franciszkanów.
Kazimierz biskupi, T. IV, str. 32, 33.
Koprzywnica, T. III, str. 61, 62, 63, klasztor.
Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 57.
- Kraków:
gmachy poszpitalne ś. Ducha, T. IV, str. XII.
kamienica Morstinów, T. IV, str. III.
kościół Franciszkanów, T. IV, str. 154, 179, 180, str. LVIII.
ratusz, wieża, T. IV, str. LVIII.
zamek, baszty, T. III, str. 23.
- Krosno, T. IV, str. 185.
- Łąd, T. III, str. 122—123, 125—127.
- Lipowiec, zamek, T. III, str. 19, 20.
- Mogilno, kościół ś. Jana, T. I, str. 59.
- Płock, katedra, T. IV, str. III.
- Poznań, kościół ś. Jana Jerozolimskiego, T. I, str. 60.
- Sącz nowy:
kolegiata, T. IV, str. 169, 173 i LXXVIII.
kościół pofranciszkański, T. IV, str. 169, 171, 180, 181 i LXXIX.
kościół ponorbertański, T. IV, str. 169 i LXXX.
Sącz stary, kościół parafijalny, T. IV, str. LXXXIII.
- Sandomierz, kościół ś. Jakuba, T. II, str. 45.
- Stare miasto pod Koninem, T. IV, str. 24.
- Sulejów, baszty klasztorne, T. I, str. 9.
- Tum pod Łęczycą, T. I, str. 95.
- Wielogłowy, T. IV, str. LXXXI.
- Wilno, kościół Bernardynów, T. IV, str. XIX.
- Zawichost, T. IV, str. 151, 153.
- Żarnów, T. IV, str. 131, 133 i str. XLVI.
- Szczegóły architektoniczne renesansowe:
Biecz, kamienice, T. IV, str. LXXXIX.
- Kraków:
kościół Bożego Ciała, ołtarz błog. Stanisława Kazimierczyka, T. IV, str. LXX.
kościół N. P. Maryi, ołtarz cyboryjum, T. IV, str. LX.
- Krosno, T. IV, str. 185, 188.
- Laszki murowane, T. IV, str. 188, odrzwia.
- Łanowice pod Samborem, T. IV, str. LXXI, ołtarz.
- Sącz nowy, kamienice, T. IV, str. LXXVIII.
kościół pofranciszkański, kaplica Konstantego Potockiego, T. IV, str. 171, 172 i LXXIX.
- Sącz stary, kościół i klasztor Klarysek,
loggia, T. IV, str. 178 i LXXXV.
ołtarze, T. IV, str. 176, str. LXXXIV.
- Sulejów, wieża bramna, T. I, str. 9.
- Wilno, T. IV, str. XIX.
- Zawichost, kamienna szafka, T. IV, str. 152.
- Żarnów, T. IV, str. 134.
- Szczegóły architektoniczne romańskie:

- Czerwińsk, T. IV, str. 43.
 Hebdów (Brzesko). T. IV, str. LIV.
 Jędrzejów, T. III, str. IV i XXIII.
 Kazimierz biskupi, T. IV, str. 32.
 Kraków: kościół Franciszkanów, T. IV, str. 154 i str. LVIII.
     kościół katedralny, T. III, str. 103 i 104, str. III i IV.
     kościół ś. Wojciecha, T. IV, str. XXXVI i LXXIII.
 Łąd, T. III, str. 121, okno z XIII wieku.
 Płock, katedra, T. IV, str. III.
 Prandocin, T. IV, str. 21.
 Ruda pod Wieluniem, T. IV, str. XXXV, XXXVI.
 Stare miasto pod Koninem, T. IV, str. 27, słup drogowy.
 Wrocław, T. III, str. 101, portal ś. Magdaleny.
 Zawichost, T. IV, str. 151, 153.
 Zwierzyniec pod Krakowem, T. IV, str. 11, 13.
 ze **Szczekarzewic Otto**, herbu Topor, kantor sandomierski.
 T. IV, str. 120.
 Szelaż Małgorzata, r. 1529, T. IV, str. XXV.
 Szembek, biskup krak., T. IV, str. LXXXV.
 Szemberk z Reichenbachu **Teofil**, kasztelan kamieniecki,
 T. II, str. 39.
 Szeptycki **Atanazy**, biskup łucki, T. IV, str. 92.
 Szewdwil **Wilhelm**, złot. krak., r. 1596, T. IV, str. 59.
 Szyszczak **Jacobus**, r. 1539, T. IV, str. XXV.
 Szkatułki starożytne:
     obacz: Kraków, katedra;
     Wiedeń.
 Szkatułki, starożytne średniowieczne w Polsce, T. III, str.
 151, 154 nota.
 Szkoci w Polsce, T. IV, str. XXX.
 Szpak **Stanisław**, malarz z Wilna r. 1590 (we Lwowie),
 T. IV, str. LIX.
 Szpital:
     Biecz, T. IV, str. LXXXIX.
     Kraków (gmachy szpitalne), T. IV, str. XII i XIII.
     Krosno, T. IV, str. 183.
     Sandomierz, T. IV, str. 149.
     Zawichost, T. IV, str. 149 i 153.
 Sztuka:
     Bibliografia sztuki polskiej, T. III, str. II; T. IV, str.
     XXXIII.
     Słownik wyrazów polskich do sztuki się odnoszących,
     T. III, str. I.
     porównaj: Encyklopedia.
 Sztuka bizantyńska, obacz: Bizantyńska sztuka.
 Sztuka ruska, obacz: Ruska sztuka.
 Sztuka średniowieczna, jej źródła, T. II, str. 74 i nast.
 Sztuka żydowska, obacz: Żydowska sztuka.
 Sztukaterije wewnątrz budynków:
     Kalisz, kościół Franciszkanów, T. IV, str. 163.
     Kraków, kamienica Morstinów, T. IV, str. III.
 Szumlański **Józef**, biskup ruski lwowski, T. IV, str. 93 i 94.
 Szymbark, T. IV, str. XCII, dwór (zameczek) szlachecki.
 Szwajcer **Jakób**, złot. krak. r. 1563, T. IV, str. 54.
 Szwankowski **Jan**, malarz nadworny Zygmunta III, T. IV,
 str. XVI.
 Szwedzkie najazdy na Polskę i rabunki, T. III, str. 34;
 T. IV, str. 121.
 Szydłowski **Sebastyan**, mistrz mularski, r. 1596, T. IV,
 str. LXIV.
 de **Szyerpsz** (Sieprcz) **Jakub** magister, r. 1527, T. IV, str.
 XXXVII.
Szymon, złotnik w Borku poznańskim, r. 1569, T. IV, str.
 XXX.
Szyszkowski Marcin, biskup krakowski, T. III, str. 27 i 30;
 T. IV, str. 157.
Szyszkowski Mikołaj, podkomorzy wieluński, T. III, str. 31.
 Tablica erekcyjna, T. III, str. 131.
 Tarcza złota Zygmunta Augusta, T. IV, str. 56. nota 3.
 Tarcze, w ogóle, T. III, str. 154; T. IV, str. 108.
Tarło Gabriel, magister curiae Regiae Maiestatis, T. IV,
 str. LXXI.
Tarło Stanisław, biskup przemyski, T. III, str. 22.
 Tarłowie, T. IV, str. 188.
Tarnów, katedra, kielich emaljowany, T. IV, str. 61.
     pomnik ks. Ostrojskich, T. IV, str. XLVI.
     pomnik Tarnowskiego hetmana, T. IV, str. LX.
     rysunki zabytków, T. IV, str. XCIII.
 de **Tarnow Pescho**, wójt krośnieński, r. 1367. T. IV, str.
 186.
Tarnowscy, T. IV, str. 186.
Tarnowski hr. Stanisław, T. II, str. 39.
Tarsia, T. IV, str. 106.
     porównaj: Intarsyja.
Tasak, T. IV, str. 111, 112 i 114.
Tatarzy, T. IV, str. 146.
Tęcza, T. IV, str. LXXXVII, (Biecz).
Tęczyński Andrzej, kasztelan wojnicki, T. IV, str. 160.
Tęczyński zamek, T. III, str. 18.
Tenduzzi Michał, mistrz majolik, T. III, str. 7.
Teutates (Ogmios), bóstwo Celtów, T. I, str. 49.
Teodorowicz Michał, wielki książę moskiewski, T. IV, str.
 112.
Terlecki Semion, malarz ruski, r. 1616 (we Lwowie), T. IV,
 str. LX.
Thawchir Nicolaus, de Nissa, doctor in decretis, praedica-
 tor Teutonicorum, T. IV, str. 72.
Theodozjusz, biskup z Roman w Mołdawii T. IV, str. 91.
Thewdernewderynne, T. IV, str. 77.
Thurzo Jan IV, biskup wrocławski, T. II, str. 114.
Thurzonowie, T. I, str. 26. 31; T. II, str. 114 i dopełnie-
 nie do str. 74.
von Tigil Johann, T. IV, str. 75.
Tło złote obrazów, T. IV, str. XXIII.
Tomasz, architekt zamku niepołomskiego, T. II, str. 22 i 26.
Tomicki Piotr, T. IV, str. III.
Torre d'Arezzo, malarz, patrz: Pollak **Teofil**.
Toub Johann, T. IV, str. 72.
Toutin Jean, emaljer z Châteaudun, T. IV, str. 61.
Trevani Jan, r. 1581 T. IV, str. LXIII i LXXI.
Trewthelyn, T. IV, str. 76.
Triccius, malarz, T. IV, str. LXXX.
Trójcy ś. wizerunki o trzech twarzach, T. I, str. 43.
Troki, zamek, malowania, T. IV, str. XII.
Trydent, obrazy **Teofila Pollaka**, T. IV, str. IX.
Trziński Joannes, aurificum socius, r. 1563, T. IV, str.
 XXXVIII.
Trzebiecki Andrzej, biskup krak. T. III, str. 36; T. IV, str.
 LII.
Trzewiki kończate, (Schnabel-Schuhe), T. I, str. 51.
Tscherning Dawid, miedziorytnik w Krakowie, r. 1645 T.
 IV, str. XVII.
Tum pod Łęczycą (dawniej Kościół, wieś):

- dwór arcybiskupi, T. I, str. 85, 87.
kościół kolegiacki romański, T. I, str. 79, 89.
archiwum i biblioteka, T. I, str. 88.
chrzcielnica kamienna, T. I, str. 102 nota.
konfesyjonał gotycki, T. I, str. 102.
nagrobek romański, T. I, str. 103.
rachunki kolegiaty, T. IV, str. XXII.
skarbiec:
monstrancja gotycka, T. I, str. 88.
relikwiarz, T. I, str. 88, 103 nota.
stalle gotyckie, T. I, str. 102.
kościółek drewniany ś. Mikołaja, T. I, str. 87.
zamki łęczyckie trzy, T. I, str. 81—83.
porównaj: Łęczyca.
- Turma**, obacz: Więzienna turma.
Turri, (Torre) Teofil, malarz, patrz: Pollak Teofil.
Turyn, Tabula Isiaca, T. IV, str. 109.
- Ujazd, czyli Krzysztopory pod Iwaniskami w województwie sandomierskiem, zamek renesansowy, T. IV, str. XXXIX.
Ungar Andrzej, złot. krak., r. 1586, T. IV, str. 61.
Ungarus Joannes, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
Unger Hanusz, złot. krak., r. 1469, T. IV, str. 61.
Uniów, drukarnia, T. IV, str. 91.
Urban VIII, papież, T. I, str. 48.
Urbanus, aurifex, r. 1567, T. IV, str. XXXVIII.
- Valentinus**, murator, r. 1537, T. IV, str. LXII.
Vanloo Amadeusz, malarz, T. IV, str. LIII.
Vanloo Karol, malarz, T. IV, str. LIII.
Vetter, patrz: Fetrowicz.
Viola, wdowa po Kazimierzu kujawskim, księżna Kalisza i Rudy, r. 1240, T. IV, str. XXXV.
Vircisir, kasztelan żarnowski, T. IV, str. 120.
Vischer Herman, odlewacz, T. II, str. 114.
Vischer Piotr, odlewacz, T. II, str. 86, 87, 102, 104, 114 i 116.
Vitlich mgr. T. IV, str. 76.
Vitus, faber de Clepardia, r. 1524, T. I, str. 26, 30.
Volawia Nicolaus, T. IV, str. 76.
Volfbaier Erazm, ucz. P. Remy, r. 1576, T. IV, str. 58.
Voragina, autor, T. II, str. 56, 74, 79 i 85.
Vostre Szymon, T. I, str. 47.
- z **Wąbrzeźna Bernard**, błogosławiony, grobowiec, T. III, str. 96.
Wąchock, kościół cysterski, romański, T. IV, str. XXXI.
Wacław II, król polski i czeski, T. IV, str. 155, 170; str. LXXVII i LXXIX.
Wacław Ottokar, król Czech, T. IV, str. 141.
Wacław, ks. Oświęcimski, T. III, str. 2.
Wagner, T. II, str. 54, 107.
Walch, zob. Barbari Jacopo dei.
Walch Casper, patrz: Castello.
Walenty, patrz: Pholtin.
de Wallendorf Jacobus, T. IV, str. 73.
Waltdorf Lucas, T. IV, str. 70.
- Warszawa**:
kościół katedralny, obrazy Altomontego, T. IV, str. L.
kościół ś. Marcina, średniowieczne posągi świętych, T. IV, str. XX.
pałac biskupi, T. III, str. 20.
pałac kazimierowski, obacz: zbiory.
- pałac w Łazienkach, obacz: zbiory.
zamek królewski, T. III, strona V nota.
zbiory pałaców: kazimierowskiego i w Łazienkach, T. IV, str. XXII.
zdjęcia zabytków architektury, T. IV, str. XXXIX i XLIV.
- Wasil Krasny**, ks. Ostrogski, T. III, str. 71.
Waymberg Wolf, z Wrocławia, ucz. Marstelli, r. 1537; T. IV, str. 53.
Wazy starożytne, T. IV, str. XXII.
Weianeczek Stanisław, proboszcz bieganicki, w wieku XVII, T. IV, str. LXXXIII.
Weber Jacobus, de Cracovia, T. IV, str. 74.
Wedirheym Johannes, T. IV, str. 75.
Wegir Paulus, T. IV, str. 75.
Węgrzyn Jurek, złot. krak. r. 1558—70, T. IV, str. 61.
Węgrzyński Szymon, artis pictoriae socius, r. 1626, we Lwowie T. IV, str. LX.
- Weil Niclas von**, malarz i literat, T. II, str. 74.
Weinschenk v. Messersmid Lazarus, T. IV, str. 74.
Wejście główne kościołów romańskich, T. IV, str. 18.
Weissenburg w Alzacyi, kaplica i ołtarz ś. Stanisława, T. II, str. 114.
Wenzelynne monetaria, T. IV, str. 68, 70 i 72.
Wenecja: kościół s. Maria della Salute, T. IV, str. XLIII.
kościół Redentore, T. IV, str. XLIII.
Werona, monaster w Mołdawii, zabytki, T. IV, str. 101 nota.
- Wersing Johannes**, T. IV, str. 72, 75.
Werter Jacobus, sculptor, r. 1563, T. IV, str. LXXI.
Wezwania kościołów średniowiecznych, T. III, str. 102.
- Wiedeń**:
obrazy Altomontego, T. IV, str. L.
portret Cymbarki, córki Ziemowita IV, T. IV, str. I.
szkatułka srebrna saraceńska w skarbcu zakonu niemieckiego, T. III, str. 159.
zabytki inne po zbiorach, T. IV, str. 110, 112.
- Wieliczka**, zabytki skarbcza parafijalnego, T. IV, str. XIII.
Wielogłowy, wieś w Sądeckiem, T. IV, str. LXXXI i następne.
kościółek murowany z gotyckimi szczegółami,
krata starożytna do zamknięcia sanctuarium.
zamek stary we drzwiach.
- Wieluń**: kasztelanija, T. IV, str. XXXV.
kościół ś. Michała, T. IV, str. XXXVI.
- Wieniawa**, w powiecie radomskim, tryptyk ś. Stanisława, T. IV, str. XLVI.
Wieniawici, T. IV, str. 118.
Więzienna turma w Polsce, T. III, str. 23.
obacz także: Biecz, ratusz.
- Wiktoryn**, Dominikanin krakowski, illuminator ksiąg pergaminowych T. IV, str. 7.
Wilczyńska pod Grybowem, T. IV, str. XCII.
kościółek parafijalny;
anioły — świeczniki z drzewa;
antependyum malowane;
chrzcielnica kamienna gotycka;
ołtarz barokowy.
- Wilhelmus mgr.** T. IV, str. 76.
Wilkowsky Jacobus, protoconsul Cracovien, T. IV, str. 72.
Willermus, opat Cystersów w Sulejowie, T. I, str. 6.
Wilmann Michał, malarz szląski, r. 1629—1706, T. IV, str. XLIII.

- Wilno:**
 cerkiew ś. Trójcy, T. IV, str. XCIII.
 cerkwie ogólnie, T. III, str. 71, 72.
 domy, T. IV, str. XIX i XXXIV.
 klasztor Bernardynów, T. IV, str. XIX.
 kościół katedralny, T. IV, str. XIX.
 monstrancja, T. IV, str. XCV.
 obraz ś. Kazimierza, T. IV, str. XIX i XCV.
 ołtarz Perkuna, T. IV, str. XIX.
 pacyfikał, T. IV, str. LV.
 kościół ś. Piotra na Antokolu: malowania Altomontego, T. IV, str. L i LI.
 obrazy Szymona Czechowicza, T. IV, str. XX.
 zamek, ruiny, T. IV, str. XIX.
- de Wislicia Johannes**, T. IV, str. 70.
Wisław, wnuk Prandoty, T. IV, str. 16.
Wisław, biskup krakowski, T. I, str. 34.
Wiśnicz, zamek, T. I, str. 64.
Wiśniowiec, zamek: obrazy i portrety, T. IV, str. XXII.
Wissenberg de Gostyń Bartosz, r. 1414, T. IV, str. XLII.
Witkowski Michał, opat w Hebdowie † 1727, T. IV, str. LIV.
- Witraże**, obacz: Kraków, kościół N. P. Maryi.
Włodko, T. IV, str. 76.
Władysław Herman, król, T. I, str. 78, 83 i 104.
Władysław Jagiełło, król, patrz: Jagiełło.
Władysław Laskonogi, jego grobowiec, T. III, str. 96.
Władysław Łokietek, patrz: Łokietek.
Władysław (IV), król polski, T. III str. IV.
Władysław IV, król polski, T. III, str. 32; T. IV, str. XV, XXVIII, XXIX; jego portret, T. IV, str. XVII.
Władysław Warneńczyk, T. III, str. 2.
Włast Piotr, obacz: Piotr Włast.
Włochowiec, patrz: Berecci Sebastyan.
- Włocławek:**
 katedra, drzwi renesansowe do kapitułarza, T. IV, str. XCIV.
 kościół gotycki ś. Witalisa, T. IV, str. 33.
Włodarczyk Stanisław, murator, r. 1603, T. IV, str. LXIII.
Włodko Stanisław, wojewoda bełzki, T. II, str. 5.
Włosi artyści w Polsce:
 budowniczości, patrz: Kraków, oraz T. II, str. 25.
 kamieniarze, patrz: Kraków,
 wyrabiający majoliki, T. III, str. 7,
 złotnicy, T. IV, str. 56.
- Wodziacy**, T. IV, str. L—LII.
Wodziaki, biskup przemyski, T. IV, str. 184.
Wodziaki Mikołaj, proboszcz łać. halicki, T. II, str. 4.
Wójcik Gabryjel z Urzędowa, ucz. P. Remy, r. 1567, T. IV, str. 58.
Wojnatowicz, pictor, r. 1614 (we Lwowie), T. IV, str. LX.
Wójtostwo, domy:
 obacz: Biecz, T. IV, str. 189.
 Krosno, T. IV, str. 185.
- Wola pod Krakowem**, pałac, T. IV, str. LXIX.
Wolin, T. I, str. 51.
Wołek, zamek, T. III, str. 1—6.
 kafle średniowieczne z XV w. T. III, str. 6.
Wołucki Paweł, biskup, r. 1641, T. IV, str. 152.
Wolff Herman, T. IV, str. 76.
Wolgemuth, malarz, T. II, str. 86.
Worobiej, patrz: Wróbl pictor.
Wpływy helensko-azyjatyckie na naszą kulturę, T. I, str. 51.
- Wpływy Scytyi na pierwotną kulturę Polski**, T. I, str. 51.
Wróbl Masko, pictor, r. 1575, we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Wrocław:** kościół ś. Wincentego:
 nagrobek Piotra Własta, T. IV, str. 30.
 pomnik Jana IV Rotha, biskupa wrocławskiego, r. 1469, T. II, str. 114.
 portal ś. Magdaleny, T. III, str. 101.
z Wrocławia Jan, budowniczy z XV w. T. IV, str. XCV.
Wschodu zabytki w Polsce, T. III, str. 141.
Wykopaliska scytyjskie, T. I, str. 51.
Wyprawy książeczek polskich, T. IV, str. XLV.
Wysocice, kościół romański, T. I, str. 33, 58.
Wysocki Jan, kanonik gnieźn. T. III, str. 114.
Wynko Hannus, T. IV, str. 77.
Wyzwoliny ucznia w cechu malarskim, T. IV, str. LIX.
Wzory wygniataane na złotem tle lub ramach obrazów, T. IV, str. XXIII.
- Zabkynne, Zebečina v. Zepkynne**, T. IV, str. 72, 74 i 76.
z Zabłocia Beata comitissa, T. III, str. 56.
- Zabytki budownictwa drewnianego:**
 Binarowa, T. IV, str. XIII i XLIX.
 Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII, kościółek.
 Dębno, T. IV, str. XLVI i XLIX.
 Gosprzydowa, T. IV, str. XIII.
 Grybów, T. IV, str. LX.
 Jabłonów, T. IV, str. 45 i XVI, synagoga.
 Jamnica, T. IV, str. XVIII, cerkiew.
 Kórnik, zamek, T. III, str. 64.
 Kozy, T. IV, str. XLIX.
 Królowa ruska, T. IV, str. XCII, cerkiew.
 Krościenko, T. IV, str. XIII.
 Krosno, T. IV, str. 185.
 Kruźłowa, T. IV, str. XCII, kościółek.
 Libusza, T. IV, str. XC, kościół.
 Lipnica, T. IV, str. XCIII, kościół.
 Mogilno, T. I, str. 59, kościół ś. Klemensa.
 Paczołtowice, T. IV, str. XLV.
 Sękowa, T. IV, str. XCII, kościółek.
 Zwierzyniec, T. IV, str. 1 (kaplica ś. Małgorzaty); T. IV, str. 6 i 9, (spichrz drewniany z XVII w. i ganki dziedzińczyka szkolnego).
- Zabytki dalekiego Wschodu w Polsce** T. III, str. 141.
- Zabytki kotlarstwa:**
 Kraków, nakrycie kaplicy Zygmuntofskiej, T. I, str. 66 i 67.
 Sącz stary, T. IV, str. LXXXIV, sygnatura.
 Siewierz, T. IV, str. XIII, miednica gotycka.
 Tum pod Łęczycą, T. I, str. 102 nota, nakrywa do chrzcielnicy.
- Zabytki malarstwa:**
 cechowego:
 Biecz, T. IV, str. LXXXIX.
 Grybów, T. IV, str. XV.
 Korzenna, T. IV, str. XCII.
 Libusza, T. IV, str. XCI.
 obacz także: «Obrazy na drzewie».
 miniaturowego na pergaminie:
 Gotha, T. II, str. 110 nota.
 Kraków, T. IV, str. XIII (rękopisy ormiańskie z miniaturami w bibliotece ks. Czartoryskich); T. IV, str. LXXII (miniatury kodeksów: Baltazara Bema i Erazma Ciołka).

Londyn, T. IV, str. LV, LVI i LXI (modlitewnik Zygmunta I).

Lwów, T. IV, str. LVII.

Zwierzyniec, T. IV, str. 7. *1534 zwanego M. K. K. K.*
porównaj: »Ewangelijarze«.

ściennego:

Dobromil, T. IV, str. XCVI.

Jeżów, T. IV, str. XCII.

Kijów, T. IV, str. XXIV, freski.

Kraków, klasztor Franciszkanów, malowania na krużgankach, T. IV, str. LVIII.

klasztor ś. Katarzyny, malowania na krużgankach, T. IV, str. LVIII.

kościół katedralny, malowania ruskie kaplicy ś. Krzyża, T. IV, str. XLIV.

kościół N. P. Maryi, malowania renesansowe, T. IV, str. XXXIII i XLV.

Łąd, T. III, str. 126, 127, 135, 139. (malowania średniowieczne), T. III, str. 119 (malowanie z XVIII wieku).

Sandomierz, T. IV, str. XLIV, freski ruskie.

Troki, T. IV, str. XII.

porównaj także: Obrazy i Portrety.

Zabytki odlewnictwa z brązu:

Biecz, T. II, str. LXXXVIII, nagrobki.

Kraków:

aquamanile, T. IV, str. XCIV.

dzwon Zygmunt, T. I, str. 26, 29, 30; T. II, str. 113.

krata brązowa kaplicy Tomickiego, T. III, str. 34.

krata brązowa kaplicy Zygmontowskiej, T. I, str. 65. T. II, str. 113.

pomnik Fryderyka kardynała, T. I, str. 66; T. II, str. 114; T. III, str. III.

Ostróg na Wołyniu, ławy z mosiądzu, T. III, str. 87.

Płock, drzwi brązowe, T. IV, str. 36.

obacz jeszcze: »Dzwony« i »Chrzcielnice brązowe«.

porównaj także: »Miednice«, »Świeczniki« i »Zabytki kotlarstwa«.

Zabytki ślusarstwa:

Binarowa, T. IV, str. XCI, okucie drzwi i zamek.

Krościenko, T. IV, str. XIII, okucie drzwi.

Libusza, T. IV, str. XCI, okucie drzwi gotyckie.

Sącz stary, T. IV, str. 176, krata ozdobna.

Zabytki snycerstwa:

Biecz, T. IV, str. LXXXVI i nast., ołtarz renes., pulpity gotyc. i renes. stalle gotyc. i renes.

Binarowa, T. IV, str. XCI, ołtarz renes.

Bobowa, T. IV, str. XCII, ołtarz renes.

Chełmiec, T. IV, str. LXXXIII, ołtarzyki renes.

Gostyń nowy, T. IV, str. XLIII i nast., krucyfiks renes., ławka renes., ołtarz renes. z figurami, Pietà z początku XVI w., stalle gotyckie z ornamentem roślinnym.

Koprzywnica, T. III, str. 57, lwy romańskie.

Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 58, stalle gotyckie z XV w.

Kraków:

kościół katedralny, posągi drewniane gotyckie we wnękach nawy T. IV, str. XXI.

kościół N. P. Maryi, ołtarz wielki, T. II, str. 114.

zbiory St. hr. Tarnowskiego, głowy z kasetonów sali poselskiej na zamku T. IV, str. LXX.

Książnice, T. IV, str. XX, posąg dłuta W. Stwosza.

Libusza, T. IV, str. XCI krucyfiks.

Łanowice, T. IV, str. LXXI, ołtarz renes. z XVII w.

Paczołtowice koło Krzeszowic, T. IV, str. XLV, monstrancja drewniana.

Ptaszkowa, T. IV, str. XCIII, ogrojec gotycki.

Sącz Stary, T. IV, str. LXXXIV i następna: posągi z XVI w. (półgotyckie), ambona z XVIII w., płasko-rzeźby z tryptyku XV w., rzeźby XVIII w.

Sękowa, T. IV, str. XCII, rzeźby na ołtarzu z XVII w.

Sulejów, T. I, str. 17 (lwy romańskie); T. I, str. 22 (rzeźba ś. Trójcy z XVI w.).

Warszawa, T. IV, str. XX i XXXVII, posąжки.

Zwierzyniec, T. IV, str. 7, krucyfiks renes.

Żarnów, T. IV, str. 134 i XLVII, posąжек gotycki. porównaj »Zabytki stolarstwa«.

Zabytki stolarstwa.

Biecz, T. IV, str. LXXXVI i następne.

Gostyń nowy, T. IV, str. XLIII.

Hebdów, T. IV, str. LIV.

Kościelec pod Inowrocławiem, T. I, str. 58.

Krościenko, T. IV, str. XIII, skrzynie.

Libusza, T. IV, str. XCI, konfesyjonał.

Niepołomice, T. III, str. 25.

Sącz stary, T. IV, str. LXXXV, ołtarze.

Tum pod Łęczycą, T. I, str. 102.

Zwierzyniec, T. IV, str. 6 i 7.

obacz także:

Ambony,

Konfesyjonał,

Ławy,

Ołtarze,

Pulpity,

Skrzynie,

Stalle,

Szafy.

porównaj: »Zabytki snycerstwa«.

Zabytki sztuki, ich inwentaryzacja obacz, »Inwentaryzacja«.

Zabytki złotnictwa:

kubek roboty krakowskiej, T. III, str. 163.

popiersie agatowe królowej Bony, oprawne w złoto emalijowane, T. IV, str. 56 nota 3.

retabulum srebrne po ks. Sierakowskim, kanoniku krakowskim, T. IV, str. XIX.

srebra po biskupie Gamracie, T. III, str. 163 i 165.

tarcza złota Zygmunta Augusta, T. IV, str. 56, nota 3.

obacz także następujące miejscowości:

Berlin, T. III, str. V, pacyfikał.

Binarowa, T. IV, str. XCI, spód od monstrancji.

Czerwińsk, T. IV, str. 38, relikwiarz, wotum srebrne Jagiełły i szyszak.

Częstochowa, T. IV, str. XIV i XV, korona M. Boskiej.

Drezno, T. IV, str. XCV, złota łyżka króla Augusta II.

Gosprzydowa, T. IV, str. XIII, relikwiarz.

Kowno, T. IV, str. LV, pacyfikał.

Kraków:

bóżnica Kazimierska, jej srebrne zabytki, T. IV, str. XXII.

kościół katedralny:

dyptyk srebrny Zygmunta I, niegdyś przy grobie ś. Stanisława, T. III, str. 29.

kielich Zygmunta III, T. IV, str. 60.

ołtarz srebrny w kaplicy Zygmontowskiej, T. II, str. 116, T. III, str. 34.

relikwiarz saraceński, T. III, str. 151.

- relikwiarz ś. Stanisława, T. III, str. 32, 33, 36 i XX.
- relikwiarz ś. Zygmunta, T. IV, str. 62.
- trumny i relikwiarze ś. Stanisława, biskupa, T. III, str. 32, 33, 36.
- muzeum ks. Czartoryskich, T. III, str. 145, czara srebrna permska.
- Libusza, T. IV, str. XCI, kielich i miseczek renesansowe.
- Lwów:
- cerkiew ś. Paraskiewy, T. IV, str. 97 nota 5.
- katedra łacińska, T. IV, str. 61.
- « ormiańska, T. IV, str. XIII, XXXIX i LVII.
- katedra ruska, T. IV, str. 95, 96, 100, 101, 104.
- zbiory Lubomirskich, T. IV, str. 109.
- Łysa Góra, T. IV, str. IV, relikwiarz.
- Miechów, T. IV, str. XX i XXI, relikwiarz.
- Płock, T. IV, str. 36 (kielich fundacyi Konrada), T. IV, str. LX i LXVII (klejnot rzekomo znaleziony w ziemi).
- Rokitno, T. IV, str. XXXVII.
- Sącz stary, T. IV, str. 176 i LXXXV, relikwiarz z obrazkiem i zabytki po ś. Kindze.
- Stare miasto pod Koninem, pacyfikał, T. IV, str. 24.
- Tarnów, T. IV, str. 61, kielich emalijowany.
- Tum pod Łęczycą, T. I, str. 88 i 103 nota, monstrancja gotycka i relikwiarz.
- Wiedeń, T. III, str. 159, szkatułka srebrna saraceńska.
- Wieliczka, T. IV, str. XIII, zabytki skarbcza parafialnego.
- Wilno, T. IV, str. XCV, monstrancja.
- obacz także: »Skarb«,
porównaj »Złotnicy« i »Złotnictwo«.
- Zadzik, biskup krakowski, T. III, str. 20.
- Zalec Nicolaus, T. IV, str. 75.
- Zaluski Petrus, vexillifer Ravensis, T. IV, str. LXV.
- Zamki w Polsce.
- system ich obronności, T. III, str. 16, 17, 20.
- Będzin, T. III, str. 17, 23.
- Chęciny, T. III, str. 23.
- Czerwińsk, T. IV, str. 40.
- Dobromil, T. IV, str. XCVI.
- Drzewica, T. IV, str. XLVII.
- Halicz, T. II, str. 2, 12.
- Jeźów, T. IV, str. XCII.
- Kamieniec, T. I, str. 72.
- Kielce, T. III, str. 20.
- Kijów, T. III, str. 73.
- Konin (Stare miasto) patrz: Stare miasto pod Koninem.
- Kórnik, T. III, str. 64.
- Kraków, zamek na Wawelu, w ogóle, T. III, str. 18; T. IV, str. XI.
- Baszty: sandomierska, T. III, str. 23.
- senatorska, T. III, str. 23.
- złodziejska, T. III, str. 23.
- Pałac królewski, T. IV, str. IX, LXIX, LXX.
- Krasiczyn, T. IV, str. XLI.
- Kruszwica, T. I, str. 54.
- Łęczycza, T. I, str. 80 i 83.
- Łuck, T. III, str. 73.
- Lipowiec, T. III, str. 12.
- Lublin, T. I, str. 67, 72.
- Międzyrzecze pod Ostrogiem, T. III, str. 81.
- Niepołomice, T. II, str. 21; T. III, str. VI; T. IV, str. LXIII.
- Ostróg, T. III, str. 73.
- Rożnów nad Dunajcem, T. III, str. 76.
- Sącz nowy, T. IV, str. 169.
- Sandomierz, T. I, str. 67, 72; T. II, str. 30, 31, 51.
- Stare miasto pod Koninem, T. IV, str. 24.
- (Sulejów), T. I, str. 9.
- Szymbark, T. IV, str. XCII.
- Tenczyn, T. III, str. 18.
- Troki, T. IV, str. 12.
- Ujazd, T. IV, str. XXXIX.
- Warszawa, T. III, str. V nota.
- Wilno, T. IV, str. XIX.
- Wiśnicz, T. I, str. 64.
- Wołek, T. III, str. 1—6.
- (Zawichost), T. IV, str. 145.
- Żarnów, T. IV, str. 134.
- Zamki na Rusi T. III, str. 73 porównaj »Horodnie«.
- Zamoyski Tomasz, podkanclerzy koronny, T. III, str. 33.
- Zanobii Bernardino de Gianottis, r. 1534, T. IV, str. LXV, LXIX.
- Zapis Adam, mularz, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
- Zapis Szymon, syn i uczeń poprzedniego, r. 1594, T. IV, str. LXIV.
- Zapolski Jan, opat w Łądzie, T. III, str. 114.
- Zaremba Stanisław, opat sulejowski, T. I, str. 17.
- Zator, T. III, str. 1—4.
- Zawichost, T. IV, str. 144.
- kościół i klasztor pofranciszkański, T. IV, str. 148, 150, 179, 180.
- kaplice z w. XVII i XVIII, T. IV, str. 150.
- piśnica, T. IV, str. 153.
- szafka renesansowa na oleje w ścianie, T. IV, str. 152.
- szpital, T. IV, str. 149 i 153.
- wały miejskie, T. IV, str. 146.
- zamek, T. IV, str. 145.
- Ząbek Michał, złot. krak. r. 1535, T. IV, str. 52.
- Zbaraż:
- kościół Bernardynów, T. III, str. IV.
- pałac T. III, str. IV.
- Zbarazki ks. Jerzy, kasztelan krakowski, T. III, str. IV.
- Zbigniew, T. I, str. 81.
- Zbiory:
- Kraszewskiego, T. IV, str. XII.
- Podczaszyńskiego, T. III, str. IV i XXIII.
- Sołtyka Kajetana, T. IV, str. XXII.
- obacz także:
- Białystok,
- Budapeszt,
- Bukareszt,
- Dulwich,
- Iwankowice,
- Kraków,
- Lwów,
- Łańcut,
- Łysobody,
- Nieborów,
- Petersburg,
- Roś,
- Schleissheim,

- Sucha,
Warszawa,
Wiśniowiec.
- Zbroja** na wykopaliskach scytyjskich, T. I, str. 50.
- Zbroje**, Czerwińsk, szyszak Jagiełły, T. IV, str. 38.
porównaj: broń, T. IV, str. 109.
miecz, tarcza.
- Zebaldus**, pictor, r. 1524, T. I, str. 26 i 30.
- Zebrzydowska z Krzyckich Elżbieta**, † 1553, T. IV, str. LXV i XCIII.
- Zebrzydowski Jędrzej**, biskup krakowski, T. III, str. 22 i 23.
- Zebrzydowski Mikołaj**, wojewoda krak., T. IV, str. XCVI.
- Zegar wieżowy**:
obacz: Biecz,
Kraków, ratusz,
Niepołomice, zamek.
- Zepka Johannes**, sacristianus, T. IV, str. 72 i 73.
- Zepkynne v. Zabkynne v. Zepezina Katherina**, T. IV, str. 72, 74 i 76.
- Zeugnus**, kasztelan żarnowski, T. IV, str. 120.
- Ziarnko Joannes**, malarz i sztycharz, T. IV, str. LIX.
- Ziarnko Marcin**, malarz we Lwowie, T. IV, str. LIX.
- Zimmermann Jerzy**, rzeźbiarz w Krakowie, r. 1645, T. IV, str. XVII.
- Złotnictwo**:
w ogóle, T. IV, str. XII.
historja jego w Polsce, T. III, str. 166.
Z. krakowskie, T. III, str. 165 i T. IV, str. XIX.
Z. lwowskie, T. IV, str. 115, 116 i str. LXXXII.
litery z końcami wąsatemi na zabytkach polskiego złotnictwa, T. III, str. 165.
roboty (w złotnictwie): augsburska, francuska, hiszpańska, mantuańska, siedmiogrodzka, T. IV, str. 57.
słownik wyrazów polskich, odnoszących się do złotnictwa, T. III, str. II; T. IV, str. XXIV.
stemple złotnicze, T. III, str. 163.
znaki na wyrobach złotniczych, T. IV, str. XII, XXXVIII i LV.
porównaj: »Złotnicy«, »Zabytki złotnictwa« i »Monogramy artystów«.
»Emalia«, »Inkrustacja« i »Skarbce«.
- Złotnicy**:
francuscy, T. IV, str. 57—62.
krakowscy, T. IV, str. XXXVII.
cech złotników krakowskich, T. III, str. 165 i str. V, T. IV, str. 61, 62, 63, 115 i XII.
»cecha«, złotników krakowskich, T. IV, str. 62.
nadworni, T. IV, str. 53, 60 i 61.
węgierscy, T. IV, str. 60 i 61.
porównaj także: »Monogramy artystów« i »Złotnictwo«.
- Znaki kamieniarskie**:
Kazimierz biskupi, T. IV, str. 32 i 33.
Kościelec, pod Proszowicami, T. I, str. 38.
Kraków, T. IV, str. LXVII.
Kruszwica, T. I, str. 56 i 57 (svastika).
Żarnów, T. IV, str. 135 nota.
porównaj: Gmerki.
- Zofija**, ostatnia żona Jagiełły, królowa, T. IV, str. III.
- Zofija Jagiellonka**, T. II, str. 112.
jej portrety, T. II, str. 109, 110 i nota.
- Źródła sztuki średniowiecznej**, T. II, str. 74 i następ.
- Zwierzyniec pod Krakowem**, T. IV, str. 1.
kaplica drewniana ś. Małgorzaty, T. IV, str. 1.
kościół i klasztor Norbertanek, T. IV, str. 6 i XXXVI, LXXI.
graduwały iluminowane, T. IV, str. 7.
krucyfiks drewniany z XVI w., T. IV, str. 7.
obrazy, T. IV, str. 6.
portal romański, T. IV, str. 11.
portrety, T. IV, str. 7.
pulpit, T. IV, str. 7.
spichrz drewniany z XVII w. i inne zabytki budownictwa drewnianego, T. IV, str. 6.
stalle renesansowe, T. IV, str. 7.
stoły i ławy, T. IV, str. 6.
kościół parafijalny ś. Salwatora, T. IV, str. 2 i 5.
- Zybenbirger**, patrz: Siedmiogrodzki.
- Zygmunt I**, król polski, T. I, str. 21, 25; T. II, str. 113, 115 i 116; T. IV, str. 120, 186 i str. III, XI, LV.
- Zygmunt August**, T. IV, str. 59 i LII.
- Zygmunt III**, król polski, T. III, str. 32 i V; str. XXVIII, LV, LXXXII i XCVII.
- Zygmunt III**, jako złotnik i emalijer, T. IV, str. 59—60.
- Żabki**, (łapy, Eckblätter) na bazach kolumn romańskich, T. I, str. 56; T. II, str. 20; T. III, str. 104.
- Żarnów**:
kościół romański, T. IV, str. 121 i XLVI.
posążek ś. Magdaleny, T. IV, str. 134 i XLVII.
zamek, T. IV, str. 134.
- Żembocin pod Proszowicami**:
kościół, T. IV, str. 137.
wały zamkowe, T. IV, str. 137.
- Żółkiew**:
cerkiew, T. IV, str. 93, 94, 102.
zabytki ruskie w cerkwi, T. IV, str. 102, 103, 104 i 105.
obrazy Altomontego, T. IV, str. L i LL.
synagoga renesansowa, T. IV, str. XVIII.
zamek:
archiwum Radziwiłłowskie, T. IV, str. 96.
skarbiec, T. IV, str. 95.
- Żydaczów**:
cmentarz żydowski starożytny, T. IV, str. XVIII.
nagrobek renesansowy, T. IV, str. LVI.
- Żydowska sztuka**:
w ogóle w Polsce, T. IV, str. XIII.
Kraków, zabytki srebrne bóżnicy Kazimierzowskiej, T. IV, str. XXII.
obacz także: »Nagrobki żydowskie« i »Synagogi«.
porównaj: »Hebrajskie napisy«.
- Żydowski rytuał**, T. IV, str. 46.
- Żyrowanie**, T. IV, str. 109.

CHRONOLOGICZNY SPIS DOKUMENTÓW

OGŁOSZONYCH W CZTERECH TOMACH SPRAWOZDAŃ KOMISJI HISTORII SZTUKI.

- Rok 1417.
Najdawniejsze inwentarze skarbcza kościoła N. P. Maryi w Krakowie z XV wieku (lata przed r. 1417, dalej r. 1449 i r. 1452) T. IV, str. 65—77.
- Rok 1417.
Wypis z aktów konsystorskich gnieźnieńskich, zawierający wiadomość o Janie z Wrocławia, budowniczym, i jego robocie około katedry gnieźnieńskiej. T. IV, str. XCV.
- Rok 1426.
Umowa o budowę zamku Kórnika. T. III, str. 64—65.
- Rok 1449.
obacz rok 1417 »Najdawniejsze inwentarze kościoła N. P. Maryi w Krakowie«.
- Rok 1452.
obacz rok 1417 »Najdawniejsze inwentarze i t. d.«.
- Rok 1474.
Inwentarz skarbcza kaplicy Hinczy Rogowskiego w katedrze krakowskiej T. IV, str. 77.
- Rok 1531.
Umowa między Andrzejem Krzyckim, biskupem płockim, a mistrzem Bernardinem de Gianotis, Rzymianinem, o budowę katedry Płockiej, T. IV, str. II.
- Rok 1536.
Testament Bartłomieja Berecciego T. IV, str. XXVI.
- Rok 1552.
Inwentarz skarbcza kolegiaty sandomierskiej T. IV, str. IV—IX.
- Rok 1553.
Inwentarz wyprawy, którą królowa Katarzyna Austriaczka, wdowa po Franciszku ks. Mantuańskim, trzecia żona Zygmunta Augusta, do Polski przywozła. T. IV, str. 81—86.
- Rok 1579.
Przywilej króla Stefana Batorego dla Piotra Frank, szlachcica, miedziorytnika, na wydanie widoków oblężenia zamków Połocka i Sokoła, T. IV, str. XVI.
- Rok 1584.
Acta Consularia Cracov. Nr 25, str. 833, 849, 852 i 859. Proces Antoniego de Stesi przeciw Michałowi Tenduzemu w sprawie wyrobu majolik w Krakowie T. III, str. 8—10.
- Rok 1585.
Acta Consularia Cracov. Nr 26, str. 71, 77, 127, 183 i 199. Proces Klemensa Auezuda przeciw Antoniemu de Stesi w sprawie wyrobu majolik, T. III, str. 10—11.
- Rok 1593.
Przywilej Zygmunta III dla Jana Szwankowskiego, malarza, szlachcica, na wykonywanie profesji na całym obszarze Korony i Litwy. T. IV, str. XVI.
- Rok 1606.
List w którym malarz lwowski, Szymon Boguszewicz, wyzwała ucznia swego Stanisława Aleksandrowicza. T. IV, str. LIX.
- Rok 1619.
List króla Zygmunta III do arcyksięcia Albrychta, wielkorządcy Niderlandów, w sprawie Wilhelma Marten lapicydy. T. III, str. V.
- Rok 1621.
Przywilej Zygmunta III dla malarza, nazwanego Stanislaus Puzel Borgomius, który miał wykonać znaczną ilość obrazów tak religijnej, jak świeckiej treści. T. IV, str. XXVIII.
- Rok 1626.
List królewicza polskiego Władysława do gubernatorki Flandryi, arcyksiężnej Klary Eugenii w sprawie Henryka von Peene, architekta flamandzkiego, sprowadzonego do Polski przez ks. Jerzego Zbaraskiego. T. III, str. IV.
- Rok 1636.
Przywilej Władysława IV dla malarza Krzysztofa Giniewskiego, czy Gryńiewskiego, którego król do służby swej przyjmuje. T. IV, str. XXVIII.
- Rok 1646.
Przywilej Władysława IV dla hafciarza warszawskiego (acupictor) Jana Meys. T. IV, str. XXIX.
- Rok 1664.
Przywilej Jana Kazimierza dla malarza Jana Collison,

- Szkota, którego król nadwornym swoim malarzem mianuje. T. IV, str. XXIX.
- Rok 1694.
Regestr przedmiotów ze spadku po Doziteuszu metropolicie Suczawskim, które biskup Szumlański pozostawił w skarbcu żółkiewskim. T. IV, str. 96—98.
- Rok 1694.
Regestr kosztowności ze spadku po Doziteuszu metropolicie Suczawskim, które zostały oddane bractwu przy miejskiej cerkwi w Żółkwi. T. IV, str. 98 i 99.
- Rok 1694.
Spis insygnijów metropolitalnych i aparatów ze spadku po Doziteuszu metropolicie Suczawskim, które zostały przeznaczone do katedry ś. Jerzego we Lwowie lub rozdane do innych cerkwi. T. IV, str. 99 i 100.
- Rok 1694.
Poświadczenie odbioru kosztowności kościelnych ze skarbcza żółkiewskiego dla katedry ś. Jerzego we Lwowie przez biskupa Szumlańskiego. T. IV, str. 100.
- Rok 1697.
Rachunek Marcina Altomontego dla pani Wodzickiej, podczaszyny warszawskiej. T. IV, str. LI.
- Rok 1717.
Projekt układu między O. Salaroli Teatynem a królem polskim Augustem II co do dostarczania posągów i innych dzieł rzeźbiarskich. Tekst francuski. T. IV, str. XXI.
- Rok 1783.
Kontrakt, mocą którego ks. Józef Czartoryski, stolnik Litewski, kierownictwo powstającej fabryki porcelany w Korcu powierza Franciszkowi Mezerowi. T. IV, str. XVIII.
- Rok 1796.
List Daniela Chodowieckiego do Józefa Łęskiego w Krakowie. T. IV, str. LXVIII.

DODATEK.

INNE WYPISY ARCHIWALNE.

- Rok 1404—1626.
Wypisy wiadomości o malarzach z archiwum miasta Lwowa (lata 1404—1626). T. IV, str. LVIII—LX.
- Rok 1432—1596.
Wypisy archiwalne, odnoszące się do dat i działalności budowniczych i malarzy Niemców i Włochów, pracujących w Krakowie w latach 1432—1596. T. IV, str. LXII—LXIV.
- Rok 1523—1567.
Wypisy nazwisk złotników z archiwów krakowskich lata: 1523—1567. T. IV, str. XXXVII i XXXVIII.
- Rok 1524.
Wyjątki z rachunków Seweryna Bonera, wielkorządcy Zygmunta I, T. I, str. 30—32.
- Rok 1525—1527.
Wyjątki z rachunków Seweryna Bonera, wielkorządcy Zygmunta I, T. I, str. 67—72.
- Rok 1527—1537.
Wypisy archiwalne, odnoszące się do architektów i do malarzy XVI wieku w Krakowie. T. IV, str. XXV.
- Rok 1557.
Zapiska archiwalna o Janie de Monte, malarzu Weneccyaninie, któremu Zygmunt August wydaje z Wilna glejt na powrót z Polski do Włoch, T. IV, str. LII.
- Rok 1562, 1563, 1608.
Wypisy archiwalne do historii budownictwa i rzeźby w Krakowie, lata 1562, 1563 1608. T. IV, str. LXX i LXXI.
- Rok 1563.
Wyjątek z inwentarza rzeczy pozostałych po Stanisławie Flaku, obywatelu i malarzu krak. T. IV, str. XXIII.
- Rok 1565.
Wyjątki z ksiąg miejs. krakow. z inwentarza po Franciszku, malarzu, zmarłym tegoż roku. T. IV, str. XXII.
- Rok 1568.
Wyjątki z księgi wydatków na budowania w zamku Niepołomskim T. II, str. 23—26.
- Rok 1609—1616.
Opis malowideł w zamku Dobromińskim z rękopisu bibliot. Ossolińskich 314. T. IV, str. XCVII.
- Rok 1753—1821.
Wypisy z aktów kamerlingów papieskich w Rzymie, zawierające wiadomości o wywozie dzieł sztuki do Polski. T. IV, str. XXII.

SPIS RYCN

W CZTERECH TOMACH

SPRAWOZDAŃ KOMISYI HISTORJI SZTUKI.

Tom I.

- Opactwo Sulejowskie, zdjęcia pomiarowe, 10 tablic litogr. Tom I, tabl. I—X.
- Lew Sulejowski T. I, str. 17.
- Kościół ś. Wojciecha w Kościelcu pod Proszowicami, zdjęcia pomiarowe. Tom I, tablice XI—XV.
- Trójca ś. o trzech twarzach z cerkwi unickich w Galicyi. T. I, str. 44, fig. 1 i 2.
- Trójca ś. z trzema twarzami na drzeworycie w Pięcioksięgu Mojżesza, wydania Franciszka Skoryny T. I, str. 46, fig. 3.
- Trójca ś. z trzema twarzami z książki paryskiej Szymona Vostre. T. I, str. 47, fig. 4.
- Kościół Przemienienia w Kościelcu na Kujawach, zdjęcie T. I, tabl. XVI.
- Katedra w Kruszwicy nad Gopłem, zdjęcie T. I, tabl. XVI.
- Kościół ś. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu, zdjęcie T. I, tabl. XVII.
- Kościół Benedyktyński w Mogilnie, zdjęcie T. I, tabl. XVIII.
- Ewangeliarz miniaturowy opactwa ś. Emmerama w Regensburgu, zachowany w Katedrze Wawelskiej. T. I, tablice XIX—XXIII.
- Kościół kolegiacki Łęczycki we wsi Tumie, zabytek XII wieku, zdjęcia pomiarowe T. I, tabl. XXIV—XXXI.

Tom II.

- Kościół ś. Stanisława pod Haliczem, zdjęcia pomiarowe. T. II, tabl. I—III.
- Kościół ś. Jakuba w Sandomierzu, zdjęcia pomiarowe. T. II, tabl. IV—IX.
- Postaci z obrazów Hansa Suessa Kulmbacha w Krakowie T. II, str. 64, fig. 1; str. 65, fig. 2; str. 67, fig. 3; str. 94, fig. 4; str. 102 fig. 5.
- Ś. Sebastyan Jakuba dei Barbari, T. II, str. 103, fig. 6.

Tom III.

- Zamek Wołek, T. III, tablice III—IV, plan pomiarowy fundamentów i rysunki kafli.

Zamek Lipowiec, zdjęcia pomiarowe. T. III, tabl. VI i VII.

Kościół i klasztor Cystersów w Koprzywnicy, zdjęcia pomiarowe. T. III, tabl. VIII—XIV.

Plan zamku w Ostrogu i najbliższego otoczenia T. III, str. 76.

Szczegóły i widoki cerkwi zamkowej w Ostrogu T. III, str. 78, fig. 1; str. 80, fig. 2; str. 81, fig. 3; str. 82, fig. 4; str. 84 fig. 5 i 6; str. 85, fig. 7; str. 86 fig. 8; str. 87, fig. 9; str. 88, fig. 10; str. 89, fig. 11; str. 90 fig. 12.

Kościół romański w Gieczu, pomiarowe zdjęcie planu. T. III, tabl. I.

Kościół romański w Kotłowie, pomiarowy rysunek planu i szczegółów. T. III, tabl. I i III.

Kościół romański w Lubiniu, pomiarowy rysunek planu i szczegółów. T. III, tabl. I i II.

Kościół ś. Idziego w Krobi, pomiarowy rysunek planu i szczegółów. T. III, tabl. I.

Opactwo w Łądzie, zdjęcia pomiarowe. T. III, tabl. XV—XX.

Malowania średniowieczne w klasztorze w Łądzie T. III, str. 128, 131, 133, 134, 135, 136.

Malowania herbów w Łądzie str. 137, 138 i 139.

Kamienica renesansowa z attyką w Jarosławiu T. III, str. VI.

Medalik azyjatycki, znaleziony w mogile na Podolu T. III, str. 142.

Srebrna czara, wschodniego pochodzenia wykopana w Sędziszowicach, T. III, str. 145 i 148.

Relikwiarz srebrny, wschodniego pochodzenia w katedrze krakowskiej, T. III, str. 151, 154, 155, 157.

Kubek srebrny, roboty krakowskiej XVI wieku. T. III, str. 104.

Tom IV.

Portal romański na Zwierzyńcu pod Krakowem, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. I i II.

Kościół ś. Jana w Prandocinie pod Słomnikami, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. III—V.

Figura przydrożna w Prandocinie T. IV, tabl. III.

- Kościół ś. Piotra we wsi Staremiasto pod Koninem, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. VI—IX.
- Słup drogowy romański w Koninie T. IV, tabl. IX i X.
- Kościół klasztorny w Czerwińsku nad Wisłą, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. XI—XIII.
- Widok kościoła i klasztoru w Czerwińsku z w. XVII. T. IV, str. 40.
- Podobizna listu Daniela Chodowieckiego T. IV, tabl. XIV.
- Bożnica w Jabłonowie T. IV, tabl. XV—XX, z tych ostatnich chromolitografowana.
- Zabytki cechowe złotników krakowskich T. IV, tabl. XXI chromolitografowana.
- Kościół parafijalny w Żarnowie, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. XXII—XXIV.
- Widok kościoła w Żarnowie od strony południowej T. IV, str. 122.
- Kapitele dinstów romańskich kościoła w Żarnowie, T. IV, str. 125.
- Widok schodów kręconych do wieży w Żarnowie, na dole, T. IV, str. 127.
- Widok tychże schodów z empory T. IV, str. 128.
- Rzeźba konia na wieży w Żarnowie T. IV, str. 129.
- Rzeźba kapiteli z empory kościelnej w Żarnowie T. IV, str. 130.
- Kościół pofranciszkański z XIII wieku w Zawichoście; zdjęcie pomiarowe. T. IV, tabl. XXV.
- Klasztor pofranciszkański w Zawichoście, sytuacja, T. IV, str. 145.
- Kościół Franciszkanów z XIV wieku w Nowym Sączu, zdjęcie pomiarowe. T. IV, tabl. XXVI.
- Kościół klasztorny Franciszkanek z XIV wieku w Starym Sączu, zdjęcia pomiarowe. T. IV, tabl. XXVII.
- Zdjęcia pomiarowe szczegółów architektonicznych z budowli Franciszkańskich XIII i XIV wieku w Kaliszu, Krakowie i Starym Sączu. T. IV, tabl. XXVIII.
- Widok narożnika facyjaty dawnego kościoła ś. Franciszka w Krakowie, T. IV, str. 154.
- Kościół Franciszkański w Kaliszu, T. IV, str. 162.
- Dawne okno kościoła Klarysek w Gnieźnie T. IV, str. 165.
- Reszty kościoła Franciszkańskiego w mieście Nowym Sączu, T. IV, str. 170.
- Masswerk (przezrocze, clarvoye) gotycki, z kościoła Klarysek w St. Sączu, T. IV, str. 175.
- Dom wójtowski z r. 1524 w Krośnie. T. IV, tabl. XXIX i XXX.
- Absyda cerkwi ś. Trójcy w Wilnie T. IV, tabl. XXXI.
- Miecz Zygmunta I w zbiorach XX. Czartoryskich w Krakowie T. IV, str. 117.
- Widok kościoła na Skałce z płaskorzeźby XVI wieku w kościele N. P. Maryi w Krakowie, T. IV, str. XL.
- Korona jubilerskiej roboty, zdobiąca niegdyś obraz M. Boskiej Częstochowskiej T. IV, str. XIV.
- Szczegóły kościoła w Borku Poznańskim T. IV, str. XXX i XXXI.
- Widok kościoła na Skałce w w. XVI z tryptyku w Pławnie T. IV, str. XXXII.
- Płaskorzeźba na domu bractwa ś. Anny w Wilnie T. IV, str. XXXIV.
- Okno z XVII w. w dziedzińcu domu kapitulnego w Wilnie T. IV, str. XXXIV.
- Układ wątku ścian i ślad portalu kościoła w Rudzie T. IV, str. XXXVI.
- Chrzcielnica kamienna w Rudzie T. IV, str. XXXVII.
- Widok zamku Ujazdu z r. 1827 T. IV, str. XL.
- Fasada zewnętrzna zamku Ujazdu w r. 1827 str. XL.
- Rzut poziomy i szczegóły sklepienia prezbiterium kościoła w Starym Gostyniu T. IV, str. XLI.
- Rzut poziomy, profile okien i drzwi, oraz widok wieży kościoła farnego w Gostyniu T. IV, str. XLII.
- Rzut poziomy kamienicy w Jarosławiu, rysunek pomiarowy T. IV, str. L.
- Facsimile listu Marcina Altomontego T. IV, str. LI.
- Przekrój zebra wczesnogotyckiego w Hebdowie, rysunek pomiarowy. T. IV, str. LIV.
- Ś. Anna samotrzecia, ułomek niegdyś widzialny, malowania ściennego w krużgankach O. O. Franciszkanów w Krakowie T. IV, str. LVII.
- Wejście główne kościoła ś. Bernarda w Grybowie T. IV, str. LXI.
- Nagrobek renesansowy w Opocznie Adryjana Śmigielskiego T. IV, str. LXIV.
- Nagrobek renesansowy Piotra Załuskiego w kościele w Opocznie, T. IV, str. LXV.
- Nagrobek renesansowy Jakóba Drzewickiego w Drzewicy. T. IV, str. LXVI.
- Nagrobek renesansowy dwóch Adamów Drzewickich w Drzewicy T. IV, str. LXVI.
- Nagrobek renesansowy Elżbiety Zebrzydowskiej w katedrze w Kielcach. T. IV, str. LXVII.
- Chrzcielnica w Odrowążu i jej szczegóły z r. 1563. T. IV, str. LXVIII.
- Okrój cokułu prezbiterium kościoła Franciszkanów w Krakowie, zdjęcie pomiarowe. T. IV, str. LXXIII.
- Portal romański kościoła ś. Wojciecha w Krakowie, zdjęcie pomiarowe. T. IV, str. LXXIV.
- Nowy Sącz. Fryz gotycki na froncie lewej wieży kolegiaty T. IV, str. LXXVIII.
- Nowy Sącz. Płaskorzeźba prawej wieży kolegiaty T. IV, str. LXXIX.
- Szczegół z figury poprzedniej: tamże.
- Nowy Sącz. Nagrobek Jana Dobka Łowczowskiego T. IV, str. LXXX.
- Herb z tegoż nagrobka: tamże.
- Nowy Sącz. Płaskorzeźba na domu T. IV, str. LXXXI.
- Nowy Sącz. Płaskorzeźba na domu: tamże.
- Chełmiec. Ozdoby boczne ołtarzy T. IV, str. LXXXII.
- Chełmiec. Stary obraz na drzewie: tamże.
- Biecz. Świecznik brązowy w nawie fary T. IV, str. LXXXVII.
- Biecz. Szczegół z pomnika Ligęzy T. IV, str. LXXXVIII.
- Libusza. Szczegóły z malowania pułapu kościelnego T. IV, str. XC.
- Aquamane z Bortkuszek z boku T. IV, str. XCIII.
- Aquamane z Bortkuszek z przodu T. IV, str. XCIV.
- Łyżka złota z dreźnieńskiego Grunes Gewölbe T. IV, str. XCVI.

SPIS PRAC

ODNOSZĄCYCH SIĘ DO HISTORII SZTUKI,

ogłoszonych

Przez dawniejsze Towarzystwo naukowe krakowskie, jakoteż przez Akademię Umiejętności po za
obrębem Sprawozdań Komisji historii sztuki.

A. Wydawnictwa Towarzystwa naukowego.

I. Spis prac ogłoszonych w Rocznikach Towarzystwa naukowego.

— Józef Łęski. Rozprawa o piękności w sztukach, a szczególnie w malarstwie, czytana na posiedzeniu Towarzystwa naukowego krakowskiego 15 października 1816. Rocznik Towarzystwa naukowego krakowskiego. R. 1817 T. 1, str. 259.

— Ignacy Mieroszowski. Rozprawa o malarstwie, czytana na posiedzeniu Towarzystwa naukowego krakow. dnia 15 lutego 1817. T. 3, z r. 1818 str. 199.

— Feliks Radwański. Tłumaczenie wyjątku z dzieła o budownictwie Marka Witruwiusza Polliona, czytane na posiedzeniu Towarzystwa naukowego krakowskiego w miejsce rozprawy naukowej. R. 1824. T. 9. str. 238.

— Paweł Czaykowski. Sala Jagiellońska, wiersz z powodu malowideł Stachowicza w Collegium Jagiell. T. 12, str. 281.

— Ks. Ksawery Stachowski. O wpływie religii chrześcijańskiej na wzrost i postępy sztuk pięknych, rozprawa czytana na posiedzeniu Towarzystwa naukowego krakowskiego dnia 29 paźdź. 1839 r. T. 17 z r. 1843 str. 143.

— Prof. Stattler. Myśli względem podniesienia sztuk pięknych w kraju. R. 1849, T. 19, str. 125.

— Prof. Stattler. Stanowisko artystyczne Czechowicza. Rok 1849. T. 19. str. 274.

— K. Kremer. Uwagi o ważności zabytków sztuk pięknych na naszej ziemi. R. 1849. T. 19. str. 546.

— Odezwa Towarzystwa naukowego krakowskiego w celu archeologicznych poszukiwań wraz ze skazówką, mogącą posłużyć za przewodnika w poszukiwaniach tego rodzaju. R. 1851. Tom 20. str. 123.

— Wiadomość o bożyszczu słowiańskim znalezionem w Zbruczu r. 1848.

a) Wiadomość początkowa, udzielona przez M. Potockiego. R. 1852. T. 23, str. 3.

b) Sprawozdanie T. Żebrowskiego. R. 1852. T. 23, str. 17.

— Michał Grabowski. Przegląd dzieł w przedmiocie archeologii: Ukraina dawna i teraźniejsza. R. 1852. T. 23, str. 51.

— Wiadomości bieżące o czynnościach oddziału archeologicznego:

a) Naprawa nagrobków, uszkodzonych pożarem w r. 1850. T. 23, str. 82. R. 1852.

b) Przegląd darów. T. 23, str. 85.

c) Korespondencje, T. 23, str. 99.

— Dr K. Kremer. Wiadomość o niektórych starożytnych budynkach krakowskich ze stanowiska sztuki. (Ratusz krakowski). T. 23. z r. 1852 str. 100.

— A. Z. Helcel. O klasztorze Jędrzejewskim i będącym tam nagrobku Pakosława, kasztelana krakowskiego. Tom 23, z r. 1852 str. 125.

— J. Łepkowski. Sprawozdanie z podróży archeologicznej po Sądecczyźnie. R. 1852 T. 23, str. 229.

— Józef Łepkowski. Broń sieczna w ogóle i w Polsce uważana archeologicznie. R. 1857. Tom 24, str. 25.

— Józef Muczkowski. Dwie kaplice Jagiellońskie w Krakowie, oraz najdawniejsze wizerunki Jagiełły i Jadwigi. R. 1858. T. 25, str. 291.

— Teofil Żebrowski. Spis cząstkowy rycin polskich, jako materyjał do ogólnego katalogu tychże. R. 1858. T. 25, str. 401.

— Jan hr. Załuski. Arrasy i gobeliny ścienne krakowskiej wystawy starożytności i zabytków sztuki w r. 1858. Tom 27 z r. 1860 str. 63.

— Józef Łepkowski. Przegląd zabytków przeszłości w okolicach Krakowa. R. 1861. T. 28, str. 97.

— Adam Gorczyński. O Janie Nep. Głowackim, artyście krajowym i krajo-obrazie w obecnym czasie. R. 1862. Tom 29, str. 33.

— Dr Eugenijusz Janota. Zapiski o Bardyjowie i najbliższej okolicy. R. 1862. T. 29. str. 81.

— Władysław Łuszczkiewicz. Sprawozdanie z wypadku poszukiwań komisji, wyznaczonej z grona Towarzystwa naukowego krakowskiego, celem odszukania miejsca i zabytków budowlanych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. R. 1866, T. 34 str. 95.

— Ks. Dr Jan Drożdżewicz. O napisie hebrajskim w bóżnicy kazimierskiej, starą zwanej, z powodu poszukiwania budowli Akademii, przez Kazimierza Wielkiego założonej we wsi Bawole pod Krakowem. R. 1866. T. 34, str. 354.

— F. Pokutyński. Jak się zapatrywać należy na kierunek dzisiejszej architektury. R. 1869. T. 38. str. 258.

— Al. hr. Przeździecki. Sprawozdanie z kongresu archeologicznego, odbytego w Bonn d. 14 do 21 września 1868 r., połączone z wiadomością o starożytnościach Przylickich przez ..... delegowanego Towarzystwa naukowego krakowskiego. R. 1869. T. 38. str. 384.

— Al. hr. Przeździecki. Wykopaliska na wyspie jeziora Lednicy pod Gnieznem. R. 1869. T. 40 str. 276.

— Prof. Wł. Łuszczkiewicz. Rzeźba kamienna krakowska XIV w. jej cechy i artystyczne znaczenie. T. 43 str. 59.

— Al. hr. Przeździecki. Kongres międzynarodowy antropologiczny i archeologiczny, odbyty w Bononii w październiku 1871. (Sprawozdanie). T. 43, str. 133.

II. Osobne dzieło wydane przez Towarzystwo naukowe.

Monografia opactwa Cystersów we wsi Mogile, opracowana i pamięci ubiegłych w r. 1864 pięciuset lat istnienia Akademii krakowskiej poświęcona przez Towarzystwo naukowe krakowskie. Dzieło w 2 częściach z 8 drzeworytami i 1 tablicą autografowaną. Kraków 1867.

B. Wydawnictwa Akademii umiejętności ogłoszone:

I. Jako dzieła osobne.

— Stronczyński K. Legenda obrazowa o ś. Jadwidze, księżnie szląskiej, według rękopisu z r. 1353 przedstawiona i z późniejszymi tejże treści obrazami porównana. Kraków 1880. (65 tablic).

— Żebrawski Teofil dr. Teofila kapłana i zakonnika o sztukach rozmaitych ksiąg troje. Kraków 1880.

— Żebrawski Teofil dr. Słownik wyrazów technicznych, dotyczących się budownictwa. Kraków 1883.

II. W Pamiętniku wydziałów filologicznego i filozoficzno-historycznego.

— Łuszczkiewicz Władysław. Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach. Przyczynek do dziejów sztuki XII wieku w Polsce. Pamiętnik Akademii Umiejętności, wydziałów filologicznego i filozoficzno-historycznego. Kraków 1876. Tom III (6 tablic) str. 89—116.

— Sokołowski Maryjan. Ruiny na ostrowie Lednicy. Studium nad budownictwem w przedchrześcijańskich i pierwszych chrześcijańskich wiekach w Polsce, na podstawie badań wspólnie na miejscu odbytych z profesorem Wł. Łuszczkiewiczem. Pamiętnik Akademii Umiej. wydziałów filologicznego i filozoficzno-historycznego. Kraków 1876. T. III. (3 tablice) str. 117—277.

— Antoniewicz Bołoz Jan. O średniowiecznych źródłach do rzeźb, znajdujących się na szkatule z kości słoniowej w skarbcu katedry na Wawelu. Pamiętnik Akademii Umiej. wydziałów filologicznego i filozoficzno-historycznego Kraków 1880. T. IV, (2 tablice). str. 172—240.

— Łuszczkiewicz Władysław. Przyczynek do historii architektury dworu szlacheckiego w Polsce w XVI w. Pamiętnik wydziałów filolog. i historyczno-filozoficznego Akademii Umiej. Kraków 1890. T. VIII. str. 193—222.

III. W Roczniku zarządu Akademii.

— Łuszczkiewicz Władysław. Architekci zakonnicy XIII w. w Polsce i pozostałe ich prace. Rocznik zarządu Akademii Umiejętności w Krakowie, rok 1889. Kraków 1890. str. 105—130.

IV. W Rozprawach i sprawozdaniach z posiedzeń wydziału filologicznego.

— Łuszczkiewicz Władysław. Malarstwo cechowe krakowskie XV i XVI wieku. Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału filologicznego Akademii Umiej. Kraków 1874. T. I. str. 21—39.

— Łuszczkiewicz Wł. Malarz monogramista K T

i obrazy jego w kościołach krakowskich. Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału filolog. Akademii Umiejętności. Kraków 1874. T. I. (3 tablice) str. 49—112.

— Łepkowski Józef. O modlitewniku Zygmunta I, rękopisie zachowanym w bibliotece uniwersytetu monachijskiego. Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału filolog. Akademii Umiej. Kraków 1874. T. I. str. 113—118.

V. W Rozprawach i sprawozdaniach z posiedzeń wydziału historyczno-filozoficznego.

— Polkowski Ignacy ks. Pieczętka Sulkona, kasztelana krakowskiego z r. 1243. Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału historyczno-filozoficznego Akademii Umiej. Kraków 1878 T. VIII. str. 1—10.

— Sokołowski Maryjan. O wykopaliskach dodońskich i udziale w nich p. Zygmunta Minejki. Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń wydziału historyczno-filozoficznego Akad. Umiej. Kraków 1878 T. VIII. str. I—VI.

VI. W Pamiętniku pierwszego zjazdu historycznego imienia Jana Długosza.

— Łuszczkiewicz Władysław. Czyli można konstrukcję kościołów gotyckich krakowskich XIV wieku uważać za cechę specjalną ostrołuku w Polsce. Pamiętnik pierwszego zjazdu historycznego polskiego imienia Jana Długosza, odbytego w Krakowie w r. 1881. str. 53—63.

— Dzieduszycki Włodzimierz. O skarbie Michałkowskim. Pamiętnik pierwszego zjazdu historycznego polskiego imienia Jana Długosza, odbytego w Krakowie w r. 1881 str. 63—64.

— Sokołowski Maryjan. Warunki wydawnicze pomników architektury w Polsce. Pamiętnik pierwszego zjazdu historycznego polskiego imienia Jana Długosza, odbytego w Krakowie w r. 1881 str. 102—116.

VII. Wydawnictwa Komisji archeologicznej.

— Łepkowski Józef. Napisy z zabytków krakowskich średniowieczne. (Monumenta epigraphica Cracoviensia medii aevi.) Zeszyt I. (25 tablic). Kraków 1885.

Dodatek.

— Polkowski Ignacy ks. Katalog rękopisów kapitulnych katedry krakowskiej, str. 1—168, 397—412. Archiwum do dziejów literatury i oświaty w Polsce Tom III. Kraków 1884. Dostarcza wielu wskazówek do badań nad malarstwem średniowiecznym i wieku XVI, których w dodanym indeksie pod wyrazem «Miniatura» szukać należy.

Obacz zresztą także sprawozdania z posiedzeń komisji historii sztuki, pomieszczone w każdym tomie Rozpraw i sprawozdań wydziału filolog. oraz sprawozdania z posiedzeń komisji archeolog. w każdym tomie Rozpraw i sprawozdań z posiedzeń wydziału historyczno-filozof. Akademii Umiejętności od r. 1874 począwszy.

Sprawozdania komisji historii sztuki z. 1877 (tom I) mieszczą w całej rozciągłości dyskusję w sprawie hipotezy prof. Łuszczkiewicza o malarzu monogramiście K T.

W tych Sprawozdaniach jest mowa także o kobiercach Zygmunta Augusta, zwanych Potopem, o gobeliniowych ornatach katedry krakowskiej z XVIII wieku, są rozprawy o emaljach w Polsce, opisy skarbców kościelnych i t. d.